

HET RIJNLANDS VERBREEDT

**HET
RIJNLANDS
VERBREEDT**

JAARVERSLAG 2011

Inhoudsopgave

VOORWOORD 4

VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT 5

Verslag Raad van Toezicht 6

Samenstelling Raad van Toezicht 7

BESTUURSVERSLAG 9

Algemeen 10

Bestuur en management 11

Visie en missie 12

Beleidsdoelstellingen
en resultaten 2011 14

Human resources 18

Financiën en bedrijfsvoering 20

Huisvesting en facilitair 24

ICT 26

Horizontale verantwoording 27

Medezeggenschap 28

ONZE SCHOLEN 31

Rijnlands Lyceum Wassenaar 32

Rijnlands Lyceum Oegstgeest 42

Rijnlands Lyceum Sassenheim 45

International School of The Hague –
Primary School 53

International School of The Hague –
Secondary School 60

Eerste Nederlandse Montessori School (ENMS) 61

Rijnlands Education Worldwide 69

EINDRESULTATEN 73

Eindresultaten 74

SUMMARY IN ENGLISH 95

Voorwoord

Het Jaarverslag 2011 van de Stichting Het Rijnlands Lyceum heeft als titel "Het Rijnlands verbreedt". Daarmee wordt de kern geraakt van de ontwikkelingen van Het Rijnlands in 2011. Niet alleen verbreedde Het Rijnlands zich door de toetreding van de Eerste Nederlandse Montessori School tot de stichting, waardoor Het Rijnlands formeel een stichting werd voor voortgezet en basisonderwijs, maar die verbreding betrof ook de toekenning van de licentie voor het Europese onderwijs. Beide ontwikkelingen versterken het profiel van Het Rijnlands als stichting voor nationaal en internationaal voortgezet en basisonderwijs in de regio Leiden en Den Haag.

"Het Rijnlands verbreedt" heeft nog een tweede betekenis. De scholen dagen leerlingen uit om meer uit de school te halen dan het curriculum voorschrijft. De scholen bieden de leerlingen een rijke schakering aan mogelijkheden om hun talenten te ontwikkelen binnen en buiten het lesprogramma. Sinds jaar en dag is dit een van de kernmerken van Het Rijnlands. In 2011 vond de ontwikkeling plaats van de strategie voor 2012-2016, waarbij het beleid gericht op uitdagend en inspirerend onderwijs en met een internationale dimensie naar de toekomst toe opnieuw werd bekrachtigd en versterkt.

Deze ontwikkelingen zouden onmogelijk zijn geweest zonder de bijdrage die de medezeggenschapsorganen leveren. Zonder de constructieve houding van de verschillende Medezeggenschapsraden en de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad zouden belangrijke besluiten, zoals de toetreding van de ENMS, de komst van de Europese School Den Haag *Rijnlands Lyceum*, en de strategieontwikkeling op het gebied van onderwijs, ICT en personeelsbeleid, niet kunnen worden genomen en zou de organisatie in zijn ontwikkeling worden geremd. Personeel, ouders en leerlingen spelen daarbij een gelijkwaardige rol en vullen elkaar aan. Maar juist de rol van de ouders in de medezeggenschapsraad is daarbij bijzonder. In vorige jaarverslagen is in interviews een beeld geschetst van bijvoorbeeld innovatie binnen het onderwijs en internationalisering. Dit jaar staat de rol van de ouder in de medezeggenschap centraal, met aansprekende interviews over hun betrokkenheid en de rol die zij vervullen.

Wij hopen dat daarmee niet alleen een informatief, maar ook een boeiend Jaarverslag 2011 tot stand is gekomen. In het kader van de horizontale verantwoording juichen we het toe als het verslag ook in brede kring wordt besproken.

dr. M.W. Knoester
Bestuurder

VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT

Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht heeft in het jaar 2011 de vernieuwde code van de VO-raad "Goed Onderwijsbestuur" ook voor de Stichting Het Rijnlands Lyceum van toepassing verklaard. De belangrijkste wijzigingen van de vernieuwde code ten opzichte van de oorspronkelijke versie hebben betrekking op professionaliteit en integriteit. De Raad van Toezicht onderschrijft de code van harte vanuit het idee dat aan bestuurders en toezichthouders in de (semi-) publieke sector hoge eisen mogen worden gesteld aan professionaliteit en integriteit ter voorkoming van misstanden, zoals wij deze de laatste jaren elders in het onderwijs hebben moeten waarnemen.

De Raad van Toezicht heeft in het verslagjaar de volgende documenten en voorgenomen besluiten goedgekeurd: het Jaarverslag en de Jaarrekening 2010 van de Stichting Het Rijnlands Lyceum en Backershagen B.V. (Rijnlands Education Worldwide), evenals de Begroting 2012, zowel van de Stichting als die van Backershagen B.V. Daarnaast keurde de Raad van Toezicht het voorgenomen besluit goed om te komen tot een bestuurlijke integratie van de Eerste Nederlandse Montessori School (ENMS). Tevens keurde de Raad van Toezicht de daarvoor noodzakelijke wijziging van de Statuten van de Stichting goed, evenals het managementstatuut en het gewijzigde reglement Bestuur en Raad van Toezicht. Ten slotte werd ook de verkrijging van het juridisch eigendom van de gebouwen aan de Laan van Poot 353 (het gebouw van de ENMS) en de Houtrustweg 2 (ten behoeve van de Europese School Den Haag), beide in Den Haag, goedgekeurd, evenals de financiële voorwaarden voor de permanente uitbreiding aan de achterzijde van het gebouw van de International School of The Hague.

De Raad van Toezicht heeft zich laten informeren over de Europese aanbesteding van het ICT-beheer van de Stichting Het Rijnlands Lyceum. De aanbesteding zal in 2012 worden afgerond. Voorts werd de Raad van Toezicht geïnformeerd over de CAO Voortgezet Onderwijs, de Inspectiebezoeken en -beoordelingen, het Loonbelastingonderzoek, een BTW-ruling, de uitspraak van de Commissie Gelijke Behandeling en de ontwikkelingen binnen Rijnlands Education Worldwide.

In de vergadering van 13 december is, na een overleg tussen de bestuurder, de heer dr. M.W. Knoester, en de remuneratiecommissie van de Raad van Toezicht, het contract met de bestuurder verlengd voor een periode van vijf jaar conform de thans geldende CAO voor bestuurders. De Raad van Toezicht heeft daarbij zijn grote waardering voor de inzet en de kwaliteit van het werk van de heer Knoester uitgesproken.

De Raad van Toezicht heeft viermaal regulier vergaderd met de bestuurder. De financiële commissie (bestaande uit de heren Bosman en Wensing) heeft viermaal met de bestuurder en de controller vergaderd. Ten behoeve van de goedkeuring van het Jaarverslag en de Jaarrekening heeft de financiële commissie een vergadering gehad in aanwezigheid van de accountant. Ook in de daaropvolgende vergadering van de Raad van Toezicht was de accountant aanwezig ten behoeve van de goedkeuring van de Jaarrekeningen en het Jaarverslag. De Stichting heeft mede op advies van de Raad van Toezicht en KPMG besloten over te gaan op Schatkistbankieren. Dat betekent dat de Stichting de publieke middelen op een eigen rekening-courant bij het ministerie van Financiën aanhoudt, waarvoor van het ministerie een scherpe rentevergoeding wordt ontvangen. Ook het aangaan van leningen verloopt onder gunstige voorwaarden. Het reguliere betalingsverkeer verloopt via een gewone handelsbank. De Raad van Toezicht was aanwezig bij het jaarlijkse evaluatieoverleg van de bestuurder met de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad en vertegenwoordigers van de MR ISH Primary en de ENMS, waarbij werd teruggeblikt op het schooljaar 2010-2011 en gesproken werd over de uitdagingen voor 2011-2012. De Raad van Toezicht heeft samen met de bestuurder nader gesproken met de directeurs van het primair onderwijs om zich te laten informeren over kwaliteitszorg en de belangrijkste ontwikkelingen. De Raad van Toezicht heeft besloten om ieder jaar alle scholen eenmaal te bezoeken om voeling te houden met de actuele ontwikkelingen van de school.

De strategiecommissie (bestaande uit de heren Den Hoed en Overdevest) heeft tweemaal met de bestuurder vergaderd, onder meer over het personeelsbeleid, het strategisch plan voor 2012-2016 en het strategisch ICT-beleid.

Samenstelling Raad van Toezicht

Het eigen functioneren van de Raad van Toezicht is geëvalueerd in december 2011. Daarbij heeft de Raad besloten ook de eigen honorering aan te passen aan de landelijke normen zoals die door de Vereniging Toezicht-houders in het Onderwijs (VTOI) wordt geadviseerd. Net als bij de honorering van bestuurders hangt een en ander af van de omvang en complexiteit van de organisatie.

De Raad van Toezicht heeft met genoegen vastgesteld dat de Stichting Het Rijnlands Lyceum in 2011 niet alleen in financiële zin een positief resultaat heeft geboekt. Onderwijsinhoudelijk hebben de scholen kwalitatief goed onderwijs geleverd. Dat blijkt uit onder meer de Inspectieoordelen. De Raad van Toezicht ondersteunt de scholen in hun ambities zoals verwoord in het Strategisch Plan 2012 - 2016 om 'meer dan goed' onderwijs te leveren. Het was vooral een bijzonder jaar vanwege het 75-jarig bestaan van de Stichting en het Rijnlands Wassenaar; de komst van een prachtige basisschool, de ENMS, en in de derde plaats de bestuurlijke afronding van de start van de Europese school. De Raad van Toezicht kijkt met vertrouwen naar de ontwikkelingen in 2012.

In juni 2011 nam de Raad van Toezicht onder dankzegging afscheid van mevrouw Qin Yao als lid van de Raad van Toezicht. In 2012 wordt voorzien in haar opvolging op basis van een bindende voordracht van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad Primair Onderwijs.

drs. F.W. Weisglas

Voorzitter Raad van Toezicht

Per 31 december 2011

drs. F.W. Weisglas, voorzitter

Functie oud-voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Benoeming 01-09-2010*

Belangrijkste nevenfuncties zie website www.rijnlandslyceum.nl

drs. F.H.J. Wensing, vicevoorzitter

Functie oud-directeur instituut Co-op HEAO, Hogeschool van Amsterdam

Benoeming 12-04-2007 en herbenoemd per 12-04-2011 voor een periode van vier jaar

Belangrijkste nevenfuncties zie website www.rijnlandslyceum.nl

drs. G.C. Bosman

Functie adviseur

Benoeming 30-10-2007 en herbenoemd per 30-10-2011 voor een periode van vier jaar

ir. drs. T.W. den Hoed

Functie organisatieadviseur

Benoeming 04-10-2007 en herbenoemd per 4-10-2011 voor een periode van drie jaar

drs. J.F.M. Overdeest

Functie directeur Value Opt. B.V.

Benoeming 30-10-2007 en herbenoemd per 30-10-2011 voor een periode van vier jaar

* Herkiesbaar voor een tweede periode

the fact that the *Journal of Applied Behavior Analysis* is the most widely read journal in the field of behavior analysis.

It is my hope that this book will be useful to you in your current or future work. I would like to thank the following people for their help in the preparation of this book:

My wife, Susan, for her help in editing and proofreading the manuscript.

My students, for their help in editing and proofreading the manuscript.

My colleagues, for their help in editing and proofreading the manuscript.

My friends, for their help in editing and proofreading the manuscript.

My family, for their help in editing and proofreading the manuscript.

Myself, for writing this book.

My publisher, for publishing this book.

My readers, for reading this book.

My future readers, for reading this book.

My past readers, for reading this book.

My future past readers, for reading this book.

My past future readers, for reading this book.

My future past future readers, for reading this book.

My past future past readers, for reading this book.

My future past future past readers, for reading this book.

My past future past future readers, for reading this book.

My future past future past future readers, for reading this book.

My past future past future past readers, for reading this book.

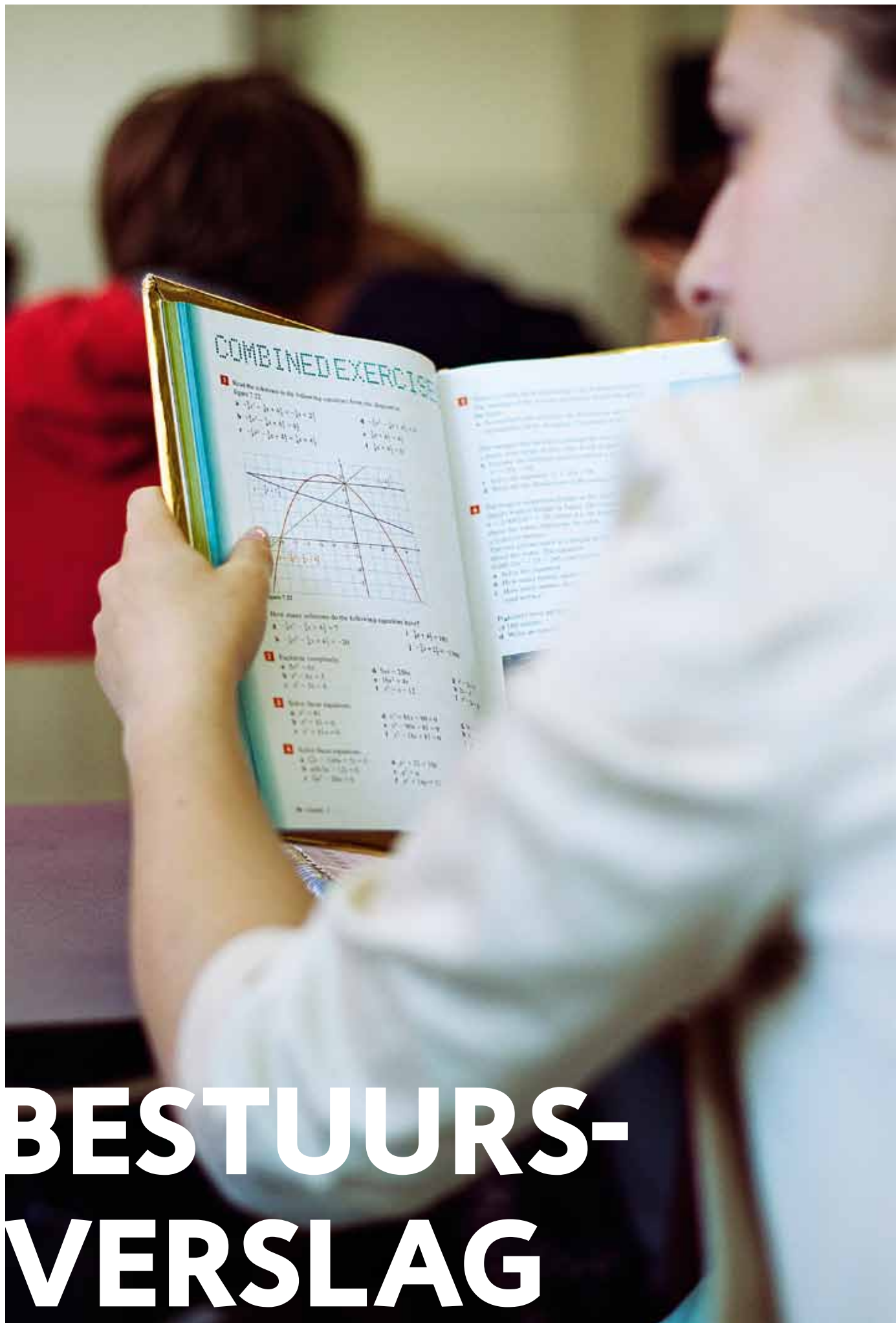
My future past future past future past readers, for reading this book.

My past future past future past future readers, for reading this book.

My future past future past future past future readers, for reading this book.

My past future past future past future past readers, for reading this book.

My future past future past future past future past readers, for reading this book.

BESTUURS- VERSLAG

Algemeen

De Stichting Het Rijnlands Lyceum (SRL) is opgericht op 4 mei 1936 en is statutair gevestigd in Wassenaar. De stichting verenigt een aantal scholen op algemene grondslag en biedt Nederlands, tweetalig en internationaal onderwijs aan. De scholen die dit betreft zijn het Rijnlands Lyceum Wassenaar, het Rijnlands Lyceum Oegstgeest, het Rijnlands Lyceum Sassenheim, de International School of the Hague en de Eerste Nederlandse Montessori School (ENMS) te Den Haag. Het betreft daarbij de volgende onderwijsniveaus: gymnasium, atheneum, havo, mavo (vmbo-tl) en basisonderwijs. De stichting biedt ook onderwijsprogramma's met een internationale erkenning: het zogeheten *Middle Years Programme*, het *International Baccalaureate* en basisonderwijs op basis van het *International Primary Curriculum* en het curriculum van de Europese scholen (per 1 augustus 2012).

Het Rijnlands Lyceum Oegstgeest (RLO), het Rijnlands Lyceum Sassenheim (RLS) en het Rijnlands Lyceum Wassenaar (RLW) zijn Nederlandse scholen voor voortgezet onderwijs. De *International School of The Hague* (ISH) biedt een doorlopend internationaal curriculum voor kinderen van 4 tot 18 jaar. De leerlingen van het internationaal georiënteerde voortgezet onderwijs (IGVO) van de ISH staan ingeschreven op het BRIN-nummer van RLW. De leerlingen van het internationaal georiënteerde primair onderwijs (IGBO), zijn ingeschreven op het BRIN-nummer van de Eerste Nederlandse Montessori School. Hetzelfde is van toepassing op de leerlingen die vanaf augustus 2012 zullen zijn ingeschreven bij de Europese School Den Haag *Rijnlands Lyceum*.

Hieronder volgt een overzicht van het onderwijsaanbod van de verschillende scholen in het verslagjaar:

- het Rijnlands Lyceum Wassenaar: mavo (in afbouw), havo, vwo, gymnasium, tweetalig onderwijs (tto);
 - het Rijnlands Lyceum Oegstgeest: havo, vwo, tweetalig onderwijs (tto). De school kent een internationale afdeling waarin het Middle Years Programme (MYP) wordt verzorgd en het International Baccalaureate Diploma Programme (IBDP);
 - het Rijnlands Lyceum Sassenheim: mavo (vmbo-tl), havo, vwo en tweetalig vwo (tto);
 - the International School of The Hague: het International Primary Curriculum (IPC), het Middle Years Programme (IB MYP) en het International Baccalaureate Diploma Programme (IBDP);
 - Eerste Nederlandse Montessori School: Montessoribasisonderwijs.
- Rijnlands Education Worldwide verzorgde in 2011 Nederlands onderwijs in Aberdeen (VK), Davos (Zwitserland), Muscat (Oman), Dubai en Abu Dhabi (Verenigde Arabische Emiraten) en Singapore. Op alle buitenlandse locaties gebeurde dit onder de naam "Rijnlands Education Worldwide".

De Stichting Het Rijnlands Lyceum telde op 1 oktober 2011 5.181 leerlingen (inclusief de ENMS) en per 31 december 2011 514,5 fte met in totaal 657 medewerkers. Rijnlands Education Worldwide telde op 31 december 2011 544 leerlingen (exclusief Davos).

Bestuur en management

Bestuur

dr. M.W. Knoester
bestuurder

Management scholen (per 31 december 2011)

Het Rijnlands Lyceum Wassenaar

Rector drs. J. Leuiken
Conrector mw. drs. J.M.E. Potter van Loon - Kraaij

Het Rijnlands Lyceum Oegstgeest

Rector drs. J.D.H. Swieringa
Conrector mw. drs. J.T. Boomsma
Conrector internationale afdeling drs. M.H. Hekkelman

Het Rijnlands Lyceum Sassenheim

Rector mw. mr. A. Verkade
Conrector mw. drs. I. Tacken
Conrector W.N. Visser
Conrector mw. drs. P.G. van Albada
Conrector D. Torenvliet

The International School of The Hague

Principal Primary G. Scott B Ed
Principal Secondary P. Kotrc MA
Director of Operations P. Wijsman MIM

Eerste Nederlandse Montessori School

Directeur mw. H. Çinar

Europese School Den Haag Rijnlands Lyceum

– in oprichting
Directeur mw. M. A. de Graaf (per 1 januari 2012)
Directeur dr. M.C.J.M. Jonkers (per 1 november 2011)

Rijnlands Education Worldwide / Backershagen B.V.

Directeur drs. J. Mos
Adjunct-directeur mw. H. Bernhard

Management bestuursbureau

Hoofd Financiën / Controller N. van den Berg AA
Hoofd Personeelszaken drs. E. Osterwald

Visie en missie

Missie

De Stichting Het Rijnlands Lyceum biedt

- onderwijskwaliteit die "meer dan goed" is;
- onderwijs dat leerlingen uitdaagt tot het voor hen maximale niveau;
- een op ontwikkeling gericht pedagogisch klimaat met extra begeleiding en zorg waar nodig;
- aansprekend onderwijs dat de leerling uitdaagt, de nieuwsgierigheid prikkelt en onderzoek stimuleert;
- onderwijs met een internationale oriëntatie;
- een innovatieve leeromgeving;
- onderwijs gericht op de culturele, maatschappelijke en sociale ontwikkeling van de leerlingen;
- voortgezet onderwijs gericht op de aansluiting vanuit het basisonderwijs en een sterke oriëntatie op de doorstroom naar het vervolgonderwijs;
- basisonderwijs gericht op de doorstroom naar het voortgezet onderwijs en het bereiken van het maximale potentieel op creatief, motorisch, cognitief en sociaal-emotioneel gebied;
- een positieve sfeer met wederzijds respect tussen leerlingen, medewerkers en ouders;
- een schoolklimaat waarin de leerling wordt gekend in een veilige leeromgeving;
- een schoolklimaat waarin heldere afspraken bestaan en normen en waarden gelden die ook consequent worden nageleefd.

Visie

De toekomst van een leerling wordt mede bepaald door zijn of haar opleiding, zowel in het voortgezet onderwijs als in het basisonderwijs. Dat brengt voor bestuur, rectoren, directeuren en medewerkers een grote verantwoordelijkheid met zich mee. De Stichting Het Rijnlands Lyceum staat voor kwaliteit en weet dit al ruim 75 jaar waar te maken. De Eerste Nederlandse Montessori School kent zelfs een geschiedenis van meer dan 95 jaar. Leeftijd en traditie zijn echter geen garantie voor blijvende kwaliteit. Behoud van kwaliteit is gebaat bij een voortdurende wens om tot verbetering en vernieuwing te komen. De Stichting Het Rijnlands Lyceum is een dynamische organisatie die midden in de maatschappij staat en die weet dat bij een veranderende wereld een vooruitstrevende onderwijsbenadering hoort.

Dit komt onder meer tot uitdrukking in de internationale dimensie van ons onderwijs. Internationale en interculturele projecten, tweetalig onderwijs op de Rijnlandse Lycea in Wassenaar, Oegstgeest en Sassenheim, verzwaard talenonderwijs en vroeg vreemdetalenonderwijs op de Eerste Nederlandse Montessori School vormen de kern van onze internationale oriëntatie in het voortgezet en basisonderwijs. Voor internationale leerlingen bieden wij internationale onderwijsprogramma's aan op de International School of The Hague, Rijnlands Lyceum Oegstgeest International School en de Europese School Den Haag *Rijnlands Lyceum*.

Leerlingen van de scholen van de Stichting Het Rijnlands Lyceum worden gestimuleerd om een zo hoog mogelijk niveau te bereiken. Dat houdt ook in dat een leerling in het Nederlandse voortgezet onderwijs tussentijds naar een hogere opleiding kan doorstromen. Wij zien leerlingen opbloeien wanneer zij op hun eigen niveau worden uitgedaagd. Daarom bieden wij een breed aanbod aan onderwijs dat de nieuwsgierigheid prikkelt en uitnodigt tot onderzoek en verdieping.

Behalve voor een diploma, leidt de school ook op voor het leven. We helpen onze leerlingen op weg in hun ontwikkeling tot volwassenen en sociale en maatschappelijke verantwoordelijkheden te dragen. Een respectvolle omgang tussen leerlingen, medewerkers en ouders is ons uitgangspunt. Binnen de scholen gelden daarom heldere afspraken die consequent worden nageleefd. Daarnaast stimuleren wij een open houding ten aanzien van verschillende levensbeschouwingen, denkwijzen en culturen. Daarvoor vinden wij het belangrijk dat leerlingen en medewerkers zich uitspreken en met elkaar van gedachten wisselen. Ontwikkelen gebeurt met vallen en opstaan; fouten maken hoort daarbij. De invloed van de school op leerlingen is groot. Onze medewerkers onderkennen dat. Het geeft hun de mogelijkheid om hun persoonlijke ambitie – wezenlijk bijdragen aan de ontwikkeling van jonge mensen – waar te maken.

De school heeft ook een taak op het gebied van de culturele en maatschappelijke vorming. Wij vinden alle vakken belangrijk en beschouwen buitenschoolse activiteiten en excursies als onmisbaar in het schoolleven.

De Stichting Het Rijnlands Lyceum streeft naar kwaliteit, zowel binnen het onderwijs zelf als in alle faciliterende activiteiten, waaronder bijvoorbeeld het gebruik van ICT in het onderwijs. De medewerkers van de organisatie, onderwijsgevend en onderwijsondersteunend personeel, zijn echter het meest bepalend voor de kwaliteit. Deze medewerkers zijn betrokken mensen en werken professioneel. De stichting is succesvol in het aantrekken van gemotiveerd en kwalitatief hoogstaand personeel met passie en enthousiasme voor het onderwijs. Daarnaast is het van groot belang om ook de kwaliteit van het totaal, de som van de afzonderlijke inspanningen, te bewaken. Om op onze scholen de kwaliteit in de volle breedte te waarborgen wordt op iedere school gebruik gemaakt van een kwaliteitszorgsysteem met resultaat- en kwaliteitsindicatoren. Deze gestructureerde benadering van kwaliteitsbewaking draagt bij aan de verdere professionalisering van de scholen.

Uit bovenstaande missie en visie volgen onze kernwaarden:

Kernwaarden

De stichting en de scholen werken vanuit de volgende gezamenlijke kernwaarden:

- Openheid, tolerantie en respect
- Respect voor verschillende levensbeschouwingen, denkwijzen en culturen
- Ambitie
- Innovatie, een ondernemende houding en marktgerichtheid
- Internationale oriëntatie
- Professionaliteit
- Ontwikkelingsgerichtheid (een lerende organisatie willen zijn)
- Verantwoordingsbereidheid op alle niveaus (accountability)
- Maatschappelijke betrokkenheid
- Zorgzaamheid

Beleidsdoelstellingen en resultaten 2011

2011: een bijzonder jaar

Het jaar 2011 was in velerlei opzichten bijzonder. Het was 75 jaar geleden – op 4 mei 1936 – dat de Stichting Het Rijnlands Lyceum werd opgericht ten behoeve van de nieuw te stichten school het Rijnlands Lyceum Wassenaar. Op 29 september 2011 vierde de school het 75-jarig bestaan met een symposium over het puberbrein, gevolgd door een feest voor de leerlingen en een reünie voor oud-leerlingen. Eerder in het jaar, op 22 april 2011, vierde het Rijnlands Lyceum Oegstgeest het 55-jarig bestaan.

Het jaar 2011 was in nog een opzicht een jaar waarin geschiedenis werd geschreven. Het was het jaar waarin de Eerste Nederlandse Montessori School te Den Haag toetrad tot de stichting en het jaar waarin de basis werd gelegd voor de Europese School Den Haag *Rijnlands Lyceum*. Deze beide gebeurtenissen stonden niet los van elkaar.

De afgelopen vier jaar is gewerkt aan de totstandkoming van de Europese School Den Haag Rijnlands Lyceum. In 2010 en 2011 werd een aanvraag voorbereid voor een basisschool en een school voor voortgezet onderwijs. Dit leidde op 14 april 2011 tot de goedkeuring van het curriculum door de Board of Governors van de Europese Scholen te Brussel. Op 2 november 2011 ondertekenden de minister van Onderwijs, mevrouw Van Bijsterveldt-Vliegthart, de wethouder van Onderwijs van de Gemeente Den Haag, mevrouw Van Engelshoven, en de bestuurder van de Stichting Het Rijnlands Lyceum het convenant waarin de onderlinge afspraken tussen het ministerie, de gemeente Den Haag en de stichting werden vastgelegd. Op 23 december 2011 kon mevrouw Van Engelshoven namens het College van B&W bekendmaken dat het schoolgebouw aan de Houtrustweg 2 te Den Haag beschikbaar zou komen voor de Europese School. Daarmee was het laatste stukje van de puzzel ingevuld en is het nu aan de nieuw benoemde directie van de school om de voorbereiding voor het onderwijs te treffen en de accreditatie in september 2012 te verwerven. Dit laatste is pas mogelijk als het onderwijs daadwerkelijk gestart is.

Parallel aan deze ontwikkeling deed Het Rijnlands een verkenning naar de mogelijkheid om zelf IGBO-onderwijs (Internationaal Georiënteerd Basisonderwijs) aan te mogen bieden en niet langer op basis van de licentie van de Haagsche School Vereeniging, een constructie die sinds 2004 was toegepast voor de ISH Primary. De constructie was destijds bedoeld als tijdelijke oplossing. Het bestuur van Het Rijnlands is op zoek gegaan naar een partner in het basisonderwijs die de behoefte had om onderdeel te worden van een grotere onderwijsorganisatie die continuïteit, financiële stabiliteit, professionaliteit en kwaliteit kon bieden, maar bovenal toegevoegde waarde op de onderwijsinhoud: interculturaliteit, meertaligheid, tweetaligheid en innovatief onderwijs ondermeer met behulp van ICT. Beide besturen vonden elkaar op de mogelijkheden die een fusie met Het Rijnlands zou kunnen bieden.

Zo werd de samenwerking tussen de basisschool van de ISH, de basisschool van de Europese School (ESH) en de Eerste Nederlandse Montessori School (ENMS) geboren. Per 1 augustus 2011 trad de ENMS toe tot de Stichting Het Rijnlands Lyceum. Dank is daarbij verschuldigd aan de bestuurder en Raad van Toezicht van de HSV voor de collegiale samenwerking in het verleden en de bereidheid om mee te werken aan de ontvlechting van de ISH Primary. Veel dank gaat uit naar het voormalige bestuur van de ENMS voor het vertrouwen dat is gesteld in Het Rijnlands en de wijze waarop de school is overgedragen.

Onderwijskwaliteit

Een belangrijke indicator van de kwaliteit van de scholen is het Opbrengstenoverzicht en de Kwaliteitskaart van de Onderwijsinspectie. De inspectie meet daarbij het rendement in de onderbouw, het rendement in de bovenbouw, het gemiddeld cijfer voor het centraal examen en het gemiddeld verschil tussen het cijfer van het schoolexamen en dat van het centraal examen. Deze vier indicatoren worden door de inspectie gezien als *balanced score card*, waarbij de opbrengsten niet alleen per onderdeel goed moeten zijn, maar ook in evenwicht moeten zijn. Voor de school biedt het inzicht in de verhouding tot andere scholen, maar ook welke maatregelen wellicht nodig zijn om een goede balans te bewaren. De Onderwijsinspectie beoordeelt naast de opbrengsten ook het onderwijsproces, de kwaliteitszorg en de naleving van wet- en regelgeving en bepaalt op basis van de verschillende criteria het toezichtarrangement (basis of aangepast). Voor een onderwijsstichting die onderwijs wil bieden dat "meer dan goed" is, is "basistoezicht" een vanzelfsprekendheid. Met tevredenheid kunnen we vaststellen dat de Onderwijsinspectie aan alle scholen en afdelingen van het Rijnlands het "basistoezichtarrangement" heeft toegekend. In het bijzonder moeten we hier melding maken van het feit dat de Eerste Nederlandse Montessori School in het verslagjaar het basistoezichtarrangement verwierf na een tweetal jaren van aangepast toezicht. De school heeft in 2010 en 2011 een belangrijke kwaliteitsslag gemaakt die erin heeft geresulteerd dat de inspectie het vertrouwen in de school kon uitspreken.

Los van de Onderwijsinspectie kennen de Rijnlandse scholen ook andere externe kwaliteitsorganen, waarbij visitaties en accreditaties plaatsvinden. Zo werd al in 2010 de ENMS gevisiteerd door de Nederlandse Montessori Vereniging en verwierf zij voor een periode van vijf jaar de licentie om Montessorionderwijs te verzorgen. Het Rijnlands Lyceum Sassenheim verwierf in 2011 de status van volledige tto-school.

Personeelsbeleid

In 2011 kon de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad VO en PO instemmen met het strategisch personeelsbeleid voor de periode 2012-2016. Speerpunten van HR beleid in de komende jaren zijn: binding, ontwikkeling, functionerings- en beoordelingsgesprekken, management development, ziekteverzuim, begeleiding van nieuwe docenten en het onderwijsondersteunend personeel. In 2011 werden de doelstellingen voor de Functiemix door alle scholen behaald.

Leerlingenaantal

Het leerlingaantal per 1 oktober 2011 is wederom gestegen ten opzichte van 2010. Het totaal aantal leerlingen nam toe van 4.823 naar 4.929 en inclusief de ENMS naar 5.173 leerlingen. Voor het eerst was een daling zichtbaar bij het Rijnlands Lyceum Sassenheim. Het leerlingaantal daalde van 1.438 naar 1.378 leerlingen. Echter steeg het Rijnlands Lyceum Oegstgeest van 1.378 naar 1.420 leerlingen. De ISH Secondary groeide van 803 leerlingen naar 853 leerlingen. De ISH Primary groeide van 469 leerlingen naar 533 leerlingen. Bij Rijnlands Education Worldwide werd een stijging van het aantal leerlingen gerealiseerd van 487 in 2010 naar 544 in 2011 (beide exclusief de locatie Davos in verband met het tijdelijke verblijf van de leerlingen daar).

Financiën

De Stichting Het Rijnlands Lyceum behaalde in het verslagjaar een geconsolideerd financieel resultaat van € 804.431. Hogere Bapoloonkosten, een negatief resultaat voor REW van € 49.319 en een negatief resultaat in 2011 voor de Eerste Nederlandse Montessori School van € 163.080 (voor een groot deel het gevolg van noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden) veroorzaakte een iets lager resultaat dan begroot. Desondanks is er voldoende reden om met tevredenheid naar dit resultaat te kijken. Temeer daar alle scholen na aanzienlijke reserveringen te hebben gedaan voor groot onderhoud, toch nog een positief resultaat hebben kunnen realiseren. Het resultaat is bijna €500.000 hoger dan in 2010. In het hoofdstuk Financiën en bedrijfsvoering wordt een en ander nader uitgewerkt.

Huisvesting

In het verslagjaar zag het Rijnlands Lyceum Oegstgeest zich als gevolg van de groei van het aantal leerlingen genoodzaakt om een drietal tijdelijke lokalen te plaatsen op het achterterrein van de school. Aangezien de school volgens de gemeentelijke richtlijnen nog voldoende bruto vierkante meter vloeroppervlakte heeft in verhouding tot het aantal leerlingen, konden deze lokalen niet door de gemeente Oegstgeest worden bekostigd. De school betaalt de huur van deze lokalen uit eigen middelen. Naar verwachting zal de school voor een periode van maximaal vijf jaar van deze lokalen gebruik maken. We gaan er daarbij vanuit dat de demografische ontwikkeling in Oegstgeest zodanig is, dat de school dan weer in het gebouw past.

Ook op de International School of The Hague leidde de groei van het aantal leerlingen tot de noodzaak van ingrijpende wijzigingen. Na het vertrek van de kinderopvangvoorziening van Triodus kon de Primary School de vrijgekomen ruimte weer ombouwen tot lokaalruimte. De Secondary School zag zich gedwongen om een etage te plaatsen op de bestaande noodlokalen in afwachting van een uitbreiding aan de achterzijde en de voorzijde van het gebouw. De uitbreiding aan de achterzijde wordt voorzien in 2012.

Op 23 december 2011 maakte de wethouder van Onderwijs van de gemeente Den Haag bekend dat de Europese School Den Haag *Rijnlands Lyceum* gevestigd wordt aan de Houtrustweg 2 te Den Haag. In het voorjaar van 2012 zal dit gebouw gereed worden gemaakt voor de start van het basisonderwijs per augustus 2012.

ICT

In 2011 vond de Europese aanbesteding plaats ten behoeve van het ICT-beheer van de totale organisatie. Voorafgaand aan de aanbesteding is een strategisch ICT-beleid opgesteld waarin de uitgangspunten voor een innovatieve leer- en werkomgeving met behulp van ICT zijn vastgelegd.

Een belangrijke mijlpaal op het gebied van de verdere professionalisering van het ICT-beleid en het beheer betrof de aanstelling van een informatiemanager per juni 2011. Deze heeft zich in het verslagjaar onder meer bezig gehouden met de complexe invoering van het leerlingvolgsysteem SOM en de Europese aanbesteding. De aanbesteding vond plaats volgens de methodiek van de "concurrentiegerichtede dialoog".

Begin januari werd duidelijk dat het beheer van de ICT infrastructuur aan het Delftse ICT bedrijf OGD zal worden gegund. Dit bedrijf neemt per 1 augustus het beheer ten behoeve van de ENMS en de Europese school voor zijn rekening. Per 1 januari 2013 volgen de overige scholen.

Rijnlands Education Worldwide

REW zag zich in 2011 voor de complexe taak gesteld een ombuigingsoperatie te realiseren om de gedaalde inkomsten weer in lijn te brengen met de uitgaven. Het verlies dat in 2010 was ontstaan, zou bij herhaling de continuïteit van de organisatie in gevaar brengen. De directie van REW heeft dan ook de nodige keuzes gemaakt om weer tot een gezonde bedrijfsvoering te komen. Kijkend naar de reguliere bedrijfsvoering heeft REW binnen de begroting geopereerd. Enkele incidentele kosten hebben uiteindelijk nog geresulteerd in een beperkt negatief resultaat van € 49.320,- na belastingen.

Human resources

Strategisch meerjarenbeleid

Vanuit Koers 2012 is er na intensief overleg met rectoren, GMR en Raad van Toezicht een notitie strategisch meerjarenpersoneelsbeleid opgesteld. Dit is vervolgens integraal opgenomen in het nieuwe strategisch plan voor 2012-2016. Vanuit dit document zal Personeel en Organisatie (P&O) haar personeelsjaarplannen gaan opstellen.

Behaalde doelstellingen in 2011 waren onder andere:

- *Inlopen van achterstanden bij erkenning van bevoegdheden en diploma's vanuit het buitenland.*

Door de complexiteit van de procedure is er in 2009 en 2010 een achterstand ontstaan in de afwikkeling van de aanvragen. In 2011 is er met extra inzet gewerkt aan het wegwerken van achterstanden, op een enkele aanvraag na is nu duidelijk of diploma's al dan niet zijn erkend.

- *Fiscale wijzigingen voor buitenlandse medewerkers*
Het kabinet heeft medio 2011 besloten een aantal fiscaal aantrekkelijke mogelijkheden voor buitenlandse medewerkers sterk te verminderen. Vooral de aanpassing van de zogeheten 30%-regeling heeft een negatieve impact op de arbeidsvoorwaarden van buitenlandse medewerkers onder een bepaald inkomen. Wat wel en niet mogelijk was en hoe regels moeten worden toegepast was weinig transparant. Eind 2011 is er intensief overleg gevoerd met accountants en de belastingdienst en is er aan de belastingdienst verzocht duidelijkheid te verschaffen over het toepassen van de regeling en welke ruimte er overblijft om het Rijnlands Lyceum te profileren als een aantrekkelijke werkgever.

- *Funciemix*

Op basis van de in de CAO 2008-2010 vastgelegde afspraken is in 2011 de derde belangrijke stap gezet in het realiseren van de afspraken in het kader van de Funciemix. Het traject is volgens de voorschriften uit de CAO vervolgd. Het Rijnlands Lyceum voldoet aan de gestelde aantallen voor 2011 en de eerste stappen voor 2012 zijn ook al gezet (zie tabel 13).

- *Diensttijdenoverzichten*

Eind 2010 is gestart met het opvragen van de diensttijden van alle medewerkers bij het ABP en is aan de medewerkers verzocht deze samen met P&O te controleren. Uit de overzichten van het ABP en de commentaren van diverse medewerkers blijkt dat er veel verschillen zijn die voor een belangrijk deel zijn terug te voeren tot de historie bij andere werkgevers. Het analyseren van die verschillen heeft veel tijd gekost, de meeste verschillen zijn inmiddels opgelost. De resterende verschillen zullen in 2012 met de betrokken medewerkers worden besproken.

Arbeidsomstandigheden en ziekteverzuim

- In 2010 hebben de laatste (aanvullende) Risico Inventarisaties (RI&E) plaatsgevonden. Er zullen in de loop van 2012 nog enkele plannen van aanpak voor de RI&E's worden opgesteld.
- Ten opzichte van 2010 is het gemiddelde ziekteverzuimpercentage (exclusief zwangerschap) in 2011 nagenoeg onveranderd: 4,11% in 2011 (zie tabel 15)
- In 2011 heeft ook een evaluatie van de dienstverlening van de arbodienst plaatsgevonden. Deze evaluatie heeft geleid tot aanpassing van het dienstverleningspakket van een abonnementenpakket naar een activiteitenpakket, waardoor de kosten aanzienlijk zijn gedaald. Ook er is op diverse locaties gewisseld van arboarts.

Service level agreements

De afdeling P&O heeft de basisprocessen in 2010 beschreven en deze zijn besproken met de rectoren van de scholen. In 2011 zijn aan de processen formatie en kosten toegekend.

Groei van de organisatie

Het gemiddeld aantal fte (betaald) over 2011 bedroeg 508,7 fte. In 2010 bedroeg het gemiddeld aantal fte 481,2. De toename tussen 2010 en 2011 bedroeg 5,7%. De loonsom is toegenomen van € 29.252.667,- naar € 31.174.996,- oftewel met 6,6%. Dit is vooral het gevolg van de toename van het personeelsbestand van 473,5 naar 514,5 fte met 5,7%.

De gemiddelde loonsom is toegenomen van € 60.787,- naar € 61.280,-. Dit is een toename van 0,8%. Oorzaken van de toename van de kosten met 0,8% zijn: een stijging van het werkgeversdeel pensioenpremie met 0,35% sinds 1 april 2011, de inkorting van leraarschalen, de reguliere periodieke verhogingen in augustus en de kosten van de Functiemix.

Beheersing WW- en Wovokosten

Werkgevers in het onderwijs betalen mee aan uitkeringen in het kader van werkloosheid aan ex-medewerkers. De werkgevers in het voortgezet onderwijs zijn verplicht mee te werken aan re-integratie en daarmee zoveel mogelijk langdurige werkloosheid te voorkomen. Vanuit het UWV zijn in 2010 de eerste overzichten verstuurd met ex-medewerkers. In 2011 bleek dat het UWV daarbij nog vele achterstanden had. Hierdoor was P&O niet in staat een betrouwbaar overzicht met de kosten te overleggen. P&O heeft KPMG, als uitvoerder van de uitkeringen ten behoeve van het UWV, verzocht om toegang tot de systemen om een en ander te kunnen monitoren.

Ontwikkelingen primair onderwijs

In 2011 is de ENMS opgenomen in het personeelssysteem van Stichting Het Rijnlands Lyceum. Met de komst van de ENMS trad de stichting ook formeel toe tot de sector Primair Onderwijs met tevens de daaraan verbonden verplichtingen rond het Vervangingsfonds en het Participatiefonds.

Functiebouwwerk

Er is een start gemaakt met het actualiseren van het functiebouwwerk. Op basis van FUWA 2000 wordt een systeem opgebouwd van functiereeksen, waarbij er binnen een functiegebied sprake zal zijn van meerdere niveaus en daarmee ook doorgroeimogelijkheden.

Financiën en bedrijfsvoering

Staat van baten en lasten (enkelvoudig) 2011 met ter vergelijking de cijfers van 2010

	2011 Realisatie (Incl. ENMS) €	2011 Begroting (Incl. ENMS) €	2010 Realisatie (Incl. ENMS) €	2010 Realisatie (Excl. ENMS) €
3 Baten				
3.1 Rijksbijdragen	32.428.310	31.670.318	31.362.165	30.332.539
3.2 Overige overheidsbijdragen en subsidies	75.941	0	75.450	0
3.5 Overige baten	13.131.117	12.049.330	12.159.096	11.990.850
Totaal baten	45.635.368	43.719.648	43.596.711	42.323.389
4 Lasten				
4.1 Personeel	32.940.003	31.561.827	31.424.288	30.394.089
4.2 Afschrijving	1.368.686	1.325.611	1.139.668	1.124.667
4.3 Huisvesting	3.180.851	3.051.627	2.749.695	2.671.621
4.4 Instelling	7.188.132	6.472.593	7.343.750	7.191.752
Totaal lasten	44.677.672	42.411.658	42.657.401	41.382.129
Saldo baten en lasten	957.696	1.307.990	939.310	941.260
5 Financiële baten en lasten				
5.1 Baten	136.951	87.427	50.299	47.115
5.2 Lasten	-240.897	-270.400	-348.902	-348.233
	-103.946	-182.973	-298.603	-301.118
7 Resultaat deelneming	-49.319	874	-327.969	-327.969
Totaal resultaat	804.431	1.125.891	312.738	312.173

1 Exploitatieresultaat

Het resultaat 2011 van de Stichting Het Rijnlands Lyceum (SRL) bedraagt € 804.431. In dit resultaat is ook het jaarresultaat 2011 van - € 163.080 begrepen van de per 1 augustus 2011 overgenomen Eerste Nederlandse Montessorischool (ENMS), te Den Haag. Het resultaat 2011 is daarmee € 321.460 lager dan begroot. Naast het onvoorziene resultaat van de ENMS, zijn onder andere ook de BAPO-loonkosten € 135.000 te laag begroot en daarmee oorzaak voor de budgetoverschrijding. Onder de BAPO-loonkosten zijn ook de kosten inzake verlof-opname uit hoofde van Spaarbapo (zie paragraaf 3.2) begrepen voor € 114.000.

Nadere toelichting van de realisatie cijfers 2011

Hieronder staan realisatiecijfers 2011 toegelicht in vergelijking met de realisatiecijfers 2010.

2 Overname ENMS en de verwerking in de cijfers van SRL

Per 1 augustus 2011 is de ENMS, een basisschool in stand gehouden door de Vereniging voor Montessorionderwijs te Den Haag bestuurlijk geïntegreerd in de Stichting Het Rijnlands Lyceum. In overleg met het ministerie van OCW verzorgt SRL de financiële verantwoording over geheel 2011 aan DUO. Derhalve zijn in overleg met de accountant van de stichting de financiële cijfers van de ENMS vanaf 1 januari 2011 in de boekhouding van SRL geïntegreerd.

3 Analyse van het resultaat

3.1 Baten

De rijksbijdragen zijn over 2011 met € 1.066.000 gestegen. De verklaring voor de toename betreft een stijging van de GPL met 0,6% en een groei van 5,8% van het leerlingenaantal over het schooljaar 2010-2011. De groei van het leerlingenaantal over het schooljaar 2011-2012 bedraagt 1%. De overige baten stegen met € 972.000. Dit werd met name veroorzaakt door een aanzienlijke toename van leerlingen in het internationale onderwijs. Dit groeipercentage lag aanmerkelijk hoger dan de genoemde 5,8%.

3.2 Personele kosten

De personele kosten zijn over 2011 met € 1.516.000 gestegen. De post 'werkzaamheden derden' was aanmerkelijk lager. De loonkosten zijn met € 2.100.000 gestegen. Dat is een stijging van 7,3% ten opzichte van 2010.

Het gemiddeld aantal fte's is gestegen met 5,6%. De gemiddelde loonsom is met 0,8% gestegen. Deze stijging is veroorzaakt door een stijging van het werkgeversdeel pensioenpremie met 0,35%, de inkorting van lerenschalen, de reguliere periodieke verhogingen en de kosten van de Functiemix.

De loonkosten uit hoofde van de BAPO bedroegen over 2011 € 465.000. Hierin is een bedrag van € 114.000 inbegrepen aan kosten ten gevolge van de opname van Spaarbapo-verlof. Deze laatste post bedraagt alleen al voor Het Rijnlands Lyceum Sassenheim € 101.000 en vormt na de gewijzigde OCW-wetgeving op 1 januari 2010 voor SRL over 2011 een extra financiële last.

3.3 Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn met € 229.000 gestegen, hetgeen veroorzaakt werd door investeringen eind 2010 en in 2011.

3.4 Huisvesting

De huisvestingskosten zijn met name gestegen vanwege het hoge onderhoudsniveau, en het verder op peil brengen van de voorziening groot onderhoud. Aan deze voorziening groot onderhoud is over 2011 € 1.429.000 gedoteerd en deze voorziening is, na onttrekking over 2011 voor onderhoud van € 871.000, met een surplus van € 558.000 beter op peil gebracht.

3.5 Instellingskosten

De instellingskosten over 2011 zijn in vergelijking met 2010 € 156.000 lager. Dit heeft onder andere te maken met lagere ICT-kosten van € 334.000.

4 Treasury

4.1 Treasuryfunctie

In 2011 is de treasuryfunctie meer ontwikkeld. Dit heeft onder andere geleid tot een verbetering van deposito-opbrengsten. Over 2011 bedroegen deze baten € 137.000 (dit was over 2010 € 50.000).

4.2 Schatkistbankieren

Met ingang van 15 december 2011 is overgegaan tot het 'schatkistbankieren'. Publieke instellingen, en vooral ook onderwijsinstellingen, kunnen van deze door ministerie van Financiën ingestelde financieringsmethodiek gebruik maken. Deze methodiek houdt onder andere in:

- Bij het ministerie van Financiën wordt een rekening-courant aangehouden, waar alle overtollige middelen moeten worden gestald. Deposito's mogen niet anders dan bij het ministerie van Financiën worden geplaatst.
- Dagelijks wordt het rekening-courantsaldo met de huisbankier 'afgeroomd' op nihil.
- Indien nodig, een vrij opneembaar rekening-courant krediet (zonder zekerheidsstelling) van 10% van de jaaromzet. In eerste instantie is deze rekening-courant faciliteit gesteld op € 4.100.000.

4.3 Treasurystatuut

In februari 2012 is het treasurystatuut, dat in eerste aanleg was vastgesteld op 13 december 2005, aangepast, en door de Raad van Toezicht op 13 maart 2012 goedgekeurd.

5 Risicomanagement

Ook over 2011 is weer gewerkt aan verbetering van de Planning & Controlcyclus en het verbeteren van de AO/IC-beschrijvingen. Daarnaast zijn er ten aanzien van de administratieve dienstverlening van het centraal servicebureau (CSB) werkafspraken gemaakt in de vorm van Service Level Agreements (SLA's).

Voor wat betreft de Planning & Controlcyclus kan gemeld worden dat er met ingang van 2012 een Planning & Control-agenda geldt inzake een informatievoorziening en rapporteringssystematiek.

6 Financiële getallen

Kengetallen Financieel*	2011	2010	2009	2008
Solvabiliteit	24,7%	22,3%	17,5%	20,5%
Liquiditeit	0,67	0,68	0,64	0,78
Netto Werkkapitaal in € 1000	-4638	-3972	-4163	-2006
Rentabiliteit	1,8%	0,7%	0,1%	4,2%
Kapitalisatiefactor	30,7%	31,1%	32,7%	41,9%
Rendement Eigen vermogen (ROI)	12,0%	5,4%	1,1%	27,9%
Omloopsnelheid Eigen vermogen	6,79	7,37	9,04	6,52
Bijdrage OCW in baten	71,1%	71,9%	72,2%	69,9%
Personeelsfactor	72,2%	71,8%	70,8%	72,3%

* Deze indexcijfers zijn gebaseerd op de enkelvoudige Balans per 31 december 2011 en de Staat van Baten & Lasten 2011

De kengetallen zijn zeer feitelijk en vormen niet altijd het juiste stuurmechanisme. Als voorbeeld geldt de gedaalde kapitalisatiefactor ten opzichte van 2010. Dit lijkt op een negatieve ontwikkeling. Er is echter juist sprake van een positieve ontwikkeling in de vorm van een betere rentabiliteit en rendement.

Ook vervroegde aflossing van langlopende schulden heeft een negatief effect op de kapitalisatiefactor, terwijl dit zo heilzaam is voor de balanspositie en ook een rentebesparing oplevert. Het beleid van SRL is zo veel mogelijk 'interne financiering' toe te passen.

7 Resultaat deelneming

Het resultaat 2011 van Backershagen B.V. bedraagt negatief € 49.319. Het beoogd resultaat voor 2011 was nihil. Per 31 december 2011 is het positieve vermogen € 710.827.

Huisvesting en facilitair

Huisvesting en facilitair

In het jaar 2011 waren er weer veel ontwikkelingen op het terrein van huisvesting. Binnen de Stichting Het Rijnlands Lyceum hebben vooral de locaties International School of The Hague (ISH) en Rijnlands Lyceum Oegstgeest (RLO) te maken met groei van het aantal leerlingen. Voor de ISH heeft dit geleid tot het plaatsen van een tweede serie tijdelijke lokalen op de al bestaande units. Ook in het hoofdgebouw werden de lokalen waar Triodus zijn kinderdagopvang had, grondig aangepakt en in zes weken tijd omgebouwd tot vier volwaardige leslokalen met alle benodigde voorzieningen. Dankzij een goede planning en inzet van alle betrokkenen konden de lokalen bij aanvang van het schooljaar 2011-2012 in gebruik worden genomen. Na de inschrijving van de leerlingen op de locatie Oegstgeest werd ook hier duidelijk dat het bestaande gebouw niet toereikend was om alle leerlingen een plek te geven. In maart werd bij de gemeente Oegstgeest een bouwvraag ingediend voor drie tijdelijke noodlokalen. Mede dankzij de medewerking van de gemeente konden de lokalen eind augustus geplaatst worden. Evenals op de ISH zijn deze lokalen van alle noodzakelijke aansluitingen voorzien. In 2010 had de centrale hal van het RLO al een facelift ondergaan. Dit jaar volgde de "finishing touch" door plaatsing in de hal van compleet nieuw ontwikkeld zitmeubilair. De zo gewenste uitstraling en uitbreiding met zitruimte werd daardoor gerealiseerd. Daarnaast zijn de kleedkamers en doucheruimten grondig gerenoveerd.

Het Rijnlands Lyceum Wassenaar (RLW) is verder gegaan op de ingeslagen weg van goed onderhoud van het monumentale pand. Als gevolg daarvan heeft de school een prachtige uitstraling. Het Rijnlands Lyceum Sassenheim (RLS) is begonnen met het opzetten van een nieuw science-lokaal. Twee vaklokalen worden samengetrokken en door aanpassing van de inrichting kunnen 30 leerlingen straks ook in de praktijk oefenen. In 2012 wordt deze uitbreiding gerealiseerd.

In juli werd de stichting verblijd met een nieuwe loot aan de stam: de ENMS. De Eerste Nederlandse Montessori School wordt met zijn gebouw uit 1939 opgenomen in de meerjarenonderhoudsplanning. Architectonisch een juweel, maar voor gebouwenbeheerders een uitdaging.

Met de gemeente Den Haag is in het najaar veelvuldig gesproken over het binnenklimaat en de slechte staat van de buitenkozijnen. Rond de jaarwisseling gaf de gemeente aan dat zij voornemens is om de onkosten voor vervanging van alle buitenkozijnen voor haar rekening te nemen en op welke wijze het project gerealiseerd zou worden. In dezelfde periode heeft de stichting het hele pand door een extern bureau in kaart laten brengen om goed inzicht te krijgen in de onderhoudskosten op korte en lange termijn. Ook voor de andere scholen binnen de stichting is de meerjarenonderhoudsplanning bijgesteld, zodat voor elk gebouw bekend is welk onderhoud, op welke termijn, tegen welke kosten moet worden gepleegd.

Het Centraal Service Bureau heeft dit jaar veel problemen gekend met de verwarming en ventilatie. In samenwerking met het RLW zijn er de nodige aanpassingen gedaan, maar de situatie is nog niet optimaal. Tevens heeft een flinke reparatie van het dak plaatsgevonden, waardoor de lekkages nu hopelijk verholpen zijn. Op het terrein van subsidies kan vermeld worden dat alleen de ENMS subsidie heeft ontvangen voor verbetering van de peuterspeelzaal.

Staatsecretaris Atsma heeft in 2011 de schoolbesturen de verplichting opgelegd alle gebouwen van voor 1994 te onderzoeken op aanwezigheid van asbest. Voor de locaties ISH en RLS is er vrijstelling omdat beide panden van na 1994 zijn. Het RLO heeft de inventarisatie al gedaan en een asbesthoudende plaat volgens de regels afgevoerd. Voor RLW vindt het asbestinventarisatie onderzoek in 2012 plaats. Voor de ENMS heeft het onderzoek ook al plaatsgevonden in 2011. Asbestresten in de fietsenstalling zijn al verwijderd. Overige restanten worden gelijktijdig verwijderd met de renovatie van de buitenkozijnen. Onderzoek heeft uitgewezen dat er geen gevaar is voor de gezondheid, maar dat het asbest wel moet worden verwijderd om ook op de lange termijn een veilige schoolomgeving te bieden. In het gebouw aan de Houtrustweg (Europese School) zijn geen asbestresten gevonden.

Ook in 2011 zijn op alle locaties schilderwerkzaamheden uitgevoerd, zodat de gebouwen er verzorgd bijstaan.

Inkoop

In 2011 speelden twee aanbestedingen, te weten: ICT en catering ISH. In de periode januari tot mei is er door de stichting een strategisch ICT-beleid opgesteld dat als selectieleidraad moest gaan dienen in de voorbereiding naar de Europese aanbesteding. Wensen en eisen moesten duidelijk geformuleerd worden. Met deze strategische visie kon de informatiemanager in juni in samenwerking met het begeleidingsbureau het definitieve ICT beleid- en beheerplan voor de komende jaren voor de stichting opstellen. Het traject rond de openbare aanbesteding catering nam meer tijd in beslag dan gedacht, maar heeft wel tot resultaat geleid.

De in 2010 opgestarte Europese aanbesteding schoolboeken kreeg in 2011 zijn beslag. De gunning heeft uiteindelijk geleid tot twee partijen die de scholen op dit moment voorzien van schoolboeken. Zoals elk jaar gebruikelijk werd met verschillende bedrijven gesproken over de bestaande contracten en mogelijke verlengingen en/of prijsverhogingen. Voor een nog scherper beheer van de contracten is in december een digitaal contractbeheersysteem aangeschaft. Op het terrein van verzekeringen heeft de stichting voor een nieuwe verzekeraar gekozen. Alle verzekeringen zijn doorgelicht en daar waar nodig aangepast.

Milieu en duurzaamheid

In 2011 hebben zich geen wijzigingen binnen de stichting voorgedaan in het denken over milieu en duurzaamheid zoals in het jaarverslag van 2010 weergegeven. De stichting blijft alert en speelt daarbij in op nieuwe ontwikkelingen.

In het jaar 2011 heeft een aantal belangrijke ICT-ontwikkelingen plaatsgevonden in de Stichting Het Rijnlands Lyceum. Een van de meest ingrijpende veranderingen en een die op alle scholen plaatsvond, was de overgang per 1 augustus naar het nieuwe leerlingadministratiesysteem SOM. De leerlinggegevens en studieresultaten van circa 5.000 leerlingen zijn daarvoor geconverteerd van het oude systeem @VO naar het nieuwe webbased systeem SOM. Hoewel de conversie goed is verlopen heeft de invoering meer tijd en energie van onze administraties gevraagd dan was voorzien. Het is dan ook aan de betrokken inzet van de administraties te danken, dat deze migratie inmiddels tot een goed einde is gebracht en naar tevredenheid functioneert. Met het nieuwe systeem zijn de scholen van voortgezet onderwijs van de Stichting Het Rijnlands Lyceum ook voorbereid om verdere stappen te nemen richting het gebruik van digitale leermiddelen en een geïntegreerde elektronische leeromgeving. Beide functionaliteiten maken onderdeel uit van het nieuwe systeem SOM en kunnen geactiveerd en in gebruik worden genomen, zodra onze scholen er klaar voor zijn. Naast de invoering van dit nieuwe systeem, is eind 2011 ook het nieuwe Leerling- en Ouderportaal in gebruik genomen. Dit beveiligde webportaal maakt het voor leerlingen en ouders mogelijk om overal, via internet, de gegevens van leerlingen te bekijken, zoals behaalde cijfers, absenties en het lesrooster.

In 2011 is de stichting begonnen met de Europese aanbesteding voor het beheer van ICT omdat de lopende contracten eind 2012 aflopen. Gebaseerd op het strategische ICT-beleid zal de ICT-infrastructuur van Stichting Het Rijnlands Lyceum overgaan naar een centraal datacenter van waaruit alle stichtinglocaties worden bediend. Het platform bestaat uit een zogeheten "hybrid cloud"-oplossing die weer bestaat uit een "private cloud" vanuit het datacenter, gekoppeld met publieke cloud-oplossingen (SaaS) van derden zoals SOM en RAET. Deze ICT-infrastructuur is snel en flexibel aanpasbaar aan de wensen en behoeften van de stichting en de individuele scholen. De omgeving biedt alle voordelen van een cloud, maar in tegenstelling tot veel vergelijkbare oplossingen wordt deze niet gedeeld met andere klanten. Hierdoor is het volledig aanpasbaar aan onze wensen en hoeft de capaciteit en dataopslag niet gedeeld te worden, waardoor een optimale performance gegarandeerd wordt.

De beoogde nieuwe ICT-leverancier van de stichting is inmiddels bekend. In het 2e kwartaal van 2012 worden de contractonderhandelingen verder afgerond en kunnen de voorbereidingen beginnen. Naast de vernieuwing van de centrale ICT-infrastructuur, worden ook voorbereidingen getroffen op onze scholen om het plaats- en tijd-onafhankelijke werken mogelijk te maken. Zo is de de International School The Hague medio 2011 gestart met het realiseren van een draadloos netwerk voor de gehele school. Ook andere scholen bereiden zich voor op het breed kunnen inzetten van laptops en/of tablets voor het onderwijs in elke klas.

Het bestuur moet vaststellen dat de ICT kosten in 2011 zijn verlaagd, per saldo met ongeveer € 335.000,-. Deze verlaging is voornamelijk toe te schrijven aan de strategische keuze om niet verder te investeren in het Schoolmanagementsysteem. De informatievoorziening die door dit systeem voorzien was, wordt door al bestaande systemen (zoals UNIT4, RAET en SOM) overgenomen.

Het jaar 2012 zal vooral in het teken staan van de voorbereidingen van de overgang van het ICT-beheer naar de nieuwe ICT-leverancier en de migratie naar de nieuwe centrale ICT-Infrastructuur. Verder zal in het voorjaar het nieuwe intranet beschikbaar komen, waar alle medewerkers zowel voor school- als stichtingsinformatie terecht kunnen. In augustus 2012 zal het ICT-beheer van zowel de ENMS als de nieuw te starten Europese school door de nieuwe ICT-leverancier worden uitgevoerd. Vanaf 2013 zal dit voor alle scholen het geval zijn.

Horizontale verantwoording

Het jaarverslag van de Stichting Het Rijnlands Lyceum wordt aan alle leden van de verschillende overleggrema uitgereikt en er wordt gelegenheid geboden om over het jaarverslag de dialoog te voeren. Het jaarverslag wordt uitgereikt aan alle medewerkers van de stichting en toegestuurd aan externe stakeholders. Voor ouders en leerlingen is het jaarverslag toegankelijk op de website van de stichting.

Klachtenafhandeling

In deze paragraaf wordt uitsluitend gerapporteerd over klachten die door externe klachtencommissies gegrond worden verklaard. Conform het medezeggenschapsreglement zijn de uitspraken van gegronde klachten direct aan de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad gemeld.

In het verslagjaar volgde de uitspraak van de Landelijke Klachtencommissie voor het Bijzonder Onderwijs naar aanleiding van klachten van een medewerker in 2010. De klachten werden voor een deel gegrond verklaard, en voor een deel ongegrond. Het bestuur heeft het oordeel van de commissie gerespecteerd en naar aanleiding van de uitspraak het klachtenreglement aangepast.

Een tweede klacht betrof een verzoek van ouders aan de Commissie Gelijke Behandeling in hoeverre er sprake was van inbreuk op de Wet Gelijke Behandeling. Deze klacht werd door de commissie gegrond verklaard. Ondanks dat het Bestuur de kernoverwegingen van de commissie niet deelde, heeft het bestuur besloten te handelen naar het advies van de commissie ter voorkoming van verdere juridische procedures.

Medezeggenschap

Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad Primair Onderwijs

Als gevolg van de integratie van de Eerste Nederlandse Montessori School in de Stichting Het Rijnlands Lyceum, werd het noodzakelijk om naast de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad Voortgezet Onderwijs ook een Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad Primair Onderwijs in te stellen, met leden die zijn voorgedragen door de medezeggenschapsraden van de ENMS en de ISH Primary. In het najaar van 2012 zullen ook twee vertegenwoordigers van de MR van de basisschool van de Europese School aan deze GMR PO worden toegevoegd. Van iedere school is een oudervertegenwoordiger en een personeelsvertegenwoordiger tot lid van de GMR PO gekozen. In 2011 kende de GMR PO dan ook slechts vier leden.

De GMR PO werd ingesteld tijdens de oprichtingsvergadering van 4 oktober 2011. Tijdens deze vergadering werd een voorzitter en een secretaris gekozen. Tijdens deze vergadering werd het Huishoudelijk Reglement vastgesteld en werden de reglementen en het Medezeggenschapsstatuut besproken. Meer inhoudelijk werd stilgestaan bij het strategisch personeelsbeleid van de stichting en het strategisch ICT-beleid. Beide documenten kregen een positief advies. In de vergadering van 8 december 2011 werd een positief advies gegeven over de begroting 2012. Voor de ISH Primary is het plezierig om nu ook via de medezeggenschap nauwer betrokken te zijn bij de strategische ontwikkelingen van de stichting en daar nu ook een volwaardige plaats in te hebben. Tevens biedt het de mogelijkheid om meer voeling te hebben met de ontwikkeling in het Nederlandse basisonderwijs. Voor de ENMS is de GMR PO een goed overlegorgaan om ook de ontwikkelingen van de andere basisscholen binnen de stichting te kunnen volgen, daaraan bij te dragen, of daar kennis van te nemen. Tevens biedt het de mogelijkheid tot directe betrokkenheid bij de strategische beleidsontwikkeling op stichtingsniveau. De GMR PO ondersteunt daarbij de onderlinge samenwerking van de scholen voor basisonderwijs van harte.

Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad Voortgezet Onderwijs

De GMR VO kijkt terug op een belangrijk en interessant jaar voor de Stichting Het Rijnlands Lyceum. In het afgelopen jaar is het besluit genomen om twee nieuwe telgen toe te voegen aan de huidige vier scholen. Met steun van de gemeente Den Haag zal de nieuwe "Europese School Den Haag *Rijnlands Lyceum*" in augustus 2012 haar deuren openen voor de eerste (basisschool)leerlingen en in een later stadium ook voortgezet onderwijs in diverse talen aan gaan bieden. Tevens is de Eerste Nederlandse Montessori School (ENMS), een reguliere basisschool in Den Haag, gefuseerd met de Stichting Het Rijnlands Lyceum. Hiermee beschikt de stichting over de juiste licenties om zowel primair onderwijs als voortgezet onderwijs te kunnen en mogen aanbieden. De GMR heeft zich het afgelopen jaar in detail bezig gehouden met deze twee strategische stappen.

Het is de taak van de GMR en ook de medezeggenschapsraden van de individuele scholen om de kwaliteit van de besluitvorming te bewaken in het belang van de diverse belanghebbenden, personeel, leerlingen en ouders. In het geval van de Europese School en de ENMS heeft de GMR zich gebogen over het risico dat de uitbreiding zou kunnen hebben op de bestaande scholen.

De bestuurder heeft de GMR in een vroeg stadium op de hoogte gebracht van de plannen en de GMR als zodanig voldoende gelegenheid gegeven om een positie in te nemen. In geval van de ENMS is een afvaardiging van de GMR aanwezig geweest bij het *due diligence*-onderzoek (boekenonderzoek). Nieuwe reglementen en statuten zijn geschreven en door de GMR beoordeeld en goed bevonden. Het gevolg van de uitbreiding is dat de stichting nu verder gaat met een GMR voor primair onderwijs en ook één voor voortgezet onderwijs.

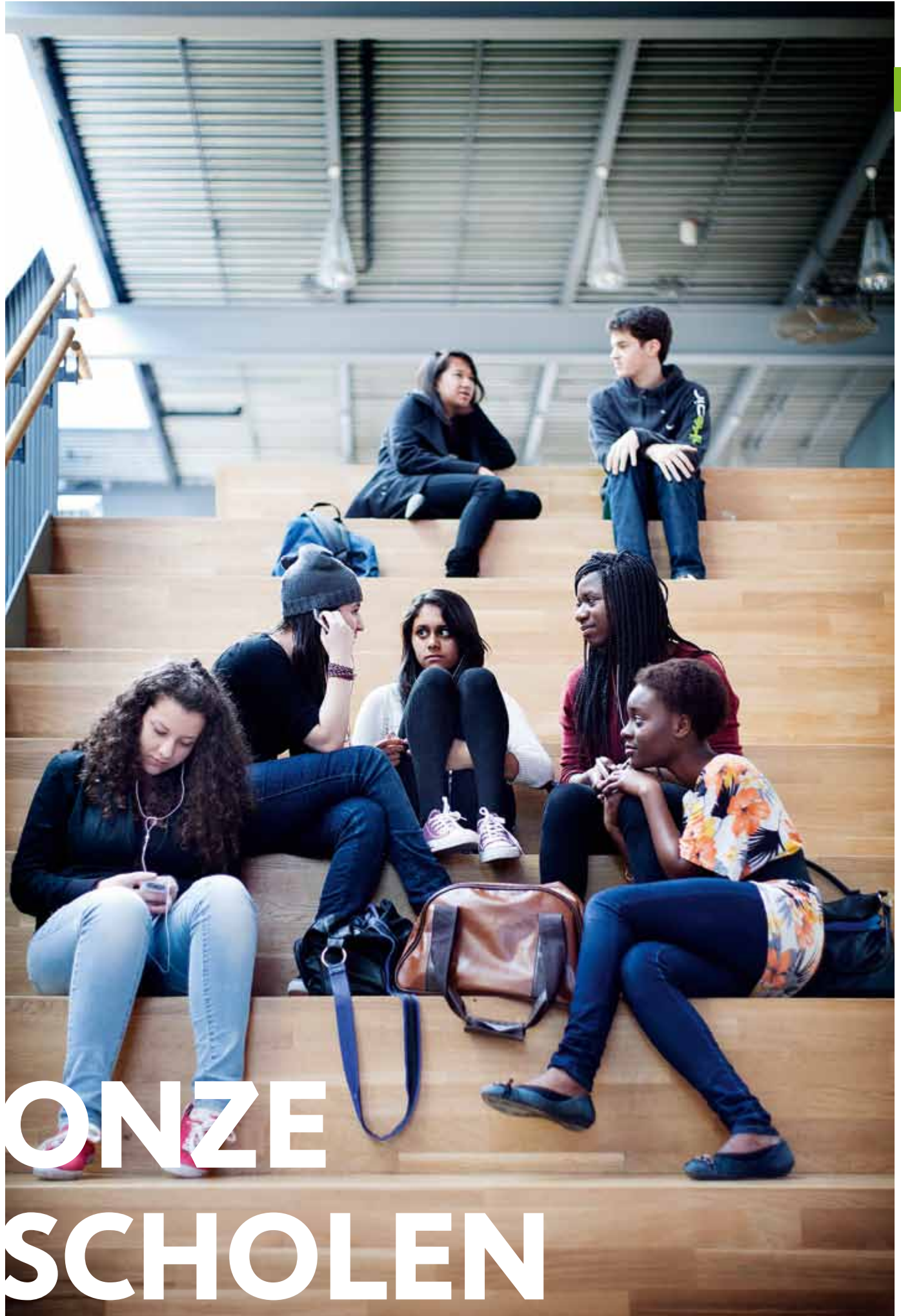
Een ander uitvoerig besproken onderwerp is de aanbesteding van een nieuw ICT-systeem dat op alle scholen gebruikt gaat worden. De GMR is gelukkig met de professionele expertise op dit gebied in haar midden en heeft als zodanig kunnen bijdragen aan dit proces. Naar verwachting is rond de verschijning van dit jaarverslag het bedrijf al geselecteerd en zijn de eerste gesprekken gevoerd.

Op het gebied van kwaliteit heeft een specifieke commissie bestaande uit GMR-leden van alle vier de vo-scholen diverse bijeenkomsten met de bestuurder gehad. Het doel was om op stichtingsniveau het begrip "kwaliteit" nader te duiden. Hierbij werd vooral de kwaliteit van het primaire proces (het onderwijs) centraal gesteld. Een en ander heeft bijgedragen aan de totstandkoming van het Strategisch Plan 2012-2016, waarin onderwijskwaliteit een belangrijke positie inneemt.

De GMR heeft het afgelopen jaar in goede harmonie met de bestuurder min of meer op kwartaalbasis vergaderd. Los van de genoemde specifieke onderwerpen werd aandacht besteed aan de financiën van de stichting. De GMR heeft die als gezond beoordeeld.

ONZE SCHOLEN

Rijnlands Lyceum Wassenaar

2011 was voor het Rijnlands Lyceum Wassenaar een gedenkwaardig jaar: het RLW – en daarmee de Stichting Het Rijnlands Lyceum – vierde het 75-jarig bestaan. Dit lustrum werd op 29 september 2011 geopend met het symposium *Het sociale puberbrein: hersenen, vriendschappen, keuzes en risico's*. Dit in samenwerking met professor dr. Eveline Crone van de Universiteit Leiden. Daarmee was de cirkel na 75 jaar rond: professoren van de Universiteit Leiden stonden in 1936 aan de basis van de oprichting van het Rijnlands Lyceum.

Ter gelegenheid van het lustrum bood het Bestuur van de Stichting Het Rijnlands Lyceum het beeld "Ontmoeting" van beeldhouwer Loek Bos aan het RLW aan. Het personeel werd 's avonds verrast met een bezoek aan de voorstelling "Soldaat van Oranje". Vrijdag 30 september was een onvergetelijke feestdag met alle leerlingen.

De luchtfoto op het sportveld is een blijvende herinnering aan deze zonovergoten dag die met een geweldig feest op het Scheveningse strand eindigde.

Ruim 1.500 alumni gingen een dag later – zaterdag 1 oktober – het Rijnlandse bruggetje naar hun oude school over voor een lustrumreünie, die tot in de late uurtjes duurde.

De 75-jarige geschiedenis van het Rijnlands Lyceum Wassenaar zit in de hoofden van alle Rijnlanders. De herinneringen zijn daarnaast gedocumenteerd in het bijzondere lustrumboek "RLW 75". Een woord van dank aan iedereen die aan het lustrum heeft bijgedragen is in dit jaarverslag zeer zeker op zijn plaats.

A. Strategie

De missie in het Schoolplan 2010-2014 is leidend voor de strategie van het RLW.

Missie van het Rijnlands Lyceum Wassenaar

Het Rijnlands Lyceum Wassenaar wil een school zijn, waar de leerlingen graag naar toe gaan omdat ze er in alle opzichten een heerlijke tijd hebben: ze kunnen zich ontplooiën naar hun talenten, krijgen goed onderwijs en voelen zich er veilig. Het Rijnlands Lyceum Wassenaar wil een school zijn, waar de ouders voor kiezen omdat ze kunnen rekenen op kwalitatief goed onderwijs.

Het Rijnlands Lyceum Wassenaar wil een school zijn, waar inhoudelijk goed en pedagogisch-didactisch verantwoord onderwijs de leerlingen op het vereiste niveau brengt om te kunnen slagen in hun verdere maatschappelijke ontwikkeling. Met andere woorden: het RLW beoogt een 'kennisschool' te zijn.

Het Rijnlands Lyceum Wassenaar wil een school zijn, waar de medewerkers graag blijven werken vanwege de goede sfeer en de van oudsher uitstekende samenwerking tussen medewerkers, leerlingen en hun ouders/verzorgers.

Het Schoolplan geeft op de hoofdthema's onderwijs, leerlingenzorg en personeel richting aan het strategisch beleid per schooljaar. Dit jaarverslag geeft inzicht in de uitwerking van de strategische doelen.

75 jaar 'Vrij, niet stuurloos'

B. Kwaliteit

Het Rijnlands Lyceum Wassenaar wil een kwaliteits-school zijn, gericht op onderwijskwaliteit die "meer dan goed" is. Centrale begrippen in onderwijs en pedagogisch-didactische benadering zijn: actief (breed aanbod, gericht op het activeren van leerlingen), betrokken (verantwoordelijkheid voelend voor zowel leerresultaten als sociale ontwikkeling van leerlingen) en uitdagend (appelerend aan het ambitieniveau, de nieuwsgierigheid en de onderzoekende houding van leerlingen).

Schoolplan 2010-2014

De opbrengstenkaart 2012 (resultaten behaald in 2011) toont de volgende resultaten:

- De indicator rendement onderbouw ligt boven het landelijk gemiddelde: de percentages "Leerlingen in leerjaar 3 zonder zittenblijven zijn": vwo 99%, havo 100%, vmbo-t 100%;
- De opbrengstenindicator "Van 3e leerjaar naar diploma zonder zittenblijven" ligt voor het vwo met 78% ver boven het landelijk gemiddelde, is voor het havo bovengemiddeld (69%) en voor het vmbo-t ondergemiddeld (78%);
- Het verschil tussen het cijfer schoolexamen en centraal examen was in 2011 voor alledrie de afdelingen gering: vwo 0,26 punt, havo 0,20 punt, vmbo-t 0,34 punt;
- Het gemiddeld cijfer centraal examen was voor alle afdelingen voldoende en ligt op het landelijk gemiddelde. Het vwo en de havo hebben met respectievelijk 6,4 en 6,3 hoger gescoord dan in het opbrengstenoordeel 2011.

Het meerjarenopbrengstenoordeel (resultaten behaald in 2009, 2010 en 2011) is voor alle afdelingen voldoende.

Opbrengsten en beoordeling Inspectie van het Onderwijs

Opbrengstoordeel	
vmbo b	-
vmbo k	-
vmbo (g)t	voldoende
havo	voldoende
vwo	voldoende

Conform de regelgeving heeft de school de onderwijsresultaten in de Schoolgids 2011-2012 gepubliceerd. Belangrijke gegevens daaruit zijn:

- De percentages geslaagden in 2011: vwo 93%, havo 93%, vmbo-t 88%.
- Het percentage bevorderde leerlingen in de brugklas 2010-2011: 100%
- De percentages bevorderde leerlingen 2010-2011 in de voorexamenklassen: vwo 94%, havo 88%, mbo 85%.

De school voldoet aan de wettelijke normen voor de onderwijstijd.

Op basis van de bovenstaande gegevens is de conclusie gerechtvaardigd dat de doelstelling om onderwijskwaliteit te bieden "die meer dan goed is" in 2011 is gehaald. De school heeft de inzet om door intensieve aandacht voor kwaliteitszorg de stijgende lijn in opbrengsten in 2012 voort te zetten. De kwaliteitszorg zet in op versterking van opbrengstgericht werken door de secties. Door publicatie van de gevraagde gegevens in Vensters voor Verantwoording zijn de opbrengsten, kwaliteitsmetingen en onderwijstijd voor leerlingen, ouders, personeel en andere belangstellenden transparant.

Waardering door ouders

De school kent vormen van ouderparticipatie in de Medezeggenschapsraad, de Ouderraad en de klassenouders. Het curatorium, bestaande uit ouders, heeft de functie van adviesorgaan en toetsingscommissie inzake bevorderingsprocedures.

Het meest recente tevredenheidsonderzoek onder ouders dateert uit januari 2012. Dit onderzoek is afgenomen onder de ouders van klas 3 volgens de aanwijzingen van Vensters voor Verantwoording. De ouders waarden de school met het cijfer 7,2 op een schaal van 1 tot 10. De waardering van de ouders is constant. Het gemiddeld waarderingscijfer uit het tevredenheidsonderzoek onder alle ouders in 2010 was 7,3.

Ter illustratie een aantal belangrijke stellingen uit onderzoek van januari 2012

Mijn kind voelt zich veilig op school	8,4
De school biedt het onderwijs dat zij belooft	7,6
De school staat goed bekend	7,9
Ik zou andere ouders aanraden deze school voor hun kind te kiezen	7,4
De school biedt leerlingen goede hulp bij leer- of gedragsproblemen	5,8

Deze laatste stelling heeft als enige een waardering lager dan 6,0. Het is voor de zorgcoördinatoren en schoolleiding belangrijk om nader onderzoek te doen naar deze waardering, juist omdat de school extra heeft ingezet op de versterking van de leerlingenzorg.

Waardering door de gemeenschap

De school is goed ingebed in de gemeenschap. De school heeft hechte banden met de buurt(vereniging) en de gemeente. Het RLW participeerde ook in 2011 in activiteiten rondom de Millenniumdoelstellingen van de gemeente Wassenaar en werkte samen met de andere scholen in de Millenniumsportactiviteit. Daarnaast toonde de school zich actief in de actie NLDOET en steunt het RLW met projecten de ontwikkelingshulp in Ghana. In deze en andere activiteiten bevordert het RLW het actief burgerschap van leerlingen. De activiteiten vinden plaats in het kader van de maatschappelijke stage.

Samenwerking met andere onderwijsinstellingen en aan het onderwijs gelieerde organisaties

Het RLW onderhoudt goede contacten met de basisscholen in Wassenaar en Voorschoten o.a. door deelname het zogenaamde Bovo (overleg basisonderwijs-voortgezet onderwijs), het aanbieden van het verrijksproject en activiteiten in het kader van de Dag van de Talen.

Op schoolleidendniveau zijn er korte lijnen naar de andere vo-scholen en de po-scholen in de regio. De Wassenaarse Onderwijsraad is het overlegorgaan van alle scholen voor basisonderwijs en voortgezet onderwijs in Wassenaar, de schooladviesdienst, de gemeente en de wethouder Onderwijs. De rector van het RLW is voorzitter van dit overleg. Daarnaast participeerde het RLW in 2011 opnieuw in het Platform Risicoregio Haaglanden. Hierin ontwikkelen scholen gezamenlijke projecten ter bestrijding van tekorten aan leraren. Het RLW is één van de partners van het "World Teachers Training Programme" (ICLON) in het opleiden van leraren voor het tweetalig en internationaal onderwijs.

Het RLW vergroot de mogelijkheden voor leerlingen door het aanbieden van excellentieprogramma's in samenwerking met de Universiteit Leiden, de Technische Universiteit Delft, de School voor Jong Talent en de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten. De programma's worden ondersteund door aan het onderwijs gelieerde instellingen als het JetNet Jongeren en Technologie Netwerk en het Platform Bèta Techniek.

Op het gebied van internationalisering laat het RLW zich adviseren door het Europees Platform. Bij de visitatie door het EP in 2011 kreeg de school naast complimenten voor het tto-onderwijs ook de opdracht het programma in de bovenbouw met een maatschappelijk vak te versterken. Daartoe is het vak International Social Studies in ontwikkeling. Dit wordt in 2012 ingevoerd. In het kader van internationalisering zijn in 2011 nieuwe uitwisselingsprojecten opgezet met een tweede partnerschool in Engeland.

Leerlingenzorg

Het RLW werkt in de zorg voor leerlingen met een vaste structuur en vaste programma's. De zorg gaat van begeleiding op mentorenniveau tot aan de specialistische begeleiding vanuit het ZorgAdviesTeam. De school werkt samen met externe zorgpartners o.a. in het schoolmaatschappelijk werk (Stichting Kwadraad) en in de preventieprojecten (Stichting Voorkom). Het RLW heeft in 2011 een nieuw zorgplan opgesteld.

In de ondersteuning van leerlingen met leerbelemmeringen werkt de school nauw samen met de SchoolAdviesDienst. In 2011 hebben het RLW en de SAD gezamenlijke nieuwe ondersteuningsprogramma's opgezet onder andere voor leerlingen met taalachterstand. Het RLW heeft daarnaast een expertiseteam dyslexie in het leven geroepen. Voor passend onderwijs participeert het RLW in het Samenwerkingsverband VO Leiden.

C. Ontwikkeling leerlingenaantallen

In 2011 zijn 124 leerlingen als brugklasser ingestroomd. De uitstroom van examenleerlingen was vrijwel gelijk aan de instroom. Het totaal van 741 leerlingen (exclusief 8 VAVO-leerlingen) bleef daarmee stabiel. De aanmeldingen voor de brugklas voor het schooljaar 2012-2013 laten een lichte stijging zien. Op basis van de nu bekende in- en uitstroomcijfers zal het totaal aantal leerlingen in het schooljaar 2012-2013 groeien tot 750 leerlingen. De ratio leerling-docent is in 2011 evenwichtiger geworden. Dit hangt samen met de uitgroei van de te kleine afdeling vmbo-t. In het schooljaar 2012-2013 zal de laatste examenklas vmbo-t 4 uitstromen.

D. Personeel en bedrijfsvoering

De totale formatie aan personeel was in 2011:

2009	57,3 fte
2010	59,5 fte
2011	56,6 fte

Formatie aan lessen:

schooljaar 2009-2010	1.035 lessen
schooljaar 2010-2011	1.067 lessen
schooljaar 2011-2012	1.024 lessen

Formatie onderwijzend personeel (OP)

inclusief afdelingsleiders:

2009	44,2 fte
2010	47,7 fte
2011	44,7 fte

Formatie onderwijsondersteunend personeel (OOP):

2009	11,1 fte
2010	9,7 fte
2011	9,7 fte

Formatie directie:

2009	2,0 fte
2010	2,1 fte (inclusief 0,1 fte lestaak)
2011	2,1 fte

Het streven is om de formatie in 2012 op het niveau van 2011 te stabiliseren.

Funciemix

2011 was voor de funciemix een belangrijk ijkpunt waarop de voorgeschreven groeipercentages in de herverdeling over de functieniveaus LB, LC en LD behaald moesten zijn. Deze zijn voor het RLW:

LB verlaging van 54,05% tot 24,05 %

LC verhoging van 16,92% tot 45,92 %

LD verhoging van 29,03% tot 30,03 %

MARTIJN VOGELZANG

**EEN
BETROKKEN
OUDER**

“Als ouder kun je bijdragen op basis van je ervaring, die niet noodzakelijkerwijs te maken heeft met het onderwijs.”

Als ouder voelde Martijn Vogelzang de verantwoordelijkheid dat hij ‘iets’ moest doen voor de school van zijn kinderen en besloot zich verkiesbaar te stellen voor de Medezeggenschapsraad (MR) van het Rijnlands Lyceum Wassenaar (RLW) én Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) voortgezet onderwijs van de stichting. Hij vindt het een fascinerende rol: “Als ouder kun je bijdragen op basis van je ervaring, die niet noodzakelijkerwijs te maken heeft met het onderwijs.”

Sinds vier jaar is Martijn lid en sinds drie jaar voorzitter van de MR en de GMR. Namens de ouders van de leerlingen heeft Martijn inzicht en inspraak in haast alles wat met de school te maken heeft, variërend van beleidsplannen en strategie tot de kwaliteit en organisatie van het onderwijs. Martijn vervolgt: “Ik werk zelf in de petrochemische industrie en had geen idee van de organisatie binnen een school. Maar ik kan wel, zowel in Nederland als in het buitenland, trends zien en ervaren. Je kunt een beeld vormen in hoeverre die trends invloed kunnen hebben op de ontwikkelingen binnen het onderwijs. De taak van de GMR en MR is het beoordelen van vraagstukken die de rector en de bestuurder aandragen. Wij worden gevraagd hierover positief advies of instemming te verlenen. Externe ontwikkelingen spelen hierbij zeker een rol. Dat geldt in wat meer operationele zin voor de MR en in strategische zin voor de GMR.”

De in Martijns ogen het strategisch meest belangrijke bespreekpunten die in 2011 in de GMR aan bod kwamen, waren de toetreding van de ENMS, de overdacht van de ISH Primary vanuit de Haagse Schoolvereniging en oprichting van de Europese School Den Haag *Rijnlands Lyceum*. Ook verbetering van de financiële organisatie en ontwikkelingen rondom ICT stonden hoog op de agenda. “Vanuit de GMR is hier goed over nagedacht en veelvuldig over gesproken. Het is interessant om hieraan mee te werken”, vindt Martijn.

Martijn hoopt andere ouders te kunnen enthousiasmeren. “Iets wat ik nog zeker van plan ben is als MR en GMR nadenken over hoe we meer ouders bereid vinden zich kandidaat te stellen. Een goede afvaardiging van ouders in de MR en GMR leidt tot betere kwaliteit van de beslissingen. Hoewel ieder zijn functie vervult en er heus verschil van inzichten zijn, verlopen de besprekingen overwegend harmonieus en is de sfeer in zowel de MR als GMR goed. Doordat we elkaar beter leren kennen krijgen de discussies meer inhoud en worden, hopelijk, de besluiten scherper. Dat geeft voldoening.”

Het RLW heeft de eerste invoeringsfase van de Functiemix gespreid over de jaren 2009, 2010 en 2011. De school heeft de tussentijdse doelstellingen en de streefpercentages voor oktober 2011 gehaald. Promoties van docenten zijn gebaseerd op inhoudelijke prestatiecriteria. De benoemingen hebben wezenlijk bijgedragen aan de kwaliteitsverbetering in de school. Alle benoemingen zijn in eerste instantie voor bepaalde tijd geweest en zijn na beoordeling in onbepaalde tijd omgezet. Het onderstaande overzicht maakt duidelijk dat de invoering van de Functiemix geleid heeft tot substantiële loopbaanverbeteringen voor het onderwijsgevend personeel.

RLW: Functieverdeling OP 2008	RLW: Functieverdeling OP oktober 2011
LB 22,6 fte	LB 9,6 fte
LC 7,1 fte	LC 18,5 fte
LD 8,5 fte	LD 12,7 fte

Het RLW streeft ernaar om in 2012 de eerste benoemingen te doen voor de tweede tranche tot 2014.

Werving en publiciteit

Met een duidelijke huisstijl, opvallende campagnes, intensieve contacten met de basisscholen en hartelijke open dagen en informatieavonden weet het RLW een groot publiek te bereiken. De eigen medewerkers en leerlingen spelen een belangrijke rol in de werving. Dit zorgt voor authenticiteit. Bovendien worden door deze werkwijze de kosten beperkt. In 2011 is in de wervingscampagne sterker ingezet op klassenbezoeken van groep 8 aan het RLW. Het wervingsmateriaal is in een nieuw eigen-tijds jasje gestoken.

Huisvesting, ICT en interne bedrijfsvoering

In 2010 is een meerjarenonderhoudsplan opgesteld. Dit plan wordt jaarlijks bijgesteld. Het is een gedegen basis voor de raming van de onderhoudskosten en de investeringen in de komende jaren. In het plan is rekening gehouden met investeringen en onderhoud uit de subsidies vanwege de monumentstatus. De schooladministratie heeft veel aandacht en energie geïnvesteerd in de invoering van het webbased leerlingadministratie- en volgsysteem SOM.

Financiën

Financieel is het RLW in het verslagjaar binnen budget gebleven. De jaarrekening sloot af met een klein batig saldo.

E. Verantwoording

Kwaliteitsgelden

De school organiseert een groot aantal activiteiten passend bij de beleidsprioriteiten in de Kwaliteitsagenda VO. Deze betreffen de beleidsprioriteiten taal (remedial teacher), verbetercultuur (aanstelling kwaliteitscoördinator, studieleiders havo en vwo, bètacoördinator), burgerschap en uitblinken (aanstelling verrijkingcoördinator, pre-university, lapp-top, junior TU-Delft, studie-uitwisselingen, debating, bètaprojecten, verrijkingprogramma groep 8). In 2011 is in het kader van de kwaliteitsgelden met inzet van eigen medewerkers en studenten van de TU-Delft het programma rekenen verder ontwikkeld.

Medezeggenschap

De Medezeggenschapsraad (MR) is gedurende het schooljaar 2010-2011 zesmaal bijeen geweest. De rector is in deze vergaderingen uitgenodigd om toelichting te geven op het (voorgenomen) beleid. Naast deze formele bijeenkomsten zijn de personeelgeleding, de oudergeleding en de leerlingengeleding diverse malen in contact geweest met de rector om zaken die direct de betreffende achterban raken te bespreken. In het jaarverslag van de MR worden de volgende hoofdonderwerpen benoemd: het tevredenheidonderzoek, de functiemix, het schoolplan en de schoolfinanciën. De directie heeft zich ten aanzien van de besluitvorming gehouden aan de adviezen en instemming van de MR.

De laatste woorden in het jaarverslag van de Medezeggenschapsraad luiden: "De MR kijkt terug op een succesvol jaar en ziet de toekomst met vertrouwen tegemoet." Ik neem deze woorden graag over als afsluiting van het jaarverslag van de school.

drs. J. Leuiken

Rector Rijnlands Lyceum Wassenaar

Interfaculteit School voor Jong Talent

De Hogeschool der Kunsten (Den Haag) is er al vele jaren van overtuigd dat het uiterst noodzakelijk is om te investeren in jonge mensen die zeer getalenteerd zijn op het gebied van de dans, muziek of beeldende kunsten. De Interfaculteit School voor Jong Talent is daarvan het meest verregaande voorbeeld. Op de Interfaculteit School voor Jong Talent, die inmiddels 56 jaar bestaat, combineren kinderen in de leeftijd van 10 tot en met 18 jaar hun reguliere school voor basisonderwijs, vmbo (tot en met schooljaar 2013-2014), havo en vwo, met een intensief voortraject op het gebied van de dans, muziek en/of beeldende kunsten. Na dit traject stromen de leerlingen meestal door naar het hoger kunstonderwijs en velen gaan daarna een internationale carrière op het gebied van de kunsten tegemoet. De Hogeschool der Kunsten is de enige hogeschool in Nederland die deze faciliteit biedt. Zelfs in Europees verband zijn er slechts enkele vergelijkbare scholen te vinden. Vanaf 2006 worden de leerlingen voortgezet onderwijs ingeschreven via het Rijnlands Lyceum Wassenaar. Dit heeft een tweeledig doel: enerzijds vallen de leerlingen in deze constructie onder de juiste formeel juridische structuur (WVO), anderzijds kunnen de Interfaculteit School voor Jong Talent en het Rijnlands Lyceum Wassenaar een verregaande inhoudelijke samenwerking vormgeven.

Op dit moment staan er ongeveer 150 leerlingen voortgezet onderwijs ingeschreven via het Rijnlands Lyceum Wassenaar. De school is ten opzichte van 2011 met circa 10% gegroeid. In mei 2010 bezocht de Onderwijsinspectie de School voor Jong Talent. Er was voor de inspectie geen aanleiding af te wijken van het "basisarrangement". Dit betekent dat er geen reden is om het toezicht te intensiveren.

In 2011 zijn de gegevens van het Rijnlands Lyceum Wassenaar en de Interfaculteit School voor Jong Talent (in nauwe samenwerking met de Onderwijsinspectie) die betrekking hebben op de kwaliteitsbepaling door de inspectie definitief van elkaar gescheiden. Dit zorgt voor een betere interpretatie van elkaars kwaliteitsgegevens waarin de Interfaculteit School voor Jong Talent door haar specifieke constructie en onderwijsdoelen eigenstandig beoordeeld kan worden.

In 2011 is de School voor Jong Talent gestart met het ontwikkelen van een maatwerktraject voor zeer getalenteerde musici of dansers die het havo-traject in 6 jaar zullen doorlopen. Het betreft een zeer kleine groep leerlingen (< 5). Vanaf het schooljaar 2013-2014 zal de School voor Jong Talent geen vmbo-diploma's meer uitgeven.

In 2011 zijn er slechts twee leerlingen die het eindexamen niet hebben gehaald. Het percentage eindexamenleerlingen dat ná diplomering doorstroomt naar het nationale en internationale Hoger Kunst Onderwijs bedroeg maar liefst 80%.

J. van Bilsen,

Directeur Interfaculteit School voor Jong Talent

CARLA VAN BREE

PROFESSIONELE
VRIJWILLIGER

“Als je alles hebt voorbereid en je het dan daadwerkelijk ziet gebeuren, dan is het cirkeltje rond.”

Carla van Bree beschikt over een overall view, een eigenschap die goed van pas komt binnen de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) voortgezet onderwijs. Carla is afgevaardigd in de GMR vanuit het Rijnlands Lyceum Oegstgeest (RLO). Al drie jaar geeft zij als ouder advies over het reilen en zeilen van de stichting.

Het afgelopen jaar is Carla nauw betrokken geweest bij de uitwerking van de toetreding van de ENMS tot Stichting Het Rijnlands Lyceum. De GMR kreeg alle ruimte om mee te denken over het beleid. “Ik hield me vooral bezig met het voorbereiden van het advies over de inhoud van alle statuten en reglementen. Ik bestudeerde de stukken en stelde graag allerlei vragen. Ik ben niet lastig, maar wel kritisch”, lacht Carla. “Er heerst een heel goede sfeer binnen zowel de GMR als het bestuur. Ik kreeg dan ook de ruimte om die vragen te stellen. Er werd naar geluisterd en er werd echt iets mee gedaan. Uiteindelijk waren wij met de GMR van mening dat het geheel er goed uitzag.”

Inmiddels is de toetreding een feit en is de ENMS sinds huidig schooljaar onderdeel van de stichting. “Kers op de taart vond ik de feestelijke bijeenkomst van de officiële overname, waarvoor de GMR ook was uitgenodigd. Dat was heel leuk”, vertelt Carla enthousiast. “Als je alles hebt voorbereid en je het dan daadwerkelijk ziet gebeuren, dan is het cirkeltje rond.”

Ook is Carla als vrijwilliger actief in de mediatheek van het RLO. “Op die manier begeef je je tussen de leerlingen en zie je de school van binnenuit. Daarmee heb je geen enkele invloed op beleid, maar je zit er wél middenin. Bijvoorbeeld als het gaat om ICT-vraagstukken die in de GMR ter sprake kwamen. Ik had al in de praktijk ervaren dat de computers niet altijd perfect functioneerden en dat de service niet altijd klopte. Dan gaat het meer leven en je krijgt een band met de school. Ik doe het nu al vier jaar en vind het nog steeds ontzettend leuk. Ik ben daarnaast ook actief binnen een kerkgenootschap en heb veel werk binnen een hockeyclub gedaan. “Eigenlijk,” zegt Carla, “ben ik een soort professionele vrijwilliger.”

Rijnlands Lyceum Oegstgeest

Strategie

Door de gestaag groeiende belangstelling voor de school heeft het Rijnlands Lyceum Oegstgeest (RLO) in het verslagjaar besloten tot plaatsing van tijdelijke noodlokalen. De vergunning tot het plaatsen van noodhuisvesting werd verleend door de gemeente Oegstgeest voor een periode van vijf schooljaren, op voorwaarde dat de school beleid voert op het terugdringen van de instroom. De schoolleiding heeft daarom effectief besloten tot het instellen van een instroomstop voor de Nederlandse afdelingen havo en vwo in alle leerjaren hoger dan het brugjaar. Met ingang van het schooljaar 2012-2013 zal de instroombeperking ook van toepassing zijn op het eerste leerjaar. Daarbij is de keuze gemaakt de tweetalige afdeling van de school te maximeren op drie klassen (75 leerlingen) en de reguliere brugklas te maximeren op vier klassen (120 leerlingen). De instroomstop is niet ingesteld voor de programma's van het International Baccalaureate (IBMYP en IBDP).

Onderwijs

Inspectie en opbrengsten

De opbrengsten voor de havo-afdeling en de vwo-afdeling werden, op basis van de eindexamenresultaten 2011, door de inspectie als voldoende beoordeeld. Aan het havo-examen namen 78 kandidaten deel. 58 van hen slaagden voor het diploma (75%). Aan het vwo-examen namen 128 kandidaten deel. Aan 119 van hen werd een diploma uitgereikt (91%). In de internationale afdeling van de school namen 44 kandidaten deel aan het examen International Baccalaureate. Het diploma werd uitgereikt aan 39 geslaagden (89%).

Het percentage leerlingen dat onvertraagd het derde leerjaar van de havo afdeling afrondde lag in 2011 op 78%.

Van hen behaalde 52% onvertraagd het diploma.

Het percentage leerlingen dat onvertraagd het derde leerjaar vwo bereikte lag op 98%. Van hen behaalde 64% onvertraagd het diploma.

Opbrengsten en beoordeling Inspectie van het Onderwijs

Opbrengstoordeel	
vmbo b	-
vmbo k	-
vmbo (g)t	-
havo	voldoende
vwo	voldoende

Kwaliteitszorg

Het Rijnlands Lyceum Oegstgeest neemt deel aan het project van de VO-raad "Vensters voor Verantwoording". In 2011 werden alle vensters gevuld. De school rapporteert hiermee op transparante wijze over de belangrijkste kengetallen van de onderwijsorganisatie. De voorgeschreven klanttevredenheidsvragen werden in 2011 niet opnieuw aan ouders voorgelegd aangezien de uitkomsten van de bevraging van 2010 voor het project een geldigheidsduur hebben van twee jaar.

De interne kwaliteitszorg is in 2011 uitgevoerd zoals beschreven in het Schoolplan 2010-2014: in de loop van het schooljaar werden 45 functioneringsgesprekken gevoerd met alle leden van 11 vaksecties. De rode draad uit de gesprekken vormde de input voor de sectiebrief, die als startpunt diende voor het gesprek tussen vaksectie en schoolleiding. Centraal thema bij deze gesprekken waren de leerresultaten per sectie en de mogelijkheden om te komen tot verbetering.

Onderwijstijd

Het Rijnlands Lyceum Oegstgeest programmeerde én realiseerde in het verslagjaar in alle afdelingen en alle programma's méér dan de voorgeschreven minimum onderwijstijd. Voor een deel is de gunstige verhouding tussen geprogrammeerde en gerealiseerde onderwijstijd te verklaren uit de plus-programma's die de school aanbiedt (tweetalig onderwijs, onderbouwstudio's, Spaans in de onderbouw (extra)). Voor een ander deel wordt de gerealiseerde onderwijstijd gunstig beïnvloed door het lage percentage lesuitval en het lage percentage ziekteverzuim (rond 2,5% en 4,5% respectievelijk).

Internationalisering

De belangstelling voor de international programma's aan het Rijnlands Lyceum Oegstgeest nam in 2011 weer licht toe (van 235 naar 247 leerlingen). De opwaartse trend die in 2009 werd ingezet is daarmee gecontinueerd. Naast alle bestaande initiatieven rond internationalisering werden in 2011 twee nieuwe projecten opgezet. Voor de bovenbouw van de tweetalige afdeling werd een nieuw vak Global Studies ontworpen dat vanaf het schooljaar 2012 verplicht zal zijn voor alle tto leerlingen. Daarnaast werd in het derde leerjaar een uitwisseling voorbereid met Jamnabai Narsee Highschool uit Mumbai: Rijnlandse en Indiase leerlingen werken gezamenlijk aan een economieproject. In 2012 bezoeken 11 leerlingen uit Mumbai het Rijnlands Lyceum Oegstgeest.

Samenwerkingsverbanden

RLO nam in het verslagjaar voorgaand deel aan het Samenwerkingsverband Leiden ter voorbereiding op de uitvoering van de Wet Passend Onderwijs met ingang van augustus 2012. De samenwerking met de Universiteit Leiden (pre-university programma en junior science lab) en ICLON-WTTP (stagiairs en dio's) leverde in 2011 opnieuw aanvullende verdiepingsprogramma's op voor leerlingen en leerervaringplekken voor beginnende docenten. Daarnaast kon in 2011 via het Platform Rijnstreek een lerarenbeurs worden toegekend aan twee docenten.

Leerlingzorg

Het aantal ingeschreven leerlingen met een persoonsgebonden budget ("rugzakje") daalde in 2011 van 11 naar 9 leerlingen (0,6%). Het aantal leerlingen dat in 2011 een beroep deed op de ondersteuning van de zorgcoördinator was, gemeten naar de omvang van de school, beperkt te noemen (minder dan 2%). Het aantal leerlingen dat in 2011 een beroep deed op extra ondersteuning in verband met dyslexie of dyscalculie daalde licht ten opzichte van 2010. Vroege signalering bij de overdracht vanuit het po en in de eigen brugklas boden meer ruimte om remediërende programma's aan te bieden waardoor een aantal leerlingen uiteindelijk zonder dyslexiediagnose het onderwijs kon volgen. De zorgcoördinator heeft beleid ingezet dat erop gericht is overdiagnosticering te voorkomen. De eerste effecten daarvan werden in 2011 zichtbaar.

Schoolklimaat

In 2011 werd het Convenant Veilige School in samenwerking met de gemeentelijke overheden, politie Hollands Midden en de scholen onverminderd voortgezet. Deel van de afspraken is dat scholen alle situaties aanmelden bij de eigen schoolagent die een inbreuk doet op de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel. In 2011 werden er op dit terrein op het Rijnlands Lyceum Oegstgeest geen incidenten geregistreerd. De, als onderdeel van de afspraken, uitgevoerde onaangekondigde controle van de leerling-lockers leverde geen enkele overtreding op. Ondanks het fors toegenomen leerlingaantal blijven openheid, tolerantie en respectvolle omgang met elkaar wezenlijke kenmerken van het schoolklimaat. In 2011 werd de procedure "ernstige misdragingen" één keer in gang gezet. Er waren verder geen schorsingen vanwege overtredingen met betrekking tot het schoolklimaat.

Burgerschap

Evenals in voorgaande jaren werd in 2011 een groot aantal activiteiten georganiseerd waarmee RLO vorm geeft aan de leerdoelen van de "Wet op Actief Burgerschap en Sociale Integratie in PO en VO". Opnieuw werd daarbij aansluiting gezocht bij de eisen die gesteld worden in de Wet op de Maatschappelijke Stage; in 2011 werd de eerste lichte leerlingen ingeschreven voor wie de maatschappelijke stage voorwaarde is voor het behalen van het diploma. Al in de onderbouw werd bewust gekozen voor stageactiviteiten op het terrein van sociale dienstbaarheid en dienstbaarheid aan het milieu. RLO nam voor het 26ste jaar op rij deel aan het internationale Model United Nations in Den Haag.

Ontwikkeling leerlingaantal

In 2011 steeg het leerlingaantal opnieuw fors, van 1.401 leerlingen in 2010 naar 1.434 leerlingen (inclusief 17 VAVO-leerlingen) op teldatum 1 oktober 2011. De omvang van de instroom van de basisgeneratie laat sinds 2006-2007 een gestage groei zien (respectievelijk 111, 186, 233, 224 en 231) die niet verklaard kan worden uit de gemeentelijke primos gegevens. RLO bevindt zich duidelijk in een periode van structurele overbelangstelling die in de komende jaren zal nopen tot actieve instroombeperking.

Personeel en bedrijfsvoering

Ondanks de toename in het leerlingaantal slaagde RLO er ook in 2011 in om het nieuwe schooljaar zonder onvervulde vacatures te starten. In 17 vacatures kon worden voorzien met gekwalificeerde eerstegraads docenten of daarvoor studerende. Met betrekking tot de Functiemix werden in het verslagjaar de streefdoelen per 1 oktober 2011 volledig gerealiseerd. De LB-formatie nam af tot 12,8 fte. De LC formatie groeide naar 46,2 fte. De LD-formatie groeide naar 23,4 fte.

Ten behoeve van scholing werd in 2011 een bedrag van € 85.000,- begroot en uitgeput. Ongeveer € 45.000,- uit het totale budget werd besteed aan scholing in de internationale afdeling; in 2011 ontstond in deze afdeling extra scholingbehoefte als gevolg van de complete herziening van het curriculum bij een groot aantal vakken.

Ten behoeve van werving en publiciteit werd evenals in voorgaande jaren een bedrag van € 100.000,- begroot en uitgeput.

Als gevolg van explosieve groei van het leerlingaantal werd in 2011 uit eigen middelen voorzien in de plaatsing van drie noodlokalen (€ 75.000,-).

RLO sloot het financiële jaar 2011 af met een batig saldo.

Verantwoording

2011 was het laatste jaar waarin de school aanvullende middelen ontving uit de Regeling Vernieuwingsgelden VO. De gelden werden in zijn geheel ingezet ter verbetering van de beheersing van de Nederlandse taal en de rekenvaardigheid van alle leerlingen in alle programma's.

De aanvullende subsidie voor de invoering van de maatschappelijke stage werd besteed aan coördinatie, uitvoeringskosten van activiteiten, inhuren van derden en inzet van eigen personeel. De aanvullende bekostiging voor elf rugzakleerlingen werd in zijn geheel besteed aan aanvullende interne en externe ondersteuning van betrokken leerlingen.

Medezeggenschap

In 2011 vergaderde de directie zes keer met de Medezeggenschapsraad.

drs. J. Swieringa

Rector Rijnlands Lyceum Oegstgeest

Rijnlands Lyceum Sassenheim

Strategie

Doelstelling 2008-2012

Het Rijnlands Lyceum Sassenheim (RLS) heeft als missie het ontwikkelen van talenten van leerlingen in een plezierige, veilige en uitdagende omgeving. Om deze missie en profilering beter over het voetlicht te krijgen bij het basis-onderwijs in de regio hebben in november meer dan 400 leerlingen uit groep acht kennisgemaakt met het RLS. Ook hebben docenten van het RLS leerkrachten van groep 8 geïnformeerd over het eigen karakter van onze school.

Aangezien het aantal leerlingen in de regio terugloopt, is deze profilering van groot belang om een stabiele instroom van nieuwe leerlingen te realiseren. Onderdeel van de profilering is de invoering van het vak Science in de onderbouw met ingang van schooljaar 2012-2013. Met de invoering van dit brede vakoverstijgende vak willen wij de nieuwsgierigheid van leerlingen voor "science" in de meest brede zin bevorderen. Een vorm van onderwijs die rekening houdt met behoeften van leerlingen in de huidige tijd, hen uitdaagt en een onderzoekende houding vanaf het eerste jaar ontwikkelt en stimuleert.

In het najaar 2011 is het voorstel tot invoering van het vak Science in de onderbouw vastgesteld. In het najaar 2011 is een start gemaakt met het ontwikkelen van een nieuw schoolplan voor de periode 2012-2016.

Onderwijs

Kwaliteit

Opbrengsten en beoordeling Inspectie van het Onderwijs

Opbrengstoordeel	
vmbo b	-
vmbo k	-
vmbo (g)t	voldoende
havo	voldoende
vwo	voldoende

Voor alle opleidingen van het RLS was sprake van het door de Inspectie toegekende basisarrangement. De inspectie heeft tijdens haar bezoek in maart 2011 geconstateerd dat voor het vwo op alle criteria de resultaten voldoende zijn. Daarnaast heeft de inspectie de school het oordeel 'goed' voor de indicatoren op het gebied van kwaliteitsborging toegekend.

Op basis van analyse van de opbrengsten worden door de verschillende secties verbeterplannen voor PTA's opgesteld. Er wordt gewerkt met de kwaliteitstandaard voor School Examens. In 2011 is een plan opgesteld voor de secties om te voldoen aan de nieuwe eindexameneisen. De secties werken aan implementatie van de nieuwe eisen binnen hun curriculum.

Eind november heeft de accreditatie Senior School van het tweetalig onderwijs (vwo) door het Europees Platform plaatsgevonden. De status Senior tto-school is behaald met op alle criteria/indicatoren de hoogst mogelijke score. Het tto van het RLS mag zich tot de beste tto-opleidingen van Nederland rekenen.

De rendementsindicator doorstroom vwo gaf aanleiding tot een nadere analyse.

Er is op basis hiervan een voorstel ontwikkeld om inhoud en toetsing van een aantal vakken in onderbouw en bovenbouw vwo aan te scherpen. De secties werken aan realisering hiervan binnen hun curriculum.

Kwaliteitszorg

In dit jaar heeft de verdere ontwikkeling en implementatie van het kwaliteitszorgbeleid plaats gevonden. De kwaliteitscyclus van "plan, do, check en act" wordt structureel binnen alle opleidingen nageleefd. Er is een meerjarenplanning die aangeeft hoe de check vorm wordt gegeven en welke enquêtes wanneer worden afgenomen bij ouders, leerlingen en medewerkers. RLS maakt gebruik van de enquêtes van Kwaliteitsscholen.

De vraagstelling van de enquêtes van Kwaliteitsscholen levert gegevens op de aandachtsgebieden zoals deze in Vensters van Verantwoording zijn aangegeven en houdt rekening met de vereisten van het zogeheten bekwaamheidsdossier voor docenten. De uitkomsten van de enquêtes kunnen worden vergeleken met uitkomsten van andere scholen (benchmark). De uitkomsten van de metingen worden geanalyseerd en leiden tot verbeteracties. Deze verbeteringen worden door secties en jaarlagen uitgevoerd.

A full-page photograph of Emile Litan, a middle-aged man with a mustache, wearing a dark blue blazer over a light-colored checkered shirt. He is standing outdoors in a park-like setting with trees and a path. The background is slightly blurred, showing autumn foliage. The text 'EMILE LITAN' is overlaid in the top left corner, and 'FINANCIËN ALS RODE DRAAD' is overlaid in large white letters at the bottom.

EMILE LITAN

**FINANCIËN
ALS
RODE DRAAD**

“Door een efficiënte werkwijze krijg je veel meer van de grond.”

Emile Litan is al een tijdje actief op de het Rijnlands Lyceum. Hij begon in de klankbordgroep tweetalig onderwijs van het Rijnlands Lyceum Sassenheim. Dat beviel hem wel. Van daaruit kwam hij in de Ouderraad terecht en sinds 2010 in de Medezeggenschapsraad (MR). Vervolgens trad Emile ook toe tot de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) voortgezet onderwijs van de stichting. Emile vertelt over zijn drijfveer om als ouder betrokken te zijn bij de school: “Ik vind het belangrijk om dichtbij te zijn: te weten wat er speelt op de school en kritisch te volgen wat er gaande is. Je voelt als ouderlid toch een zekere verantwoordelijkheid. En als er iets niet goed gaat, is het prettig dat je daar wat aan kunt doen.”

Een van de belangrijkste onderwerpen die in 2011 in de MR ter tafel kwam, vond Emile de introductie van het nieuwe vak Science. Emile: “De schoolleiding vroeg de MR advies uit te brengen of dit vak er daadwerkelijk moest komen. We zijn vrij kritisch geweest over de plannen omdat het een behoorlijke verandering betekende voor de hele school. De MR vond het vooral belangrijk dat het goed ingevuld en begeleid wordt. Uiteindelijk gaven we een positief oordeel over het plan. Er zit een aantal leuke aspecten aan, bijvoorbeeld een eigen Science Lab waar leerlingen proefjes kunnen doen. De ontwikkelingen zijn nu volop in gang en het vak start volgend schooljaar voor alle eerstejaars brugklassen.”

Als rode draad door Emile's carrière op het Rijnlands loopt 'financiën'. Zowel in Sassenheim als op stichtingsniveau houdt hij zich daarmee veelvuldig bezig. “Met de MR en de Ouderraad is er bijvoorbeeld overleg geweest met de schoolleiding over de verantwoording van de uitgaven van het vorige jaar. Op basis daarvan kon de MR een positief advies geven over de hoogte van de ouderbijdrage voor het volgende schooljaar.”

Emile neemt ook zitting in de financiële commissie binnen de GMR. Hij is tevreden over de ontwikkelingen in de afgelopen jaren en is trots op het verbeterde niveau: “De commissie doet het voortraject en het detailwerk van alle financiële zaken, zodat niet alles uitgebreid plenair besproken hoeft te worden. Dat is heel efficiënt. Op deze manier krijg je veel meer van de grond en houd je meer tijd over om je op andere onderwerpen te concentreren.”

Waardering ouders en leerlingen

De uitkomsten van de enquêtes over schooljaar 2010-2011 gaven een vergelijkbaar beeld met voorgaande jaren.

De ouders van brugklasleerlingen zijn van mening dat de school in de praktijk realiseert wat zij op open dagen en in brochures belooft.

De tevredenheid van ouders en leerlingen in de derde klas is voldoende. Na analyse van de uitkomsten zijn verbeteracties ingezet op het gebied van lesuitval (kritiekpunt ouders) en communicatie. Op basis van de uitkomsten van enquêtes onder bovenbouw leerlingen en schoolverlaters wordt het LOB-beleid voor de bovenbouw bijgesteld en vernieuwd.

Waardering toeleverend en afnemend onderwijs

Resultaten van leerlingen worden teruggekoppeld aan het basisonderwijs. Zoals hierboven beschreven worden uitkomsten hiervan met de leerkrachten van het basisonderwijs besproken.

Via de decaan wordt de school door een aantal hogescholen en universiteiten geïnformeerd over de resultaten van onze leerlingen. Wanneer hiertoe aanleiding is worden verbeteracties ondernomen.

Onderwijstijd

De onderwijstijd is conform de wettelijke eisen gepland en uitgevoerd. Een en ander in nauw overleg met oudervertegenwoordiging, leerlingenraad en personeelsgeleding.

Maatschappelijke waarderingen bevordering actief burgerschap

De schoolleiding participeert in het structurele overleg tussen gemeente en scholen en heeft de gemeente geadviseerd in het kader van de Lokale Educatieve Agenda. In het kader van de maatschappelijke stage hebben vele activiteiten in samenwerking met gemeente, en maatschappelijke organisaties plaatsgevonden. De digitale 'databank/administratie' voor maatschappelijk stages is volledig geïmplementeerd (WIS MAS).

Internationalisering

De accreditatie Senior tto-school is gerealiseerd (zie boven).

Alle tto-leerlingen 6 vwo zijn geslaagd voor het IB Anglist. De resultaten waren hoger dan het jaar daarvoor. In klas 5 is begonnen met het nieuwe IB-programma.

In de derde klas havo heeft een Comeniusproject plaatsgevonden. Een aantal leerlingen en docenten heeft aan het gezamenlijke project in Spanje deelgenomen.

Samenwerkingsverbanden

De school participeert zeer actief binnen het samenwerkingsverband van de Duin- en Bollenstreek en voert intensief overleg rond passend onderwijs.

In het kader van de opleidingsschool binnen de Regionale Opleidingsschool Rijnlands worden studenten begeleid in hun opleiding tot leraar. In het kader van de regionale opleidingsschool is de academische status aangevraagd. In dat kader worden twee docenten opgeleid door de Universiteit Leiden tot docentonderzoeker.

Binnen het platform risico regio Rijnland wordt met andere vo-scholen aan diverse projecten gewerkt om het lerarentekort het hoofd te bieden.

Schoolklimaat en leerlingenzorg

Uit enquêtes onder leerlingen en ouders is gebleken dat leerlingen zich veilig voelen binnen het RLS, de sfeer als prettig ervaren en zich door docenten met respect behandeld voelen. De leerlingenzorg wordt door mentoren en het zorgteam onder leiding van de zorgcoördinator uitgevoerd op basis van het RLS zorgplan. Het afgelopen jaar is een nieuw zorgplan tot stand gekomen. Dit zorgplan is gekoppeld aan het zorgplan van het samenwerkingsverband en anticipeert op de invoering van passend onderwijs. Het nieuwe zorgplan is tot standgekomen in overleg met de Ouderraad en is goedgekeurd door de Medezeggenschapsraad. Het dyslexiebeleid van de school is aangescherpt. De preventieve meerwaarde van het jeugdmaatschappelijkwerk dat twee dagdelen per week ingezet wordt, blijft aantoonbaar. De samenwerking met de ambulante begeleiding vanuit het speciaal onderwijs is goed, evenals die met medewerkers van het samenwerkingsverband.

Aantal leerlingen

In 2011 is het leerlingenaantal ten opzichte van 2010 van 1.469 (inclusief 25 VAVO-leerlingen) gedaald tot 1.371 leerlingen (inclusief 31 VAVO-leerlingen). De krimp werd mede veroorzaakt door een lagere instroom in de brugklas en een relatief grote uitstroom door grote eindexamenklassen havo en vwo.

Wanneer de brugklas instroom per 2012 weer rond de 240 leerlingen komt, zal het Rijnlands Sassenheim de komende jaren een redelijk stabiel leerlingenaantal hebben (lichte daling ten gevolge van demografische ontwikkelingen, lagere instroom brugklas).

Toelatingsbeleid

Ten aanzien van het toelatingsbeleid is sprake van ongewijzigd beleid, uitgaand van een warme overdracht tussen basisschool en RLS (schooladvies in combinatie met CITO-resultaten). Ook de aparte toelatingsprocedure voor tto en de sport- en cultuurklas is gehandhaafd.

Personeel en bedrijfsvoering

De enquêtes uit het bekwaamheidsdossier van kwaliteitscholen zijn ingezet met ingang van schooljaar 2010-2011. De uitkomsten zijn input voor functionerings- en beoordelingsgesprekken en persoonlijke ontwikkelplannen. Mede op basis van de uitkomsten van enquêtes hebben workshops voor docenten op het gebied van groepsdynamiek plaatsgevonden.

Formatie

Bij de start van schooljaar 2011-2012 zijn 14 nieuwe collega's en docenten in opleiding in dienst getreden. De begeleiding van de nieuwe collega's en stagiairs en docenten in opleiding is uitgevoerd volgens de eisen van een opleidingsschool. Schooljaar 2011-2012 is ingezet met relatief veel tijdelijke aanstellingen, omdat er wederom sprake is van vervulling van vacatures in verband met zwangerschap, ouderschapsverlof en projecten met een tijdelijke looptijd (financiering). De omvang van BAPO-verlof is meer dan gemiddeld en zal dit de komende jaren blijven, en in die zin op het budget drukken.

Helaas heeft de school te kampen met een relatief hoog percentage langdurig zieken (langer dan een half jaar). Op het gebied van kortdurend verzuim zijn positieve ontwikkelingen te melden. Het kortdurend verzuim is aantoonbaar verminderd en de daarmee samenhangende lesuitval duidelijk teruggebracht.

Organisatie-ontwikkeling en Functiemix

Het plan "Ondersteunen met trots" is ontwikkeld. Implementatie van dit plan vindt in 2012 plaats. Doelstelling is prioriteitstelling in de ondersteuning en het terugbrengen van de omvang van de OOP-formatie. De doelstelling van de Functiemix voor 2011 is behaald (zie: tabel 13).

Huisvesting

Werkzaamheden op basis van het MOP zijn waar nodig verricht. Er is zonwering aan de oostzijde van het gebouw aangebracht.

Werving

Speerpunt was en blijft intensief contact met basisonderwijs in de regio. Door schoolleiding, jaarlaagcoördinatoren, docenten en leerlingen is in alle gevallen gehoor gegeven aan verzoeken om informatie en voorlichting.

De tweede woensdag in november heeft het Rijnlands "Binnenste Buiten" plaatsgevonden. Meer dan 400 leerlingen uit groep 8 hebben kennis gemaakt met het Rijnlands. Tegelijkertijd heeft afstemming tussen docenten van het Rijnlands en leerkrachten van groep 8 plaatsgevonden over de "warme overdracht" van leerlingen. Het ontwikkelde voorlichtingsmateriaal heeft meer dan voldoende in de behoefte van ouders, kinderen en scholen voorzien. Lokale kranten doen regelmatig verslag van activiteiten van het RLS.

ICT

De ELO is schooljaar 2011-2012 voor de brugklassen ingevoerd. De laatste tranche, 2^e en 3^e klassen volgt in 2012-2013. Per augustus 2011 werd het leerlingvolgsysteem SOM geïmplementeerd.

Financiën

Na een financieel slecht 2010 heeft de school het bestedingspatroon kunnen omzetten naar de daarbij behorende inkomsten. De jaarcijfers waren 'zwart' en het batig saldo is voornamelijk ten goede gekomen aan de MJOP-voorziening.

Vrijwillige ouderbijdrage

Een vertegenwoordiging van Ouderraad en oudergeleding van de Medezeggenschapsraad heeft de verantwoording van de vrijwillige ouderbijdrage met de schoolleiding besproken. De ouders hebben hun waardering uitgesproken over de heldere verantwoording en ingestemd met de hoogte van het bedrag voor het nieuwe schooljaar.

Verantwoording

Kwaliteitsgelden

Ontwikkeling taal en rekenen

Met betrekking tot de rekenvaardigheden van de leerlingen is een volledig plan met betrekking tot rekenvaardigheden opgesteld en per schooljaar 2011-2012 geïmplementeerd. De landelijk vastgestelde referentiekaders vormen daarvoor de basis. Leerlingen worden in hun schoolcarrière verschillende keren getoetst. Leerlingen die de toetsen niet behalen krijgen ondersteunend onderwijs. Een en ander mondt uit in de verplichte rekentoets in de bovenbouw. Het ontwikkelde beleid biedt hierop een goede voorbereiding en ondersteunt de benodigde rekenvaardigheden bij een aantal specifieke vakken.

Aan kinderen met een achterstand voor wat betreft het niveau Nederlands en moderne vreemde talen worden steunlessen in de 1^e en 2^e klas aangeboden.

Het programma dat is ontwikkeld voor de 1^e brugklas is met succes ingevoerd. Het extra LOB-uur voorziet in een programma waarin studievoordigheden en sociale vaardigheden aan bod komen, zoveel mogelijk toegesneden op de verschillende behoeften van leerlingen.

Gratis lesmateriaal

De school heeft voor de onderbouw een eigen boekenfonds. De school heeft de boeken voor de bovenbouw via de firma Van Dijk betrokken. Het per leerling beschikbaar gestelde bedrag was voor de onderbouw toereikend voor de 2^e fase. Overall heeft dit niet tot onacceptabele overschrijding geleid.

Het overleg met secties, geadviseerd door de media-thecaris, heeft tot een herijking van de boekenlijsten (waaronder een afname van het aantal werkboeken en een terughoudend beleid met betrekking tot vernieuwen van de methode binnen een korte tijdsspanne) geleid. Dit heeft bijgedragen aan de acceptabele financiële resultaten.

Zorg

Het Rijnlands Lyceum Sassenheim voldoet aan de doelstellingen voor de preventie van vroegtijdig schooluitval. De weinige uitvallers betreffen leerlingen die na het behalen van hun mavo-diploma vertrekken naar een niet bij ons bekend ROC. Dit blijft een moeilijk op te lossen probleem. Daarnaast blijft de overstap naar particulier onderwijs een administratief probleem (telt ten onrechte als VSV). Het ministerie van OCW heeft aangekondigd dit probleem te gaan oplossen.

Het bijgestelde absentiebeleid is volledig geïmplementeerd. De samenwerking met Bureau Leerplicht verloopt goed.

Het zorgteam geeft uitvoering aan het beleid vastgelegd in het zorgplan en aan het dyslexiebeleid. Er zijn opvallend veel leerlingen met een officiële dyslexieverklaring. Vanuit de gelden van het samenwerkingsverband wordt het "dyslexie de baas"-beleid van de school uitgevoerd. Met gelden die het samenwerkingsverband ter beschikking stelt voor het realiseren van onze ontwikkelagenda zijn workshops voor docenten met betrekking tot leer- en gedragproblemen van leerlingen gegeven.

De leerlingen met een LGF-status (leerlinggebonden financiering) hebben in samenwerking met ambulante begeleiding van REC- scholen extra ondersteuning en begeleiding gekregen (vier leerlingen cluster 3 en twee leerlingen cluster 4).

De overgang van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs wordt voor het RLS vormgegeven middels de zogenoemde "warme overdracht". Hierdoor maken leerlingen een optimale start in het voortgezet onderwijs. Het RLS rapporteert de basisscholen over de studievoortgang van hun leerlingen.

Medezeggenschap

In het jaarverslag van de Medezeggenschapsraad (MR) van het RLS meldt de MR dat er dit schooljaar zeven keer plenair is vergaderd met de schoolleiding. Tijdens deze vergaderingen hebben alle betrokkenen zich constructief ingezet voor het onderwijs, de leerlingen en de medewerkers. De oudergeleding heeft een week voor iedere plenaire vergadering onderling overleg. Daarnaast is er intensief contact met de Ouderraad (twee MR-leden zijn ook lid van de Ouderraad) en ook regelmatig met andere ouders. De PMR vergadert wekelijks. De MR concludeert dat er in het schooljaar 2010-2011 veel relevante onderwerpen zijn besproken en dat de schoolleiding de adviserende functie naar behoren benut. Een aantal onderwerpen zal in het schooljaar 2011-2012 terugkomen op de agenda van de MR. In het bijzonder denkt de MR aan de financiële positie, internationalisering, lessen en ICT in het onderwijs.

mw. mr. A. Verkade

Rector Rijnlands Lyceum Sassenheim

International School of The Hague – Secondary School

2011 brought about the highest enrolment figures at the ISH, with over 850 in Secondary and 550 in Primary. We see this as a confirmation of our course, focusing on a wide offer of IB subjects, especially providing five languages on mother-tongue and second language level. At the same time, we tried to keep school fees at an affordable level, initially worrying that the financial crisis might have a direct impact on the school. The growing number of students led to the need of planning an extension of about 1.200 square meters over three floors, to be completed by the end of 2012.

ISH has now reached its maximum numbers, as a further floor of four portable class rooms was put on the existing ones and now all possible space is used. It is the lack of specialist rooms which will limit growth in the foreseeable future.

In our cycle of accreditations, ISH was due for the 5-year report on the Diploma Programme for and by the International Baccalaureate. For the steps taken since the last evaluation we received very positive comments from the IBO. Improvements could be made in the results of the IB Diplomas in certain subjects but also in the IB MYP certificates. The Diploma pass rate was again in the area of 95%, with most subject grades above world average.

In order to serve the needs of our community but also in light of "Passend Onderwijs", we completed our learning support team by hiring a school counselor and formalizing the contract with our social worker.

The ISH Green agenda continued according to plan, and we were granted Silver status on our way to becoming a recognized "Eco-school" in 2012. The reputation of ISH as a truly international school was confirmed by the positive echo our Model United Nations event (MUNISH) received, with 35 participating schools. ISH students participated, as our sister school Rijnlands Lyceum Oegstgeest, at THIMUN in the World Forum, the Global Issues conference, and began their project of building an Eco-car, to race in the Shell Eco Marathon next year. ISH students were selected to open the IB Regional Conference with a self-written and directed music-dance-visual performance. All this shows that education does not end at the class room door.

All target numbers for the Functiemix could be reached. The student-teacher ratio was kept the same. Due to staff turnover, as typical for international schools, 22 new teachers were to be recruited. Not so much salary but the reputation as a school with a wide spread of nationalities and with excellent professional development offers made it possible to fill nearly all vacancies with highly qualified and also certified teachers. The MA course, offered in cooperation with the University of Bath, continued and attracted 20 participants, more than half our own staff.

The relationship between MR and management continued to be constructive in the nine meetings of the year. The close contact with the Parents Association was maintained by regular meetings of year parents with Deputy Heads, allowing short lines of communication and feedback in both directions.

P. Kotrc MA

Principal Secondary of The International School
of The Hague

A portrait of Carolyn Edgerton, a woman with dark hair and glasses on her head, wearing a pink top. She is looking directly at the camera. The background is a blurred indoor setting with windows and lights.

CAROLYN EDGERTON

**CROSS-
CULTURELE
COMMUNICATIE**

“Als je eenmaal op een lijn zit, dan begrijp je elkaars behoeften en interesses beter.”

“Ik werd met open armen ontvangen en ik voelde me meteen welkom”, vertelt Carolyn Edgerton enthousiast. “In een internationale omgeving is het soms lastig om effectief samen te werken, dat moet je leren. Mensen komen uit verschillende landen en culturen en brengen verschillende ervaringen met zich mee. Het duurt even voordat je met z’n allen op dezelfde lijn zit. Als je eenmaal op die lijn zit, dan begrijp je elkaars behoeften en interesses beter en kun je efficiënter werken. Inmiddels hebben we een prettige, open en vertrouwelijke relatie opgebouwd.”

Twee jaar geleden, toen haar dochter van ISH Primary naar ISH Secondary ging, ging Carolyn met haar mee: van de Medezeggenschapsraad, *class representative* en de Parent Teacher Association van de ISH Primary naar de Medezeggenschapsraad ISH Secondary (ISH MR). Ze beheerst de Nederlandse taal goed en daarom nam ze namens hen ook plaats in de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) voortgezet onderwijs.

Niet alleen binnen de GMR en MR is goede communicatie van belang: Carolyn: “Waar we in 2011 een goede start mee hebben gemaakt is het verbeteren van de informatievoorziening naar de ouders. Voor de ouders is het belangrijk om informatie te krijgen over het werk dat we doen als MR en de beslissingen die genomen worden. De Ouderraad heeft hierin ook een belangrijke rol. De Ouderraad kan bij ouders issues signaleren die voor de MR relevant zijn. Wij kunnen die dan oppakken.

De Ouderraad helpt ons ook om ervoor te zorgen dat relevante informatie bij de ouders terecht komt.”

Carolyn heeft een duidelijke visie over de toekomst van de stichting die ze verwoordt met een mooie metafoor: “De scholen binnen de stichting zijn individuele scholen. Maar ze zijn geen eilanden. Ik denk dat we kunnen helpen het gewenste profiel van het Rijnlands te realiseren door elkaars gelijkenissen te kennen, maar ook onze verschillen te waarderen. Het is eigenlijk als mijn dochter die diverse talen spreekt. Ik hoor haar regelmatig praten met haar vriendinnen die verschillende nationaliteiten en culturele achtergronden hebben. Als ze Nederlands spreken en Spaanse vriendinnen komen erbij, dan schakelen ze over naar Engels, zodat ook de Spaanse vriendinnen mee kunnen praten. Andersom zouden de Spaanse vriendinnen dat ook doen. De kinderen zijn zo verschillend, maar erkennen dat ze in hun verscheidenheid toch samen zijn. Het zou fantastisch zijn als scholen binnen de stichting zich dat ook realiseren en een gezamenlijke band voor de toekomst creëren. Dat zou de stichting echt goed doen.”

International School of The Hague – Primary School

Strategy

ISH Primary School has an active strategy designed to prepare its children for the future. Driving this mission is a four year Strategic Development Plan, which is in line with the overall policy aims of the Rijnlands Focus 2012 and has been shared with key stakeholders. This plan is divided into the following sections:

- ICT
- Innovation and Cooperation
- Citizenship
- Mind, Brain and Education
- Environmental Education
- Curriculum
- Facilities and Financial Stability.

The plan focuses particularly on innovation, digital learning and brain-based learning and will be evaluated in the 2011 Annual Report.

For 2011, academic developments centred around enhancing the school's position as one of the leading international schools in Europe and the flagship school for the International Primary Curriculum. The school continues to strive to be a very competitive employer by offering a subsidised Masters in Education with Bath University, hosted at ISH, along with numerous other high quality professional development opportunities. We have also increased spending on staff professional development and implemented a range of wellness options for staff (i.g. in-house fitness).

Educational developments

The Primary School, along with over 1.300 other schools worldwide, uses the International Primary Curriculum (IPC). The school has built upon its successful accreditation at 'mastering level' by developing further in all areas assessed. In particular, the focus on learning at ISH primary has been used as an exemplar of excellent practice and has been disseminated internationally.

The school has also built upon its transition project, linking year 6 in primary with year 7 in secondary school. This project includes MYP (Middle Years Programme) style assessed projects for Year 6 children, cross-phase teacher meetings, sample lessons from secondary staff and a programme called 'Connectors' which involves secondary students in a mentoring role for primary students.

Results of standardized tests in 2011 were excellent, with the end of year assessments demonstrating a high level of achievement, significantly higher in fact than the UK average in both literacy and numeracy. This is the case for years 3, 4 and 5 but the level of performance is highest in Year 6, particularly when children have been in the school for several years.

In English, our year 6 students equaled or significantly exceeded averages achieved in the UK in all eleven areas assessed. The fact that only 17% of our children are first language English speakers makes this achievement even more impressive. In mathematics, our students also significantly exceeded the UK average significantly in all eight areas assessed.

Only retrieval (in Progress in English) was seen as a less strong area but it is still in line with UK averages. This continues to be an area for our language Arts Coordinator to focus on and for further school development.

Quality

Inspection

The school inspector continues to pay regular visits to the school and is very happy with the quality provided. Similarly, as long as the school is prepared to act as a host venue and centre of excellence for other schools and as a conference venue for Fieldwork Education and the International Primary Curriculum (IPC), the IPC see no need to reaccredit in May 2012 as initially planned.

Feedback from stakeholders

The results of this year's questionnaire were extremely positive, reflecting a high level of parent satisfaction. Parents were asked whether they strongly agree, agree, disagree or strongly disagree with the following statements:

My child enjoys school
The school is a safe place for my child
My child is making good progress at this school
The school supports my child in having a healthy lifestyle
The school informs me about my child's progress
My child is growing in confidence at this school
The school sets appropriate homework for my child
The school has a strong focus on children's learning
There is a good range of activities including trips, visits (and/or camps) and after-school clubs
The school treats my child fairly and with respect
The school meets my child's particular needs
The school deals effectively with unacceptable behaviour
The school is preparing my child well for the future
The school has strong educational leadership
The school respects and appreciates different cultures and nationalities
My child understands some of the different ways he/she learns
The website www.ishthe Hague.nl portrays the school positively and accurately and provides useful information about the school.
The newsletters are informative and interesting to read
Overall, I am happy with my child's experience at ISH Primary School

The satisfaction ratings (those parents who strongly agree combined with those who agree) were extremely high, with 18 out of 19 questions having a satisfaction rating in the nineties. The lowest score was an 87% satisfaction rating for "The school sets appropriate homework for my child" and the highest rating was 99%, for "My child enjoys school" and "The school respects and appreciates different cultures and nationalities." Parents were also invited to post comments, all of which have been read, analysed and interpreted. They will feed into the school improvement planning process.

Parent attendance at school events continues to please. Parent information meetings are very well attended with almost 100% of parents present.

Recent parent and school-led developmental activities have seen steady levels of attendance and high levels of feedback. The principal attends all Parent Teacher Association (PTA) meetings and answers questions on, amongst other issues, educational policy and practice. Comments from MR regarding the performance of the school are very positive and meetings also take place with the school's educational partners and external organizations (for example, HCO).

Quality initiatives

The school continues to use the School Self Evaluation Toolkit which assesses performance in the following areas of operation:

- Views of parents, carers and other stakeholders
- Achievement and standards
- Personal development and well-being
- Quality of provision
- Leadership and management
- Overall effectiveness and efficiency

This tool allows us to rigorously self-evaluate based on evidence and set targets for the future. This uses a four point scale:

1 = excellent

2 = good

3 = satisfactory

4 = unsatisfactory and in need of improvement

The school currently scores 1 or 2 for all areas.

International Dimension

The school is globally recognized as an excellent example of an internationally minded community. Many events to celebrate the school's international dimension are held annually but more important and impressive is the daily atmosphere in school; one of mutual respect, interest in one another's cultures and a strong emphasis on the preservation of the child's mother tongue. The school has been used as a model learning environment for international children and as such, has hosted such prestigious events such as the International Leadership and Management Programme, International Primary Curriculum conferences and training days for all Shell Headteachers. The international aspect of the school is an area we can feel justly proud of and is one of the main reasons that international families send their children to the school.

Development of student numbers and admissions policy

The Primary School is full in almost all year groups with a sizeable waiting list. Currently, around 530 students are in school. Future numbers are limited by the space available but also by the school philosophy, which is one where a 'family feel' is valued. The licensing situation has changed recently, with a new agreement with the Eerste Nederlands Montessori School (the school holding the IGBO license). This school has also joined The Rijnlands Lyceum Foundation. The new arrangement has provided ISH with more autonomy and flexibility, being able to respond to the demands of the international community more quickly.

The school has a very clear and transparent admissions policy, posted on the website and regularly discussed at school management and MR level. It aims to be as inclusive as possible, in the spirit of *passend onderwijs*, but must also have restrictions according to IGBO agreements. The school caters for the needs of the mobile international community, meaning international families working or living in The Netherlands or Dutch families returning to the country after a spell overseas. As such, student numbers can be unpredictable. However, despite the economic downturn of 2008 and beyond, numbers have continued to rise.

Development of formation

To cater for the increase in student numbers, additional teaching staff have been added along with a small adjustment in general administration to manage the additional clerical work. In addition, a Health Officer has been added to the staff, to work alongside the Care Team. A small increase in Special Needs staffing has been planned and future increases in information technology integration teachers are expected.

Recruitment and marketing

When attracting teachers, ISH tries to be represented at all major conferences or workshops of international schools in Europe. The school has a very high profile within the international schools community and has been used to demonstrate high quality initiatives on a number of occasions. As a result of this and the 2009 accreditation,

recruitment of new, high quality staff had recently become much easier and, given the low turnover, a personal approach rather than attendance at recruitment fairs is preferred. However, the changes in the 30% ruling for international teachers poses a significant threat to recruitment and overall staff quality. The raised threshold for workers eligible for the 30% ruling means that it is practically impossible to award this ruling to new primary teachers as they do not earn enough.

The school website is extremely popular with a range of stakeholders and is regularly mentioned by staff attending for interview as a key tool in their information gathering process. The school is represented at a number of events for the expatriate community and keeps in touch with agencies providing support for international families.

For the first time in seven years, the school will experience a change in leadership. The current principal, Mr. Scott will leave in July 2012 to take up a leadership position at the International School of Bangkok. He will be replaced by Mr. Kevin Rae, former Head of Primary at the British School of Jakarta.

Accommodation

During the 2011 summer break, the on-site private nursery and nearby facilities was renovated and converted into four classrooms, general offices and, staffrooms, offices for learning support and the health officer. The work was completed on time and to a high standard. Facilities on campus are very good, with strategic developments and improvements enhancing and modernizing the building. However, absolute capacity in the primary school has almost been reached so, if expansion is to continue, an additional extension of the building needs to be considered.

Sustainability

The school has a very active and committed "Green Group". This is a team of teachers and children (from primary and secondary) who work to raise awareness of environmental issues and develop the school's provision for sustainable education. 2011 saw the development of green groups for various specific issues such as recycling, traffic and food. The International Primary Curriculum teaches children about the importance of conservation.

This is complemented by special assemblies and events. The school has an active programme of recycling, with paper, batteries, print cartridges all being collected. Separate bins for paper, plastic, organic and 'other' have been set up around the school and the children are encouraged to manage this issue themselves. Further investment in sustainability has been coordinated with secondary staff and students.

ICT

Within ICT, the school has ambitious plans to integrate the teaching of ICT within all subject areas and, over a period of three years, to have a laptop and mobile device programme throughout the primary school. Currently the school has smartboards, well used in all classrooms, a timetabled ICT suite of 22 computers and two study areas with eight computers each. Our year 6 students are part of a 1:1 iPod Touch programme which has been extremely successful and has raised the profile of the school locally and internationally. It is envisaged that this will continue, supported by MacBooks for content creation. iPads are also being used in the EAL and SEN departments, PE, Music and all pre-reception and Reception classes. It is also the aim of the school leadership to equip staff with laptops, preferably at least six months before they are rolled out with the children. The school also uses mini-camcorders, digital cameras and suchlike for children and staff use. The standard of teaching with smartboards has continued to improve and is now at a very high level. Weekly podcasts are made by the children and these are broadcast on the school's dedicated YouTube channel. They are also played every Monday morning in each class.

Finances

The Annual Accounts for 2011 show a net result of € 287,966 for the Primary, on a budget of a little over €5 million. Wage costs for 2011 are in line with budgeted figures. The school made a commitment to invest in its staff and has followed through with this promise, spending close to the budgeted € 75,000 on professional development.

Accountability

Passend onderwijs

The passend onderwijs project continued throughout 2011, with surveys on inclusion sent to parents and staff. It was not intended that these surveys should provide statistics, rather they should generate comments on how inclusive we are as a school and how we could become more inclusive. However, the most important yardstick we need to consider is exactly how much additional support the school can actually provide. Knowing the tipping point, where taking in additional children with significant needs actually impacts negatively on the children we currently provide support for, is crucial. With this aim in mind, the school conducted a self evaluation of its provision which confirmed that we truly are an inclusive school but also, that there are limits we should adhere to. In admitting children with severe learning or behavioural disabilities, we may disadvantage the children already on our learning support programme by reducing the amount of support they receive in order to accommodate the new children.

Community Involvement

The Hungry Mind international community centre has been successful in supporting the school's community involvement. This is a parent-run initiative, although the school has been very supportive and interactive in its cooperation. The community centre unites the local and expatriate populations, providing activities, training and opportunities for socializing. After-school classes for children are also offered.

The school continues to develop the 'ISH Community Helpers' programme where older primary students support the school in some administrative and organizational aspects of its functioning as well as being involved in the wider community. In addition, the 'buddies' programme allows children of different ages to mix together once a week on joint projects. Projects and events linking ISH and the Eerste Nederlands Montessori School (ENMS) are planned for the school year 2012-2013.

MAARTEN BUIJS

**MEER SPORT
OP SCHOOL**

“Je geeft terug aan de organisatie die met jou en jouw familie het beste voor heeft.”

“Betrokken zijn bij de school van je kinderen is een verantwoordelijkheid”, stelt Maarten Buijs, ouder van vier kinderen op Het Rijnlands. “Als ouder vertrouw je kinderen toe aan een groep mensen die met fantastische energie en expertise helpen met het grootbrengen en het onderwijzen van jouw kinderen. Het gaat om samenwerking tussen ouders en school.” Maarten zit in de Medezeggenschapsraad (MR) van de ISH Primary en in de recent opgerichte Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) Primary. Hij zit nu in zijn tweede termijn van zijn MR-lidmaatschap. Binnenkort zwaait Maarten af, want zijn jongste gaat volgend jaar naar de secondary.

Maarten zet zijn kennis en ervaring in voor de school: “Naast het onderwijzen is er ook de operationele kant: het runnen van de business. De school wordt aangestuurd door de stichting, maar ouders kunnen daarbij van toegevoegde waarde zijn. Ik ben zelf ontwerper en heb een visie op hoe een bedrijf werkt. Ik heb daardoor een commerciële kijk op het opereren van de school. Je geeft als ouder een extra dimensie. In dat opzicht voel ik verantwoordelijkheid. Je geeft terug aan de organisatie die met jou en jouw familie ook het beste voor heeft.”

De principal van ISH Primary, Graeme Scott, verlaat de school binnenkort. Maarten vindt dat jammer: “Hij is een uitstekende leider en inspirator. Maar verandering kan ook goed zijn: er komt na zeven jaar een frisse wind. Graeme Scott gebruikte de MR als klankbord, onder meer voor de gebruikelijke adviezen. Maar hij ging tot tevredenheid van Maarten veel verder. “Bij planvorming raadpleegde hij ons in een heel vroegtijdig stadium. Dat leverde soms heftige discussies op. Maar uiteindelijk kwam dat altijd goed.”

Maarten roemt het profiel van het Rijnlands: internationaal, Europees, tweetalig, intercultureel, brede vorming en talentontwikkeling. “Dat is ISH *all over*”, aldus Maarten. “Al die aspecten zijn totaal geïntegreerd.” Hij zou aan dat rijtje graag sport willen toevoegen. “Ik heb met mijn gezin in Australië gewoond. Australiërs zijn ontzettend *sports minded*. Hier in Nederland staat vaak het meedoen voorop, maar daar draait het om winnen. Dat fanatisme mis ik hier. Ik wil meer sport in het curriculum. Het zou mooi zijn als het informeel gebruik van de naastgelegen sportvelden beter geïntegreerd was.”

Care Policy

The school has a comprehensive care plan, taking into account the age of the children, potential relocation issues and their transient nature. We have continued with a series of meetings for passend onderwijs, in cooperation with other international schools in the region of The Hague. These meetings have centred around developing a profile for each school, outlining what sort of special learning, behavioural or emotional needs the schools can cater for. An Internal Care Committee has also been established, where our special needs department has represented the school in meetings with other schools, the school social worker, school doctor and other key personnel. The main focus of the meetings is the discussion of special needs students and their further referral to the Dutch care system according to the procedures of Weer Samen Naar School. There also exists the Parent Partnership Group, which comprises parents of children with special needs. They meet on a regular basis in the evenings - these meetings are attended by our own special needs department. The department have also participated in a group examining alternatives to Secondary education for special needs students, exploring alternatives to Secondary education for these children with a need for content modification of the curriculum as well as basic academic and daily life skills. The school continues to meet with the 'leerplicht' official to discuss compliance with law and specific allowances/situations for international families.

G. Scott B Ed

Principal Primary, The International School of The Hague

Eerste Nederlandse Montessori School (ENMS)

Strategie

De grootste stap die de Eerste Nederlandse Montessori School (ENMS) gezet heeft in 2011, was de stap van een zelfstandige school met een eigen bestuur naar een grotere onderwijsstichting met meerdere scholen. Na 95 jaar zelfstandigheid hebben de ouders unaniem ingestemd met de overdracht. De keus is gevallen op de Stichting Het Rijlands Lyceum (SRL), omdat de stichting veel te bieden heeft op het gebied van internationalisering en ICT. Ook biedt SRL meer zekerheid voor de toekomst van de school. Er is meer continuïteit en professionele ondersteuning op het gebied van HR, financiën, huisvesting en ICT. Die ondersteuning was ook daadwerkelijk merkbaar in het eerste jaar. De school is het vorige bestuur dankbaar voor de tijd en energie die ten behoeve van leerlingen, ouders en team al die jaren aan de school is besteed.

De missie en visie van de school zijn in 2011 opnieuw geformuleerd met het team:

De Eerste Nederlandse Montessori School wil kwalitatief goed, modern montessorionderwijs bieden. Ons uitgangspunt is dat elk kind uniek is en bij zijn/haar ontwikkeling het eigen pad volgt in het tempo en werkkeuze dat bij dat kind en diens capaciteiten past. De school gaat uit van het pedagogisch gedachtegoed van Maria Montessori, waarbij vertrouwen in het kind om zich optimaal te ontwikkelen tot een zelfstandig mens met verantwoordelijkheid voor zijn omgeving, voorop staat. Dit gebeurt in vrijheid in gebondenheid.

We willen onze missie realiseren door:

- Het Montessorionderwijs op een innovatieve wijze in te zetten. Dat betekent:
 - Open staan voor nieuwe ontwikkelingen binnen de veranderende maatschappij;
 - Optimaliseren van de doorgaande lijn van onder-, midden- en bovenbouw;
 - Bijdragen in het leren respectvol met elkaar en de omgeving omgaan;
 - Meer gebruik maken van de mogelijkheden die ICT voor het onderwijs kan bieden. Door meer computers per groep aan te schaffen en opleidingen voor leerkrachten te verzorgen. Als ondersteuning kunnen stagiairs van specifieke opleidingen geregeld worden, die het ICT-gebruik kunnen ondersteunen in de school.

- Een lerende organisatie te zijn. Dat betekent dat we:
 - de opbrengsten van ons onderwijs systematisch analyseren, reflecteren op ons handelen en waar nodig gemaakte keuzes bijstellen;
 - optimaal gebruik maken van de vaardigheden en ervaringen van de medewerkers;
 - ons onderwijs afstemmen op de behoeften van het individuele kind en daarbij het kind uitdagen en prikkelen daar waar nodig. Daar waar nodig zullen groeplessen gegeven worden;
 - voor een fysiek en sociaal-emotioneel veilige omgeving zorgen voor de leerlingen, de medewerkers en de ouders.

De ENMS gaat het onderwijs dat zij geeft verder professionaliseren, daarbij rekening houdend met de belangen van leerlingen, leerkrachten en ouders. De ENMS wil zorgen voor:

- a. erkenning van het Montessorionderwijs als bijzondere vorm van onderwijs met de eigen benodigde competenties en profielen;
- b. een uniforme strategie bij de uitvoering van deze onderwijsvorm zonder verlies van de individuele stijl van werken;
- c. vasthouden van een positieve beoordeling door de Nederlandse Montessori Vereniging en het Ministerie van OCW (inspectie) op alle onderdelen;
- d. de ontwikkeling van meetbare activiteiten die in het Montessorionderwijs kunnen worden ingezet.

Voor kinderen geldt dat uitgegaan wordt van de individuele ontwikkeling in hun sociale omgeving en dat op basis daarvan begeleiding en leren plaatsvindt. De hulp van de volwassene is onontbeerlijk voor de ontwikkeling van het gehele kind (naast verstandelijk ook sociaal, creatief, emotioneel en zelfstandigheid).

De medewerker/groepsleidster is primair zelf verantwoordelijk voor zijn of haar eigen werk en functioneren en zet zich van daaruit in gezamenlijkheid met collega's in voor de school. Voor elke medewerker wordt uitgegaan van zijn of haar professionaliteit en kernkwaliteiten. Op basis van deze kwaliteiten worden de medewerkers begeleid in hun loopbaan binnen de organisatie.

Vanuit bestuur en directie wordt kaderstellend, zonnig sturend en als mogelijk faciliterend opgetreden.

**MECHTELD GERBRANDY -
OOMEN**

**TOEKOMST
VOL POTENTIE**

“Je merkt ook dat de kinderen het leuk vinden als de ouders iets extra’s doen.”

“Meertaligheid is belangrijk voor de toekomst van onze kinderen. De ambitie van de Eerste Nederlandse Montessori School (ENMS) is om meertaligheid verder in te bedden in het onderwijs en te ontwikkelen”, vertelt Mechteld Gerbrandy - Oomen. “Stichting Het Rijnlands Lyceum is erg sterk op dat gebied. De fusie is daarom heel positief.”

Het jaar 2011 was voor de ENMS bijzonder: de toetreding tot de stichting vond daadwerkelijk plaats. Eerder, toen de voorbereidingen in volle gang waren, was Mechteld voorzitter van de Medezeggenschapsraad (MR). Inmiddels is de MR van de ENMS vernieuwd, maar is ze nog steeds lid.

De enthousiaste Mechteld ziet veel voordelen: “Het Rijnlands en de ENMS kwamen op een goed moment samen. We waren altijd een zelfstandige school met een oudervereniging. Dat was bijzonder, maar het maakte ons kwetsbaar. De fusie is positief voor de toekomst van onze school. Dat uit zich in inhoudelijke zaken, zoals samenwerking en de wisselwerking op het gebied van culturele uitwisseling en meertaligheid. Ook krijgt de school professionele ondersteuning bij administratieve en praktische zaken. Hierdoor kan de schooldirectie en het team van de ENMS zich meer bezighouden met het onderwijs.”

De ouders stonden van meet af aan open voor de fusie, maar waren kritisch “Ze waren nieuwsgierig en stelden veel vragen. Maar kritische ouders zijn altijd goed”, vindt Mechteld. “Ze wilden de identiteit van de Montessorischool behouden, evenals het gebouw. Dat was ook ons uitgangspunt. Uiteindelijk was eigenlijk iedereen voor. Men zag enorme meerwaarde en veel kansen en potentie, met name op het gebied van meertaligheid en ICT. Het is ook heel prettig om samen te werken met ISH Primary en straks met de Europese school. We kunnen van elkaar de best practices zien. Dat is een heel goede ontwikkeling.”

De ouderparticipatie op de ENMS is hoog. Mechteld is daar zeer tevreden over: “Ik vind dat je als ouders samen een school kunt opbouwen, zowel door betrokkenheid op bestuursniveau als hands on bij de uitvoering van plannen of in de klas. Bijvoorbeeld door te helpen met flitsen of kinderen begeleiden met lezen. Je merkt ook dat de kinderen het leuk vinden als de ouders iets extra’s doen. Samen maak je de school. Juist voor de sfeer en saamhorigheid is het leuk om als ouder betrokken te zijn.”

Bijvoorbeeld door het structureren van werkprocessen, bevordering van de samenwerking in de school, het voorzien in een stabiele formatie, het bieden van een passend programma voor deskundigheidsbevordering, het zorg- en veiligheidsplan en een goed werkend communicatienetwerk.

Onderwijs

- De kwaliteit op voldoende niveau brengen was de hoogste prioriteit van het bestuur, de directie en het team in de afgelopen twee schooljaren. Deze doelstelling werd gerealiseerd in april 2011. Binnen anderhalf jaar is de school van een zeer zwakke beoordeling naar een voldoende beoordeling gegaan. In het rapport spreekt de Onderwijsinspectie het vertrouwen in de school uit.
- Het is gelukt om een systematisch kwaliteitszorgsysteem te realiseren waardoor de kwaliteit gewaarborgd kan blijven. Ook de implementatie van het leerlingvolgsysteem CITO is geslaagd. De school is meer opbrengstgericht gericht gaan werken en de resultaten zijn verbeterd.
- In 2010 is een tevredenheidonderzoek onder de ouders afgenomen. Daaruit kwam naar voren dat de ouders de school een positieve beoordeling geven. Uit de vragenlijst van de kinderen kon worden geconcludeerd dat ze heel graag naar school gaan.
- De ENMS heeft binnen de Montessoriwereld een naam, omdat het de Eerste Nederlandse Montessorischool is. We streven ernaar deze naam hoog te houden. De school heeft ook in het schooljaar 2010-2011 een zeer positieve beoordeling ontvangen van de Nederlandse Montessori Vereniging bij de accreditatie.
- Door de ligging heeft de school een enorme aantrekkingskracht, ook op ouders en kinderen buiten de Vogelwijk. De school heeft zich zodanig weten te profileren dat zij weer "op de kaart staat". De school voelt zich daarbij gesteund door de gemeente Den Haag.
- De onderwijstijd wordt goed benut en ruim ingezet. Door het continuooster bevindt de school zich ruim boven de minimum gestelde tijden en worden de uren intensief ingevuld.
- De ENMS heeft door de ligging altijd een aantrekkingskracht gehad op leerlingen van internationale ouders die tijdelijk een baan in Nederland hadden. In het jaar 2011 is dit nog meer geïntensiveerd door de samenwerking met de ISH. De school is tevens lid van een regionaal samenwerkingsverband van montessorischolen en het samenwerkingsverband WSNS.
- Het schoolklimaat is huiselijk en familiair. De dialoog met ouders en een goede verbinding met de thuissituatie staat voorop. Kinderen die het goed naar hun zin hebben en lekker in hun vel zitten zullen beter presteren.
- De school volgt de ontwikkelingen met betrekking tot leerlingenzorg en de ontwikkelingen op het gebied van passend onderwijs nauwgezet en heeft onder leiding van het AVS het schoolprofiel opgesteld.
- Op het gebied van zorg is veel ingezet op het maken van handelings- en groepsplannen. Ook is het ontwikkelingsperspectief opgesteld voor leerlingen die een eigen leerweg volgen. Daarnaast is er een beleid opgesteld voor externe remedial teaching.
- Kinderen die hoger begaafd zijn, krijgen bijzondere aandacht en doen mee aan speciale projecten onder leiding van een zorgteamlid.
- Binnen het Montessorionderwijs is er in het kader van actief burgerschap aandacht voor de rol die het kind in de samenleving heeft. Daarbij wordt een verband gelegd met het kosmisch onderwijs. Dit stimuleert bij de kinderen het inzicht dat de feiten en verschijnselen waar ze mee te maken hebben nooit als losse fragmenten bestaan, maar als delen van een groter geheel.
- Naast de kennisgebieden is er ook veel aandacht geweest voor de talentontwikkeling van kinderen.

- Er is met financiële inzet van de ouderbijdrage een muziekdocent ingehuurd om alle kinderen van muzieklessen te voorzien. Er is een tehatexlerares (tekenen, handvaardigheid en textiele werkvorming) aangesteld die alle kinderen binnen een vast rooster tehatexlessen geeft. En er is een vakdocent gymnastiek. Onder leiding van de mediatheekcoördinator heeft de mediatheek niet alleen een functie als uitleensysteem, maar is de mediatheek ook een aanvulling op het onderwijs. Er is veel capaciteit ingezet op mondelinge taalvaardigheid.

Schooladviezen schooljaar 2010-2011:

Vervolgopleiding	Aantal leerlingen
vmbo/tl/lwoo	4
vmbo-tl	1
vmbo-t/havo	3
havo	7
havo/vwo	4
vwo	15

Ontwikkeling leerlingenaantal

- Sinds 2008 heeft de school ingezet op groei, omdat het leerlingenaantal gedaald was naar 215 (2007). De school heeft een groei weten te realiseren naar gemiddeld 250 leerlingen en dat aantal is de afgelopen jaren stabiel gebleven.
- De leerlingengroei zal zich voortzetten, omdat de belangstelling voor de school de laatste jaren sterk toeneemt. Door de positieve publiciteit en de mond-tot-mond-reclame weten veel ouders de weg te vinden naar de school.
- De werving van nieuwe leerlingen vindt onder meer plaats door de organisatie van drie inloopochtenden. Deze inloopochtenden worden goed bezocht en leveren veel inschrijvingen op.

Personeel en bedrijfsvoering

- De stabiele leerlingenaantallen betekende de laatste jaren ook stabiliteit voor de formatie. Deze bedraagt nu 18,5 fte. Er zijn in het kader van de Functiemix twee leerkrachten (1,6 fte) benoemd in de LB-schaal.
- Er is de laatste jaren veel ingezet op professionalisering van het team en hiervoor is ook een scholingsplan geschreven.
- In het schooljaar 2010-2011 zijn de toiletten van de school gerenoveerd.
- Met vrijwillige inzet van ouders en teamleden zijn de speelpleinen (achterwei en voorwei) goed onderhouden en verbeterd. Er wordt met inzet van subsidie een natuur-tuin aangelegd.
- Op ICT-gebied is nieuwe apparatuur aangeschaft zowel voor de leerlingen als voor de leerkrachten. Elke leerkracht heeft in de klas een laptop ter beschikking om het Montessori Kind Volg Systeem te kunnen invullen.
- De financiën van de school zijn de laatste jaren, mede door de groei van het leerlingenaantal en een actieve betrokkenheid van het bestuur, stabiel geworden. Als kleine school blijft de financiële situatie echter kwetsbaar. Weliswaar biedt de Stichting Het Rijnlands Lyceum een welkom vangnet, maar in principe moet de school rond zien te komen met de door de overheid beschikbaar gestelde middelen. Het begrote positieve resultaat voor 2011 is helaas niet gehaald. Een en ander heeft onder meer te maken met de keuze na de fusie om de toiletrenovatie in één keer vanuit de exploitatie te betalen en de onderhoudsvoorziening die nodig is voor het noodzakelijke groot onderhoud voor de komende jaren in stand te houden en verder uit te breiden. Voor de school is het nu zaak om naar de toekomst te zorgen dat personeelsformatie en leerlingenaantal in balans zijn.
- In het kader van de financiën is de vrijwillige ouderbijdrage van de ouders van groot belang om die extra dingen voor de leerlingen te kunnen doen die de school en de ouders belangrijk vinden. De ouderbijdrage wordt dan ook breed ingezet voor de mediatheek, tehatex, muzieklessen, extra gymlessen en buitenschoolse activiteiten.

- Met betrekking tot de peutergroep blijft het uitgangspunt dat deze kostendekkend moet worden verzorgd. Het is niet toegestaan dat overheidsmiddelen voor het primair onderwijs worden ingezet voor de peutergroep. Voor 2012-2013 is een verhoging van de bijdrage van de ouders aangekondigd, die jaarlijks zal worden geïndiceerd. Voortvloeiend uit wettelijke voorschriften met betrekking tot medezeggenschap en in het kader van de kwaliteitszorg is begin 2012 een oudercommissie ingesteld voor de peutergroep waarmee de directeur van de school het overleg voert.

Verantwoording

- De school heeft gebruik kunnen maken van het Vervangingsfonds en van subsidies van de gemeente Den Haag. Er is ingezet op professionalisering van het team en kwaliteit van het onderwijs.
- Ook zijn er subsidiegelden voor de peutergroep verstrekt om daarmee de voorbereide omgeving te verbeteren en veilige speeltoestellen voor buiten aan te schaffen. De subsidie voor maatschappelijk werk wordt goed benut. Er is iedere woensdag een maatschappelijk werkster op school aanwezig.
- Passend onderwijs (zie boven).

De school ontvangt van verschillende opleidingen veel stagiairs en biedt daarnaast plek voor maatschappelijke stages.

Medezeggenschap

We hebben een zeer betrokken en actieve Medezeggenschapsraad (MR), Ouderraad en Oudervereniging. Er wordt frequent overlegd. Naast de MR en Ouderraad en -vereniging participeren ouders op velerlei terrein binnen de school. Dit is ook de kracht van de school waar de school trots op is en ook wil koesteren. We zijn erg laagdrempelig voor ouders. De dynamiek en positieve energie zijn daardoor groot en de school kan rekenen op de steun van onze ouders als we die nodig hebben. Er worden regelmatig thema ouderavonden georganiseerd om met ouders van gedachte te wisselen over het onderwijs. In 2011 is er een themabijeenkomst geweest over Montessorionderwijs in de 21e eeuw en taalonderwijs in relatie tot het Montessorionderwijs.

mw. H. Çinar

Directeur Eerste Nederlandse Montessori School

Rijnlands Education Worldwide

Strategie

Het strategisch beleid van Rijnlands Education Worldwide (REW) is vastgelegd in het Schoolplan 2011-2015. In het schoolplan staat de volgende missie vermeld:

Rijnlands Education Worldwide ontwikkelt en verzorgt programma's voor onderwijs in Nederlandse taal en cultuur in het buitenland. Het wil hiermee jongeren die in een internationale context opgroeien cultureel houvast bieden en hierdoor hun mobiliteit vergroten.

Het REW schoolplan 2011-2015 omvat de volgende doelstellingen:

- Verdere ontwikkeling van een REW breed kwaliteitsbeleid;
- Verdere ontwikkeling van een "op leren gericht" programma-aanbod;
- Versterking van de externe communicatie;
- Gecontroleerde groei van de REW-activiteiten;
- Versterking van de bedrijfsvoering (bedrijfseconomische aspecten);
- Versterking van de administratieve organisatie;
- Intensiveren van de relatie met SRL en de Rijnlandse lycea.

Realisatie doelstellingen in het verslagjaar

De doelstellingen uit het schoolplan zijn opgenomen in de strategische werkagenda. Ten aanzien van deze doelstellingen zijn onderstaande vorderingen geboekt:

Kwaliteitsbeleid

- Er zijn criteria opgesteld voor goed onderwijs en er is beleid ontwikkeld om dat verder te verbeteren. De criteria zijn van toepassing op alle REW-vestigingen en betreffen het onderwijs, de organisatie, het personeelsbeleid en het financieel beleid.
- In vervolg hierop zijn er gezamenlijke instrumenten voor kwaliteitszorg, waaronder de ouderenquête, procedures rond aanname en vertrek en toetsing, ontwikkeld.
- De resultaten zien we terug in het oordeel bij de kwaliteitsonderzoeken die in 2011 zijn uitgevoerd door de Onderwijsinspectie op de vestigingen Davos en Singapore. De inspectie is, voor de genoemde locaties, positief over het kwaliteitsprofiel en beoordeelt dit op

alle aspecten van het waarderingskader als voldoende tot goed. Dit oordeel zorgt voor een "basistoezicht". Dat wil zeggen dat op de genoemde vestigingen pas over vier jaar een nieuw kwaliteitsonderzoek zal plaatsvinden.

Op leren gericht programma aanbod

- In 2011 is ingezet op het systematisch en doelgericht werken aan het maximaliseren van de leeropbrengsten.
- Op alle vestigingen is een begin gemaakt met het integreren van coöperatief leren in de lessen.
- In 2011 is voor alle vestigingen een digitaal en "web based" Leerling Volg Systeem (LVS) geïmplementeerd. Vorderingen en leeropbrengsten van elke leerling worden daarin systematisch gevolgd, vastgelegd en geanalyseerd.
- In Dubai en Aberdeen zijn pilots voor de inzet van de Elektronische Leer Omgeving (ELO) uitgevoerd. Deze zijn gericht op het verhogen van de leeropbrengsten door het creëren van aanvullende leermomenten op het onderwijs in de klas. Zij zijn een vitale investering in de verdere ontwikkeling van het REW-onderwijsaanbod op de langere termijn.

Externe communicatie

- Op de vestigingen Singapore, Dubai, Abu Dhabi en Muscat zijn voorlichtingen verzorgd over het belang van moedertaal onderwijs en de relatie met internationalisering.
- Extern is dit gedaan via twee publicaties in het NOB Magazine en een uitzending van de Wereldomroep. Vanuit de vestigingen is er, via lokale media, regelmatig gepubliceerd over het REW-aanbod. Ook de zichtbaarheid van REW op het internet is verder vergroot.
- In 2011 heeft de directie een groeiende behoefte geconstateerd in te spelen op de snelle ontwikkeling van de nieuwe media. Dit is een prioriteit voor het jaar 2012.

Groei

- Ten opzichte van het schooljaar 2010-2011 is het aantal leerlingen in het schooljaar 2011-2012 verder gegroeid met circa 11%. De groei komt voort uit volumevergroting op de bestaande locaties.

A man with short brown hair, wearing a dark blue suit jacket over a white shirt, stands in a conservatory. He is looking slightly upwards and to the right. The background is filled with large, green palm fronds and a white structural frame. The lighting is bright, suggesting a sunny day.

RENZE VISSER

**TROTS OP DE
NEDERLANDSE
CULTUUR**

“Dat is de kracht van Het Rijnlands Lyceum: ze kunnen Nederlandse maatstaven in het buitenland overeind houden.”

“Voor kinderen in buitenland is het belangrijk dat hun oorspronkelijke taal en cultuur voldoende aan hen wordt overgedragen. Als kinderen langdurig in het buitenland wonen en je ze niet wortelt in hun oorspronkelijke cultuur, kunnen ze op latere leeftijd verdwalen. Met de Nederlandse lessen vorm je een stukje van de identiteit die de kinderen nodig hebben om later succesvol door het leven te gaan”, vertelt Renze Visser. Hij woont sinds drie jaar met zijn gezin in Dubai. Zijn vier dochters zitten op een Amerikaanse school en krijgen daarnaast drie uur per week les in Nederlandse Taal en Cultuur (NTC) via Rijnlands Education Worldwide.

Over de lessen op de Nederlandse school is Renze erg enthousiast: “Ik zie mijn kinderen altijd vrolijk en energiek uit school komen. De Nederlandse les voelt voor hen als thuis-komen. Ze zitten daar met hun Nederlandse vriendjes en hebben een Nederlandse juf. De kwaliteit van het onderwijs is er heel goed en de leerkrachten en directeur zijn zeer gedreven. Dat is de kracht van Het Rijnlands: ze kunnen Nederlandse maatstaven in het buitenland overeind houden.”

“Mijn kinderen willen graag bij de Nederlandse cultuur horen en ze zijn er trots op”, vertelt Renze. “Op de Amerikaanse school heb je een keer per jaar de International Day. Alle kinderen verschijnen dan in hun *national dress*. Mijn kinderen zijn dan dolblij dat ze hun klompjes aanmogen en ze doen een oranje schortje voor.

Ze nemen allerlei lekkers uit Nederland mee: drop, stroopwafels en pepernoten. Je kunt ze niet blijer maken dan dat.”

Renze zit sinds twee jaar in de Ouderraad: “We geven adviezen over het management, de financiën en de kwaliteit van de school. Ook worden we nauw betrokken bij de *audit* van de stichting Nederlands Onderwijs in het Buitenland. Dat vind ik heel sterk.” Renze is trots op de sterkte positie die de school heeft gecreëerd in de Nederlandse *community*: “Het heeft een grotere betekenis dan alleen het verzorgen van onderwijs. De school vormt een verzamelpunt en speelt bij activiteiten als Koninginnedag en Sinterklaas een grote rol. Ook ouders tonen grote betrokkenheid. Dat zie je bijvoorbeeld ook weer terug in de Nederlandse bibliotheek: een initiatief van de school samen met ouders en de Nederlandse Vereniging Dubai. De school levert de fysieke ruimte om de boeken te bewaren en ouders zijn volop bezig met het verzamelen van boeken en het uitlenen. Dat is heel leuke samenwerking.”

	Realisatie	Prognose	Realisatie
	2010	2011	2011
Aberdeen	12	15	10
Muscat	50	50	56
Dubai	295	305	305
Abu Dhabi	50	65	69
Singapore	80	100	104
REW totaal excl. Davos	487	535	544

- Om verdere groei in de komende jaren mogelijk te maken zijn er contacten gelegd met enkele interessante NTC-locaties. Het betreft Genève en Barcelona; potentieel kunnen deze locaties in aanmerking komen voor invoering in REW.
- Gezien de onzekerheden rond de REW-resultaatsontwikkeling is, vooralsnog, geen vervolg gegeven op de verkenning voor verdere uitbreiding in Zuidoost-Azië.

Bedrijfsvoering

De uitgangspunten voor het financieel beleid zijn sinds 2010 als volgt:

- Elke locatie zal structureel een sluitende begroting moeten hebben; alleen in uitzonderlijke gevallen, bijvoorbeeld wanneer sprake is van bijzondere ontwikkelingen, kan een locatiebegroting tijdelijk een tekort vertonen.
- REW zal structureel een positief exploitatieresultaat van 5% van de jaarbegroting realiseren; deze situatie moet vanaf 2013 zijn bereikt.
- Om doeltreffend te kunnen sturen wordt vanaf 2011, samen met de begroting voor het komend jaar, ook een meerjarenbegroting opgesteld.
- Om inkomsten en uitgaven in evenwicht te brengen is in 2011 een ombuiging ingezet. Daarbij zijn kosten gereduceerd en de schoolgelden op een kostendekkend niveau gebracht.
- De eerste resultaten van de ombuiging zien we terug in de sterk verbeterde financiële uitkomsten voor 2011.

Administratieve organisatie

De interne administratieve organisatie en de bedrijfsprocessen zijn verder ontwikkeld en geprofessionaliseerd. Dankzij de inhoudelijke versterking en aanscherping van de financiële staffunctie zijn en worden processen en procedures nu steeds meer gestandaardiseerd. Het gaat daarbij onder meer om facturatie, incasso, administratiedienstverlening en personeelsbeleid.

De kwaliteit van de sturingsinformatie is sterk verbeterd. Daarmee kunnen risico's met betrekking tot financiën, personeel en bestuurlijke inrichting veel beter worden gemanaged en is ook het werkgeverschap geprofessionaliseerd.

Relatie met SRL en de Rijnlandse Lycea

- Vanuit REW waren er in 2011 initiatieven op het gebied van doorstroming van REW-leerlingen naar Rijnlandse scholen in Nederland en van voorlichting aan naar Nederland terugkerende gezinnen.

Programma's en ontwikkeling

REW verzorgde in 2011 Nederlands onderwijs op zes locaties. Onderstaand is schematisch weergegeven welke programma's werden verzorgd en met wie werd samengewerkt.

Het onderwijs wordt, via de Stichting Nederlands Onderwijs in het Buitenland (NOB) gedeeltelijk gesubsidieerd door het ministerie van OCW. De locaties staan, zoals dat ook geldt voor de scholen in Nederland, onder toezicht van de Nederlandse Inspectie voor het Onderwijs.

Personeel, beleid en ontwikkeling

Sinds de complete herziening van de arbeidsvoorwaarden voor docenten op de REW-vestigingen in 2010 wordt er onderscheid gemaakt tussen SRL- en REW-medewerkers, zowel naar contractvorm als naar het pakket van arbeidsvoorwaarden. Uitgangspunten bij het opstellen waren beheersbaarheid, betaalbaarheid, aantrekkelijkheid en transparantie.

Op 1 augustus 2011 waren er 26 medewerkers (16,5 fte) werkzaam voor REW, onderverdeeld als volgt:

Directie en staf	3	(2,5 fte)
Medewerkers met een SRL-benoeming	10	(10,0 fte)
Medewerkers met een lokaal contract	13	(4,0 fte)

Vestiging	Partners	Programma's
Rijnlands Lyceum Aberdeen	International School Aberdeen	Blended learning NTC vo
Rijnlands Lyceum Davos	Nederlands Astmacentrum Davos	Volledig Nederlands onderwijs po en vo
Rijnlands Lyceum Muscat	British School of Muscat	- NTC-plus vo - geïntegreerd NTC po - naschools NTC po - naschools NTC vo
Rijnlands Lyceum Dubai	Dubai International Academy Raffles International School Green Community School Emirates International School	- geïntegreerd NTC po en naschools NTC vo - naschools NTC po - naschools NTC po - naschools NTC vo
Rijnlands Lyceum Abu Dhabi	Raha International School	- naschools NTC po - naschools NTC vo
Rijnlands Lyceum Singapore	Hollandse School Limited German European School Singapore Overseas Family School	- naschools NTC po - geïntegreerd NTC vo - naschools NTC vo

NTC: Nederlandse Taal en Cultuur onderwijs **NTC-plus:** NTC, vreemde talen en wiskunde **po:** primair onderwijs **vo:** voortgezet onderwijs

Eén van de REW-directieleden was in 2011 het gehele jaar met ziekteverlof. Zijn vervanging is grotendeels intern opgevangen. De arbeidsovereenkomst van betrokkene is per 1 januari 2012 geëindigd.

Financiën

Om inkomsten en uitgaven in evenwicht te brengen is in 2011 een ombuiging ingezet. In de begroting 2011 zijn kosten gereduceerd en in augustus 2011 is een grote stap gezet de schoolgelden op een kostendekkend niveau te brengen.

Aan de uitgavenkant zijn de (beperkte) mogelijkheden voor kostenreductie op korte termijn benut. Reis-, en verblijfkosten en kosten voor deskundighedsontwikkeling zijn gereduceerd. Inmiddels is de complete herziening van de arbeidsvoorwaarden (2010) geïmplementeerd en ook dat zorgt voor kostenbeheersing en -reductie.

Aan de inkomstenkant zijn de schoolgelden, vanaf augustus 2011, aanzienlijk verhoogd en op een kostendekkend niveau gebracht. Met Shell zijn nieuwe afspraken gemaakt over het betalen van een aanvullende corporate fee voor elke Shellleerling. De corporate fee zorgt voor gedeeltelijke compensatie van de afgebouwde sponsoring door Shell. In vervolg hierop worden nu ook andere bedrijven gevraagd een corporate fee te betalen.

Eén en ander resulteert voor 2011 in een negatief resultaat van € 60.948,- vóór belastingen en is € 49.320,- na belastingen. Voor 2010 was dat respectievelijk € 425.569,- en € 327.969,-) Dit is ten opzichte van 2010, een verbetering van resultaat vóór belastingen met ca. € 365.000,-. Het tekort wordt ten laste gebracht van het REW-vermogen.

drs. J. Mos

Directeur Rijnlands Education Worldwide / Backershagen B.V.

EIND- RESULTATEN

Eindresultaten

Feiten en cijfers

Opmerkingen vooraf

- De gegevens in de tabellen zijn exclusief die van Rijnlands Education Worldwide (REW).
- De loonkosten wijken in beperkte mate af van de jaarrekening omdat daarin onder meer ook de uitkeringen UWV en vrijval/dotatie spaarverlof zijn verwerkt.
- De ENMS maakt per 1 augustus 2011 onderdeel uit van Stichting Het Rijnlands Lyceum.

Leerlingaantal

Tabel 1

Leerlingaantal per 1 oktober Integrale Leerling Telling (ILT)

	ILT 2011	ILT 2010	ILT 2009	ILT 2008
RLO	1.434	1.401	1.316	1.336
RLS	1.371	1.469	1.407	1.408
RLW	749	742	742	692
ISH-SEC	852	805	731	713
ISH-PRIM	530	469	422	422
ENMS	248	244		
Stichting Het Rijnlands Lyceum	5.181	5.130	4.618	4571

Tabel 2

Indexcijfers leerlingaantal (basisjaar 2008)

	2011	2010	2009	2008
RLO	107,3	104,9	98,5	100
RLS	97,3	104,3	99,9	100
RLW	108,2	107,2	107,2	100
ISH-SEC	119,5	112,9	102,5	100
ISH-PRIM	125,6	111,1	100,0	100
ENMS	101,6	100	PM	PM

Locatie

Tabel 3

Formatie per locatie in fte per maand

	Jan-10	Dec-10	Jan-11	Dec-11
RLW	57,7	59,5	57,4	56,6
RLO	104,4	112,3	115,7	114,4
RLS	112,3	114,7	114,0	110,3
ISH-SEC	110,3	110,6	114,8	131,4
ISH-PRIM	51,0	57,4	59,7	59,3
CSB	20,7	18,9	21,4	24,6
ENMS				18,0
Stichting Het Rijnlands Lyceum	456,3	473,5	483,1	514,5

Funcieverdeling

Tabel 4

Funcieverdeling per locatie en categorie personeel in fte per 31-12

Funcieverdeling per locatie in fte per 31-12	DIR		OOP		OP		Totaal	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
RLW	2,1	2,1	9,7	9,7	47,7	44,7	59,5	56,6
RLO	3,0	3,0	22,0	22,3	87,4	89,2	112,4	114,4
RLS	4,8	4,7	23,1	24,0	86,9	81,7	114,8	110,3
ISH-SEC	2,0	2,1	27,7	33,2	80,9	96,1	110,6	131,4
ISH-PRIM	1,0	2,0	16,7	17,1	39,7	40,2	57,4	59,3
CSB	1,0	1,0	16,9	23,6	1,0		18,9	24,6
ENMS		1,0		2,8		14,2		18,0
Stichting Het Rijnlands Lyceum	13,9	15,9	116,1	132,6	343,6	366,0	473,5	514,5

Personeel

Tabel 5

Instroom in 2011 per categorie personeel in absolute aantallen

	RLW	RLO	RLS	ISH-SEC	ISH-PRIM	CSB*	ENMS	Totaal
Directie			1				1	2
Ondersteunend	1	3	4	9	3	7	5	32
Onderwijsgevend	5	20	19	32	9	1	24	110
Totaal	6	23	24	41	12	8	30	144

* In 2011 stond de Directeur van de ESH nog onder het CSB

Tabel 6

Uitstroom in 2011 per categorie personeel in absolute aantallen

	RLW	RLO	RLS	ISH-SEC	ISH-PRIM	CSB	ENMS	Totaal
Directie			2					2
Ondersteunend	1	2	1	4	2	5		15
Onderwijsgevend	9	15	20	17	6			67
Totaal	10	17	23	21	8	5		84

Tabel 7

Totaal in- en uitstroom 2011

	2010	2011	Totaal
Aantal medewerkers aanvang 01-01-2011	573	597	24
Indiensttredingen 2011	113	144	31
Uitdiensttredingen 2011	-89	-84	5
Totaal aantal medewerkers 31-12	597	657	60

Tabel 8

Man-vrouwverdeling per 31-12

Functie	Man		Vrouw		Totaal	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
RLW	29,7	28,3	29,8	28,2	59,5	56,6
RLO	51,8	53,5	60,5	60,9	112,3	114,4
RLS	57,0	54,2	57,7	56,2	114,7	110,3
ISH-SEC	38,8	47,4	71,8	84,0	110,6	131,4
ISH-PRIM	9,8	9,8	47,5	49,5	57,4	59,3
CSB	6,0	10,1	12,9	14,5	18,9	24,6
ENMS		2,1		15,9		18,0
Stichting Het Rijnlands Lyceum	193,1	205,2	280,2	309,3	473,5	514,5

Leeftijd

Tabel 9

Medewerkers per leeftijdsklasse in absolute getallen per 31-12

Klasse	Jaar	RLW	RLO	RLS	ISH-SEC	ISH-PRIM	CSB	ENMS	Totaal
25	2010		5	4					9
	2011		7	9	2			1	19
30	2010	3	11	15	10	8	4		51
	2011	4	13	17	12	10	5	2	63
35	2010	8	10	20	17	12	3		70
	2011	8	9	16	24	11	3	3	74
40	2010	6	15	10	21	10	3		65
	2011	3	15	11	20	11	4	3	67
45	2010	16	22	17	21	12	3		91
	2011	17	23	14	27	10	3	4	98
50	2010	7	22	16	15	16	1		77
	2011	8	23	18	22	19	2	5	97
55	2010	20	31	30	21	7	3		112
	2011	15	30	32	17	7	4	5	110
60	2010	15	20	26	17	4	3		85
	2011	16	21	24	18	4	3	2	88
65	2010	6	6	15	6		1		34
	2011	7	6	12	5		3	3	36
>65	2010	2	1						3
	2011	2	1		1			1	5
Totaal	2010	83	143	153	128	69	21		597
	2011	80	148	153	148	72	27	29	657

Tabel 10

Gemiddelde leeftijd per 31-12 in fte

	2011
RLW	48,4
RLO	45,6
RLS	45,4
ISH-SEC	43,7
ISH-PRIM	41,7
CSB	45,6
ENMS	45,5
Totaal gemiddeld	45,0

Functieschalen

Tabel 11

Functieschalen per 31-12-2011 per categorie personeel in fte

Fu-schalen	RLW	RLO	RLS	ISH-SEC	ISH-PRIM	CSB	ENMS	Totaal	
LA					30,0		12,7	42,7	OP
LB	9,6	12,8	19,9	27,3	8,2		1,6	79,3	
LC	18,5	46,2	39,3	48,5	2,0			154,5	
LD	16,6	30,1	22,5	20,3				89,5	
1									OOP
2	1,0	0,6	3,8					5,5	
3		1,9	1,2	1,0		0,8	1,5	6,4	
4	2,6	4,9	6,6	13,3	10,4			37,8	
5	2,0	3,5	1,6	2,0	0,3			9,4	
6	0,5	3,1	3,0	5,8	2,2	1,0		15,6	
7	1,0	4,4	4,5	3,5	2,0	7,2	0,9	23,5	
8	2,6	3,3	2,6	1,8		2,8		13,1	
9				1,8	0,6	1,0		3,4	
10			0,6	2,2		2,7		5,5	
11		0,6		1,0	1,6	2,2		5,4	
12						1,0		1,0	
13						2,2		2,2	
14						1,2		1,2	
15						1,5		1,5	
Nominaal bedrag				0,8			0,4	1,2	
12					1,0			1,0	DIR
13	1,1	2,0	3,7	1,1				7,9	
14					1,0			1,0	
15	1,0	1,0	1,0	1,0				4,0	
DB							1,0	1,0	
Nominaal bedrag						1,0		1,0	
Totaal	56,6	114,4	110,3	131,4	59,3	24,6	18,0	514,5	

Tabel 12

Functieschalen per 31-12-2011 per categorie personeel in absolute aantallen

Fu-schalen	RLW	RLO	RLS	ISH-SEC	ISH-PRIM	CSB	ENMS	Totaal	
LA					36		18	54	OP
LB	20	19	34	36	9		2	120	
LC	26	63	53	52	2			196	
LD	21	35	25	20				101	
1									OOP
2	1	1	8					10	
3		2	2	1		1	3	9	
4	3	7	8	15	14			47	
5	2	4	3	3	1			13	
6	1	4	6	6	3	1		21	
7	1	5	5	4	2	9	2	28	
8	3	4	3	2		3		15	
9				2	1	1		4	
10			1	3		3		7	
11		1		1	2	2		6	
12						1		1	
13						2		2	
14						1		1	
15						2		2	
16									
17									
18									
DB									
Nominaal bedrag				1			3	4	
12					1			1	DIR
13	1	2	4	1				8	
14					1			1	
15	1	1	1	1				4	
DB							1	1	
Nominaal bedrag						1		1	
Totaal	80	148	153	148	72	27	29	657	

Tabel 13

Funciemix realisatie 2011 in fte*

	LA	LB	LC	LD **	Totaal
RLW		9,6	18,5	12,7	40,9
RLO		12,8	46,2	23,4	82,4
RLS		19,9	39,3	22,5	81,7
ISH-SEC		27,3	48,5	16,3	92,1
ISH-PRIM	30,6	8,2	2,0		40,8
CSB				1,0	1,0
ENMS ***	12,7	1,6			14,2
Stichting Het Rijnlands Lyceum	43,3	79,3	154,5	75,9	353,0

* Inclusief HOS-ers

** Exclusief teamleiders

*** ENMS maakt per 1 augustus onderdeel uit van de Stichting Het Rijnlands Lyceum

Funciemix realisatie 2011 in % afgezet tegen doelstelling (exclusief afdelingleiders)

	LA		LB		LC		LD		Waarde Funciemix streefwaarde 2011	Waarde Funciemix realisatie 2011
	Streef %	Realisatie	Streef %	Realisatie	Streef %	Realisatie	Streef %	Realisatie		
RLW*			25,1%	23,6%	43,9%	45,3%	31,0%	31,1%	105,98	107,58
RLO			16,7%	15,5%	55,1%	56,1%	28,2%	28,4%	111,50	112,85
RLS			25,2%	24,3%	47,1%	48,1%	27,6%	27,6%	102,30	103,26
ISH-SEC*			30,0%	29,7%	52,2%	52,7%	17,8%	17,7%	87,81	88,02
ISH-PRIM**	n.v.t.	75,1%	16,0%	20,0%	n.v.t.	4,9%			n.v.t.	n.v.t.
ENMS**	n.v.t.	89,1%	16,0%	10,9%	n.v.t.				n.v.t.	n.v.t.

* RLW en ISH-SEC zitten in één BRIN (Basis Registratie Instellingen)

** ISH-PRIM en ENMS zitten vanaf 1 augustus 2011 in één BRIN. Conform de CAO PO zijn de streefpercentages voor LB toegepast op bestuursniveau.

Voor ISH-PRIM en ENMS gezamenlijk is in 2011 het streefpercentage voor LB met een realisatie van 17,7% gehaald. Het streefpercentage LB voor 2011 is: 16%.

Contract

Tabel 14

Contracttype per locatie in fte per 31-12

	Bepaalde tijd		Onbepaalde tijd		Totaal	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
RLW	11,7	8,2	47,6	48,3	59,3	56,6
RLO	17,2	21,4	95,1	93,1	112,3	114,4
RLS	18,1	16,6	96,5	93,7	114,6	110,3
ISH-SEC	33,5	46,8	77,0	84,5	110,5	131,4
ISH-PRIM	15,1	9,4	42,3	49,9	57,4	59,3
CSB	5,0	6,1	13,9	18,5	18,9	24,6
ENMS		0,9		17,1		18,0
Stichting Het Rijnlands Lyceum	100,6	109,5	372,4	405,0	473,0	514,5

Verzuim

Tabel 15

Verzuimpercentage en frequentie*

	2011	
	ZV-%	Freq.
RLW	2,37%	1,4
RLO	2,12%	1,5
RLS	4,98%	2,1
ISH-SEC	3,29%	2,7
ISH-PRIM	3,69%	1,8
CSB	9,26%	1,6
ENMS	3,09%	2,0
Eindtotaal	4,11%	1,9

* M.i.v. 14 mei 2012 is de rapportagetool van ArboNed volledig gewijzigd.

De berekeningsmethodiek van de getoonde cijfers wijkt af van de in de afgelopen twee jaar gebruikte methodiek.

Er is daarom geen vergelijking met voorgaande jaren opgenomen.

Loonkosten

Tabel 16

Loonkosten Rijnlands Lyceum totaal*

VO	Gemiddelde fte betaald		Loonkosten		Gemiddelde personeelslast	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Directie	12,9	13,3	1.292.118	1.354.314	100.976	101.568
Onderwijs	294,8	310,0	19.445.096	20.711.514	65.966	66.812
Ondersteunend	101,6	107,7	4.888.354	5.183.623	48.161	48.127
Totaal	409,2	431,0	25.625.568	27.249.452	62.619	63.218

PO	Gemiddelde fte betaald		Loonkosten**		Gemiddelde personeelslast	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Directie	2,0	2,0	94.461	175.598	94.461	87.799
Onderwijs	52,0	56,2	1.913.434	2.962.338	50.812	52.706
Ondersteunend	18,0	19,5	652.478	787.608	42.614	40.409
Totaal	72,0	77,7	3.627.099	3.925.544	50.376	50.525

* De loonkosten wijken in beperkte mate af van de jaarrekening omdat daarin onder meer ook de uitkeringen UWV en vrijval/dotatie spaarverlof zijn verwerkt.

** De verdeling van de loonkosten 2010 van de ENMS over de functiecategoriën is onbekend en derhalve zijn hier alleen de bedragen van de ISH-PRIM weergegeven. Het totaalbedrag is inclusief de loonkosten van de ENMS.

VO en PO	Gemiddelde fte betaald		Loonkosten		Gemiddelde personeelslast	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Directie	14,9	15,3	1.386.578	1.529.913	93.372	99.773
Onderwijs	346,8	366,2	21.358.530	23.673.853	61.584	64.647
Ondersteunend	119,6	127,2	5.540.832	5.971.231	46.344	46.945
Totaal	481,2	508,7	29.252.667	31.174.996	60.787	61.280

Tabel 17
Loonkosten per school en CSB

RLW						
	Gemiddelde fte betaald*		Loonkosten**		Gemiddelde personeelslast	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Directie	2,1	2,1	215.394	216.303	105.261	102.460
Onderwijs	46,0	45,3	3.124.098	3.152.156	67.912	69.544
Ondersteunend	10,4	10,8	494.654	511.442	47.676	47.372
Totaal	58,4	58,2	3.834.147	3.879.902	65.627	66.627

RLO						
	Gemiddelde fte betaald*		Loonkosten**		Gemiddelde personeelslast	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Directie	3,0	3,0	294.094	296.063	98.031	98.540
Onderwijs	82,3	90,5	5.543.875	6.213.409	67.342	68.684
Ondersteunend	21,7	22,1	932.091	967.262	42.994	43.800
Totaal	107,0	115,6	6.770.060	7.476.734	63.269	64.705

RLS						
	Gemiddelde fte betaald*		Loonkosten**		Gemiddelde personeelslast	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Directie	4,8	5,1	444.541	480.178	93.587	94.307
Onderwijs	86,0	85,1	5.618.566	5.584.863	65.362	65.654
Ondersteunend	23,6	23,1	995.335	999.729	42.194	43.305
Totaal	114,4	113,2	7.058.441	7.064.770	61.753	62.386

ISH VO

	Gemiddelde fte betaald*		Loonkosten**		Gemiddelde personeelslast	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Directie	2,0	2,0	188.513	201.815	94.257	98.764
Onderwijs	80,5	89,1	5.158.557	5.761.086	64.090	64.628
Ondersteunend	27,0	29,8	1.184.990	1.300.913	43.942	43.715
Totaal	109,5	120,9	6.532.060	7.263.814	59.678	60.059

ISH PO

	Gemiddelde fte betaald*		Loonkosten**		Gemiddelde personeelslast	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Directie	1,0	1,0	94.461	99.068	94.461	99.068
Onderwijs	37,7	41,2	1.913.434	2.190.560	50.812	53.163
Ondersteunend	15,3	16,8	652.478	691.818	42.614	41.202
Totaal	54,0	59,0	2.660.373	2.981.446	49.295	50.537

ENMS

	Gemiddelde fte betaald*		Loonkosten**		Gemiddelde personeelslast	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Directie	1,0	1,0		76.530		76.530
Onderwijs	14,3	15,0		771.778		51.452
Ondersteunend	2,7	2,7		95.790		35.478
Totaal	18,0	18,5	966.726	944.098	53.707	50.974

CSB

	Gemiddelde fte betaald*		Loonkosten**		Gemiddelde personeelslast	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Directie	1,0	1,1	149.576	159.955	149.576	147.651
Ondersteunend***	18,9	22,0	1.281.284	1.404.277	67.835	63.883
Totaal	19,9	23,1	1.430.860	1.564.233	71.945	67.817

* Het gaat hier om het aantal fte dat gemiddeld over de 12 maanden van het jaar 2011 is betaald.

** De loonkosten wijken in beperkte mate af vanwege onder meer uitkeringen UWV en vrijval/dotatie spaarverlof.

*** Inclusief 3 fte voor Rijnlands Education Worldwide

SRL Totaal genomen

	Gemiddelde fte betaald		Loonkosten		Gemiddelde personeelslast	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Totale loonkosten	481,2	508,7	29.252.667	31.174.996	60.789	61.301

Bezoldiging Bestuur en Raad van Toezicht

Tabel 18

Bezoldiging bestuurder

	Duur arbeidsovereenkomst/ werkzaamheden		Ingangsdatum dienstverband	Taakomvang	Dienstbetrekking (D) of Interimbasis (I)	Periodiek betaalde belongen 2011	Bonusbetalingen/gratificaties 2011	Ontvangen pensioenbijdragen beloningen betaalbaar op termijn 2011	Uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband 2011
	vanaf	tot							
dr. M.W. Knoester	01-01-11	31-12-11	01-02-08	1	D	124.750		31.341	

Tabel 19

Bezoldiging van de leden van de Raad van Toezicht bedroeg in 2011:

drs. F.W. Weisglas	01-01-11	31-12-11				5.000
drs. F.H.J. Wensing	01-01-11	31-12-11				3.000
drs. G.C. Bosman	01-01-11	31-12-11				3.000
ir. drs. T.W. den Hoed	01-01-11	31-12-11				3.000
drs. J.F.M. Overdevest	01-01-11	31-12-11				3.000
Q. Yao Msc MBA	01-01-11	31-05-11				3.000

Het bedrag ontvangen pensioenbijdragen betreft de volledige afdracht van de pensioenpremies (werkgevers- en werknemersdeel).

De bezoldiging van de bestuurder is conform de CAO voor Bestuurders Voortgezet Onderwijs.

De bezoldiging van de leden van de Raad van Toezicht is gebaseerd op de beloningsleidraad van de Vereniging Toezichthouders in het Onderwijs (VTOI).

Baten en lasten

Tabel 20

Enkelvoudige staat van baten en lasten 2011 (in euro's)

	2011 Realisatie (Incl. ENMS) €	2011 Begroting (Incl. ENMS) €	2010 Realisatie (Incl. ENMS) €	2010 Realisatie (Excl. ENMS) €
<i>Baten</i>				
Rijksbijdragen	32.428.310	31.670.318	31.362.165	30.332.539
Overige overheidsbijdragen en subsidies	75.941	0	75.450	0
Overige baten	13.131.117	12.049.330	12.159.096	11.990.850
Totaal baten	45.635.368	43.719.648	43.596.711	42.323.389
<i>Lasten</i>				
Personeel	32.940.003	31.561.827	31.424.288	30.394.089
Afschrijving	1.368.686	1.325.611	1.139.668	1.124.667
Huisvesting	3.180.851	3.051.627	2.749.695	2.671.621
Instelling	7.188.132	6.472.593	7.343.750	7.191.752
Totaal lasten	44.677.672	42.411.658	42.657.401	41.382.129
Saldo baten en lasten	957.696	1.307.990	939.310	941.260
Financiële Baten	136.951	87.427	50.299	47.115
Financiële Lasten	-240.897	-270.400	-348.902	-348.233
Financieel resultaat	-103.946	-182.973	-298.603	-301.118
Resultaat deelneming	-49.319	874	-327.969	-327.969
Totaal resultaat	804.431	1.125.891	312.738	312.173

Balans

Tabel 21

Enkelvoudige balans per 31 december 2011 met ter vergelijking de balans per 31 december 2010

	Balans (Incl. ENMS)	Balans (Incl. ENMS)	Balans (Excl. ENMS)
Activa	31-12-11	01-01-11	31-12-10
<i>Vaste activa</i>			
Materiële vaste activa	17.237.916	17.304.083	17.188.209
Financiële vaste activa	714.977	772.592	772.592
	17.952.893	18.076.675	17.960.801
<i>Vlottende activa</i>			
Vorderingen	2.608.509	3.215.660	3.210.648
Liquide middelen	6.673.900	5.213.821	5.036.246
Totaal activa	27.235.302	26.506.156	26.207.695
Passiva			
Eigen vermogen*	6.717.231	5.912.801	5.788.096
Voorzieningen	2.111.634	1.580.659	1.518.053
Langlopende schulden	4.486.377	6.611.686	6.611.686
Kortlopende schulden	13.920.060	12.401.010	12.289.860
Totaal passiva	27.235.302	26.506.156	26.207.695
* Samenstelling Eigen Vermogen			
Algemene reserve	6.204.366	5.285.578	5.160.873
Bestemmingsreserve	512.865	627.223	627.223
	6.717.231	5.912.801	5.788.096
Ratio's			
Current ratio	0,67	0,68	0,67
Netto werkkapitaal	-4.637.651	-3.971.529	-4.042.966
Solvabiliteit %	24,7	22,3	22,1
Kapitalisatiefactor	30,7	31,1	31,6

Kasstroomoverzicht

Tabel 22

Enkelvoudige kasstroomoverzicht (in euro's)

	Incl. ENMS	Incl. ENMS	Excl. ENMS
	2011	2010	2010
Uit operationele activiteiten			
Exploitatiesaldo	804.431	312.173	312.173
Afschrijvingen	1.368.686	1.124.667	1.124.667
Mutatie werkkapitaal:			
Vorderingen	607.151	21.171	26.183
Kortlopende schulden	1.519.050	886.760	775.610
Mutatie voorzieningen	530.975	-242.534	-305.140
Operationele kasstroom	4.830.293	2.102.237	1.933.493
Uit investeringsactiviteiten			
Materiële vaste activa	-1.302.520	-1.801.239	-1.685.365
Financiële vaste activa	57.615	1.387.583	1.387.583
Investeringskasstroom	-1.244.905	-413.656	-297.782
Uit financieringsactiviteiten			
Langlopende schulden	-2.125.309	-714.119	-714.119
Mutatie algemene reserve	114.358	716.174	591.469
Mutatie bestemmingsreserve	-114.358	-591.469	-591.469
Financieringskasstroom	-2.125.309	-589.414	-714.119
Mutatie liquide middelen	1.460.079	1.099.167	921.592
Begin verslagjaar	5.213.821	4.114.654	4.114.654
Ultimo verslagjaar	6.673.900	5.213.821	5.036.246

Begroting

Tabel 23

Begroting 2012

Baten	Bedrag	Totaal
Rijksbijdragen	32.822.395	
Overige baten	13.759.514	
Totaal baten		46.581.909
Lasten		
Personeel	34.370.215	
Afschrijving	1.443.250	
Huisvesting	2.957.875	
Instelling	6.522.550	
Totaal lasten		45.293.890
Exploitatiesaldo		1.288.019
Financiële baten en lasten		
Baten	181.523	
Lasten	-274.400	
		-92.877
Enkelvoudig resultaat 2012		1.195.142
Resultaat deelneming		60.269
Totaal resultaat 2012		1.255.411

Kwaliteit en rendement

Tabel 24

Kwaliteit en rendement

	2010					2011					
	School	mavo	havo	vwo	IB	School	mavo	havo	vwo	IB	po
Gemiddeld cijfer centraal examen*	RLW	6,1	6,2	6,2		RLW	6,0	6,3	6,4		
	RLO	nvt	6,1	6,4		RLO	nvt	5,9	6,4		
	RLS	6,4	6,1	6,2		RLS	6,5	6,2	6,2		
Aantal geslaagden	RLW	91%	93%	87%		RLW	88%	93%	93%		
	RLO	nvt	87%	91%	90%	RLO		75%	91%	89%	
	RLS	92%	84%	83%		RLS	98%	88%	82%		
	ISH-SEC				96%	ISH-SEC				95%	
Percentage van 3e leerjaar naar diploma zonder zittenblijven (cohort- rendement)*	RLW	80%	68%	52%		RLW	78%	68%	78%		
	RLO	nvt	69%	66%		RLO	nvt	52%	64%		
	RLS	92%	63%	50%		RLS	92%	63%	46%		
Inspectieoordeel over de opbreng- sten over drie jaar*	RLW	onvold.	vold.	vold.		RLW	vold.	vold.	vold.		
	RLO	nvt	vold.	vold.		RLO	nvt	vold.	vold.		
	RLS	vold.	vold.	vold.		RLS	vold.	vold.	vold.		
Toezicht- arrangement kwaliteit*	RLW	nvt	basis	basis		RLW	basis	basis	basis		
	RLO	nvt	basis	basis		RLO	nvt	basis	basis		
	RLS	basis	basis	aangepast		RLS	basis	basis	basis		
						ENMS					basis
						ISH-PRIM					basis

* Bron: www.onderwijsinspectie.nl (Schoolwijzer).

RIJNSLANDS

**SUMMARY IN
ENGLISH**

Summary in English

The year 2011 was a special year for Rijnlands Lyceum foundation. Seventy-five years ago, on 4 May 1936, the foundation was established as the competent authority of Rijnlands Lyceum Wassenaar. This year the school celebrated its 75th anniversary. Rijnlands Lyceum Oegstgeest celebrated its 55th anniversary.

2011 will also go down history as the year in which the Eerste Nederlandse Montessori School (ENMS) in the Vogelwijk in The Hague decided to join Rijnlands Lyceum foundation and as a result became ISH Primary's sister school. In 2011 ENMS was 95 years old and one can imagine the significance of the school board's decision to join Rijnlands. By doing so ENMS also became the sister school of the new European School of The Hague. We were happy that the municipality of The Hague was able to find a building large enough for the school to realize its ambitions for primary and secondary education and, equally important, a building which is located close to the International Zone. Our foundation's mission is to cater for the educational needs of the Dutch and expat community in the Leiden and the The Hague area. We are sure that the European School will prove to be an asset to the city and make The Hague an even more attractive place to live and work in. With three primary schools in The Hague we are now an officially recognized primary and secondary education provider of both national and international education. In the past we operated the ISH Primary on the license of the Haagsche School Vereeniging (HSV). We are grateful that HSV has made this transfer possible as a result of which the International primary school and the European primary school can now realize their own ambitions. The new combination of ENMS, ISH Primary and ESH Primary creates new possibilities for intercultural and language cooperation between the schools. This was one of the main reasons for ENMS to join us. ENMS is a regular Dutch primary school and from next year they intend to introduce English as a Foreign Language from as early an age as possible. For the more distant future a bi-lingual programme is envisaged.

The year 2011 was also a successful year in terms of quality. All schools within the foundation were qualified as satisfactory by the Dutch Education Inspectorate. ENMS was happy to regain that status after two years of intensified supervision by the Inspectorate. In the same year the school acquired its five-year accreditation as a Montessori School.

This double achievement is something to be truly proud of. In 2011 ISH Primary has built upon its successful accreditation at the IPC 'mastering level' in the year before by developing further in all areas assessed. In particular, the focus on learning at ISH primary has been used as an exemplar of excellent practice and has been disseminated internationally. Over the years, it is fair to say, the school has developed into a genuine "centre of excellence". In its cycle of accreditations ISH Secondary was due for the 5-year report on the IB Diploma Programme. For the steps taken since the last evaluation the school received positive comments from the IB organization. The school was also granted Silver status on its way to becoming a recognized "Eco-school" in 2012.

Student numbers for all schools within the foundation rose from 4.823 to 5.173 including ENMS. The student number of ISH Primary rose from 469 to 533 and ISH Secondary rose from 803 to 853. The International department of Rijnlands Lyceum Oegstgeest saw an increase in student numbers from 235 to 247. Student numbers abroad rose from 487 to 544.

The foundation has also done well from a financial perspective. With a €45 million budget the foundation had a consolidated financial result of € 804.431. Approximately €200.000 lower than budgeted due to unbudgeted maintenance costs at ENMS, higher salary costs at Rijnlands Sassenheim and a €49.000 loss in our programmes abroad (Rijnlands Education Worldwide). The foundation aims to have a positive result of at least 2-3% per year after maintenance provisions in order to build up reserves for the future and to be able to invest in schools when needed. This was how ISH Primary could convert the former Triodus floor into new primary classrooms and why funds are available to extend ISH Secondary in order to meet the demand from the increasing international expat community.

In 2011 the foundation went through a European tender process for its ICT services. The new company will start its operations from August 2012 onwards, starting with ENMS and ESH. From January 2013 all schools will migrate to a new platform and will gradually prepare for an ICT revolution that will permanently change and, hopefully, further improve education.

COLOFON

Dit is een uitgave van Stichting Het Rijnlands Lyceum

Fotografie Bert de Jong Grafisch Design, Den Haag

Ontwerp Ontwerpwerk, Den Haag

Juni 2012

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag
verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden op welke
wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van
Stichting Het Rijnlands Lyceum.

